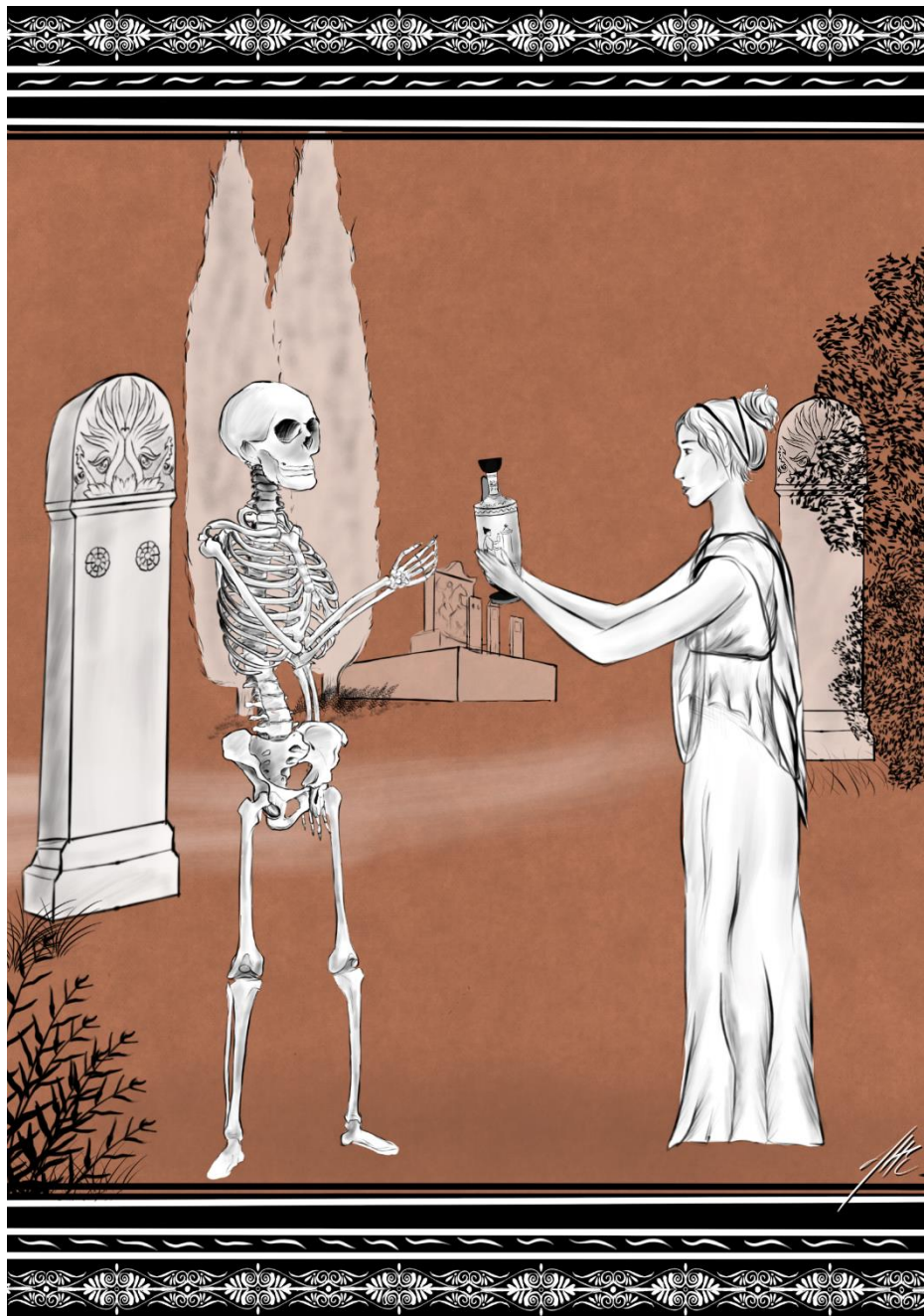

Døden; Starten på det nye livet

En studie basert på litteratur og gravmateriale fra Athen. Hvilke forventninger hadde mennesker til et liv etter døden, og kan gravmateriale reflektere slike forventninger?

Josefine Horak Elders

Masteroppgave i arkeologi

Universitetet i Oslo

IAKH, Institutt for arkeologi, historie og konservering

Josefine Hørak Elders | Døden; starten på det nye livet

Illustrasjoner på forside og forord: Josefine H. Elders

UNIVERSITETET
I OSLO

Forord; takk til

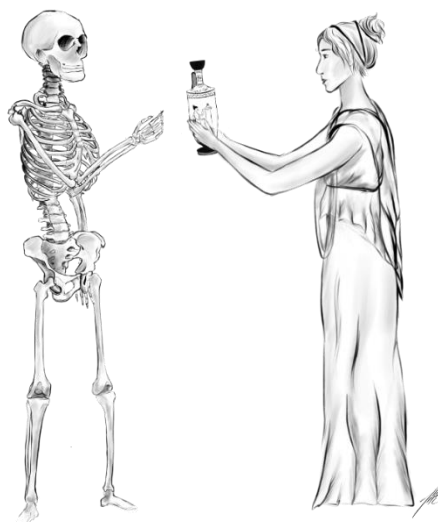
Jeg vil begynne med å takke min veileder Knut Ødegård. Takk for ditt engasjement og interesse for oppgaven. Takk for støtten jeg har fått gjennom denne prosessen og at du har hjulpet meg med å beholde troen på meg selv. Jeg vil takke Amanda Josefine Pedersen for alle diskusjoner, og at du har motivert og støttet meg fra start til slutt. Takk for at jeg har kunne delt alle mine frustrasjoner og gleder med deg. Takk til Anastasia Bertheussen, Weronika Patrycja Polańska og Ingvild Dalene Bjerga for at dere har motivert og hjulpet meg gjennom dette prosjektet. Jeg vil også takke alle venner for interesse og støtte.

Denne avhandlingen er ikke bare en avhandling, men et sluttprodukt på en lang reise. Jeg ønsker å takke de som har vært med på å gjøre denne reisen til en uforglemmelig opplevelse. Derfor vil jeg ikke bare takke de som står nære meg, men også alle mine medstudenter og professorer på B11. Takk for at dere har skapt et godt miljø som man gleder seg til å komme til hver dag. Dere har gjort studiehverdagen til en drøm. Jeg vil takke masterkullet jeg var en del av. Takk for det gode samholdet og samtalene som skapte trygghet og inspirasjon.

Jeg vil gi en spesielt stor takk til familien min som alltid har vært der for meg gjennom tykt og tynt. Takk for at dere har latt meg følge drømmen. Jeg vet at det ikke har vært lett å leve med en meget stresset og utslitt student, men jeg hadde ikke greid dette uten dere.

I would also like to thank Paschalis Zafeiriadis for all the help provided, not only with the formalities required for this project but for all the support and guidance that you have given me for my past and future choices.

Lastly, I would like to thank the Ephorate of Antiquities of the City of Athens. I want to thank you for the opportunity to work and study the materials in regards of this thesis. I would like to thank the staff at the Museum of Kerameikos and especially Jutta Stroszeck for your warm welcome, help and interest for this project.

Mai 2023.

Abstrakt

Denne avhandlingen handler om død og etterliv i den greske antikken. Den stiller spørsmål til hva slags forhold mennesket hadde til død, og til deres eventuelle forventninger til et etterliv. Var døden endelig, eller bare en ny start? Avhandlingen gir et innblikk i den greske religionen sammen med den lange prosessen fra en persons siste åndedrag til den siste seremonielle utføringen. Avhandlingens arkeologiske materialer er fra Kerameikos, Athen. Gravmaterialet er datert til sen arkaisk periode og klassisk periode. Homerisk diktning er supplert og brukt som et hjelpemiddel for å forstå viktigheten med begravelse, samt for å kunne undersøke underverdenen slik den ble beskrevet i datidens samfunn. For å kunne forstå det som kan komme etter døden må man først kunne danne et bilde av hva slags rolle de ulike menneskene hadde i samfunnet og hvordan individer levde. Derfor gir avhandlingen ikke bare en forståelse av begravelse og død, men flere deler av et menneskets liv. Kvinner, menn og barn er alle representert i deres sosiale tilhørighet.

Innholdsfortegnelse

<i>Forord; Takk Til</i>	<i>III</i>
<i>Abstrakt</i>	<i>IV</i>
<i>Innholdsfortegnelse</i>	<i>V</i>
<i>Tidslinje</i>	<i>VII</i>
<i>Liste Over Illustrasjoner</i>	<i>VIII</i>
<i>Liste Over Tabeller</i>	<i>X</i>
<i>Vedlegg</i>	<i>XI</i>
1 INTRODUKSJON	1
2 TEORI & ETIKK	4
2.1 TEORI	4
2.2 ETIKK	6
3 KERAMEIKOS	8
3.1 EN ANTIKK GRAVPLASS	8
3.2 METODE	13
4 RELIGION OG HOMER	16
4.1 RELIGION	16
4.2 HOMERISK DIKTNING	17
4.3 ILLADEN OG ODYSSEEN	18
5 DØDEN; STARTEN PÅ DET NYE LIVET	21
5.1 DØD	23
5.2 PROTHESIS	27
5.3 EKPHORA	29
5.4 GRAVLEGGELSE	30
5.6 GRAVMONUMENTER	33
6 UNDERVERDENEN	37
6.1 UNDERVERDENEN GJENNOM TIDENE	37
6.2 HOMERISK HADES, ODYSSEUS I UNDERVERDENEN	40
7 ANALYSE	42
7.1. KERAMISKE VASER	45
A) Olje og vin	46
B) Lekythoi	49
C) Loutrophoros	54
7.2 METALLGJENSTANDER	55
A) Katadesmoi	56

7.3 VÅPEN	60
7.4 PRYD	61
7.5 STEIN OG GLASS	62
7.6 ANDRE GJENSTANDER	62
<i>A) Figuriner</i>	<i>62</i>
7.7 MANNSGRAVER	64
7.8 KVINNEGRAVER	67
7.9 BARNEGRAVER	71
8 KONKLUSJON	76
<i>REFERANSELISTE</i>	80
ANTIKKE VERK	80
REFERANSELISTE	80
<i>VEDLEGG 1: Døden; Starten På Det Nye Livet -Gjenstandskategorisering</i>	1

Tidslinje

1300 - 1000 fvt.	Mykenske kultur
1100 - 900 fvt.	Proto-geometrisk periode
900 - 700 fvt.	Geometrisk periode
700 - 480 fvt.	Arkaisk Periode <i>750 - 700 fvt. Homerisk diktning blir nedskrevet</i> <i>625 fvt. Svart-figur keramikk</i> <i>525 fvt. Rød-figur keramikk</i> <i>510 fvt. Demokratiet</i> <i>497-479 fvt. Persiske krigen</i> <i>483 fvt. Sølvgruver ved Athen blir funnet</i>
480 - 323 fvt.	Klassiske Periode <i>470 fvt. Hvite lekythoi</i> <i>461 - 445 fvt. Peloponnesiske krigen</i> <i>449 fvt. Bygninger som Akropolis blir bygget</i>
323 - 146 fvt.	Hellenistiske Periode

Tidslinje over de aktuelle periodene og hendelsene for avhandlingen. Fra World History Encyclopedia

Liste over illustrasjoner

Figur 1, Plantegning over Kerameikos, inkludert en markering av området der gravene er lokalisert Kunze-Götte, E., K. Tancke og K. Vierneisel 2000: 5.....	9
Figur 2, Dette bilde viser område hvor gravene er plassert mellom den Hellige Veien og veien til Pireus. Kerameikos VIII.1. Beilag 2. Kübler (1976)	10
Figur 3, Street of Tombs. Kerameikos, Athen. Foto: J. Elders	11
Figur 4, Kerameikos, Athen. Veikrysset som deler Street of Tombs (venstre) og den Hellige Veien (høyre). I midten av veiskille er Tritopatreion. Foto: J. Elders	12
Figur 5, Gravmonumenter, Kerameikos, Athen. Foto: J. Elders	35
Figur 6, Gravmonumenter langs Street of Tombs. Kerameikos, Athen. Foto: J. Elders	36
Figur 7, Gjenstandsfordeling som viser hvor stor prosentandel hver enkelt gjenstandskategori utgjør av den totale mengden gjenstander.	44
Figur 8, Til høyre: kantharos drikkebeget, grav 528. Til venstre: Drikke beger, grav 179 (Kunze- Götte, E., K. Tancke og K. Vierneisel 2000: beilag 2).	48
Figur 9, Lekythoi 1439, grav 311. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders	51
Figur 10, Lekythoi 1441, grav 311. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders	52
Figur 11, Lekythoi 1442, grav 311. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders	53
Figur 12, Loutrophoros fremstilt på et gravmonument. Kerameikos, Athen. Foto: J. Elders	55
Figur 13, Katadesmoi, grav 148. Den øvre delen av sarkofagen som utgjør forbannelsestavlen. På bilde er det mulig å skimte forbannelsen som er risset inn. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders	58
Figur 14, Katadesmoi & arai, grav 148. Arai ligger i den andre delen av forbannelsestavlen som utgjør den nedre delen av sarkofagen. Her er det mulig å se at dokka har armene bundet bak på ryggen. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders.....	59
Figur 15, Bildet viser inskripsjonene som er innrisset på en av tavlene (Kunze-Götte, E., K. Tancke og K. Vierneisel 2000: 48).	60

Figur 16, Bildet viser tegninger av tre pilspisser av bronse. Pilene er fra barnegrav 63 (Kunze-Götte, E., K. Tancke og K. Vierneisel 2000: 26).....	61
Figur 17, Leirfiguriner T79, T80 & T81, grav 232. Kerameikos museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders	63
Figur 18, Figurin T79. Kvinnen er ikledd en khiton og sjal. Hårlokker og øredobber er synlig. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders.....	64
Figur 19, Grav 353. Napf (näpfchen- inv. 1455) og kanne (inv. 1561). Kerameikos museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders	73

Bildene av gjenstandene fra Kerameikos er underlagt rettigheter fra: *Ministry of Culture and Sports-Organization for the Management and Development of Cultures Resources (Hellenic Ministry of Culture and Sports / Hellenic Organization of Cultural development).*

Liste over tabeller

Tabell 1, Utdrag fra kategoriseringen som viser keramiske vaser. Tabellen viser hva slags gjenstand som er funnet i graven, hvilken grav den er funnet i, eventuelle beskrivelser gitt og gjenstandens plassering i graven.	14
Tabell 2, Tabellen viser antall gjenstander og gjenstandstyper i hver enkelt gjenstandskategori.	43
Tabell 3, Tabellen viser til de nekromantiske gjenstandene funnet der de blir referert til deres graver med beskrivelse og plassering i graven. Gravene er også datert.	58
Tabell 4, Grav 50 & 51 (Kübler 1976:31-32)	70
Tabell 5, Grav 232 (Kübler 1976:65-66).	74
Tabell 6, Grav 353 (Kübler 1976:112).	75

Vedlegg

Vedlegg 1 *Døden; starten på det nye livet- Gjenstandskategorisering* er kategoriseringen som ble laget for denne avhandlingen. Kategoriseringen er fra Kübler, Karl. 1976, *Die Nekropole der Mitte des 6. bis Ende des 5. Jahrhunderts. Kerameikos*. De Gruyter, Berlin.

Kategoriseringen inneholder ca. 645 graver med rundt 1681 gjenstander. Denne kategoriseringen blir presentert i avhandlingen under kapittel 3.2 Metode, og i kapittel 7 Analyse blir gjenstandene undersøkt gjennom de utvalgte analytiske metodene.

Dette arbeidet inneholder feil. Disse feilene påvirker ikke selve kategoriseringen eller resultatet av denne avhandlingen. Feilene har oppstått grunnet mangel på erfaring da det kommer til å sette sammen en slik kategorisering, samt utfordringer med språk.

1 Introduksjon

«What could be more universal than death?»

Huntington & Metcalf (1979:1)

Huntington og Metcalf (1979) stiller følgende spørsmål i sin introduksjon: *«hva kan være mer universelt enn død?»* (1979:1). Jeg ønsker å gjengjelde dette spørsmålet: *hva kan være mer individuelt enn død?* Følelser og tanker knyttet til det å dø og de ulike aspektene av død er noe vi alle har til felles. Enten det er frykt for å dø, frykt for det ukjente man har i vente eller frykt ovenfor det man vet kommer. Det er en kollektiv viten at døden kommer, og at når den inntar slutter det nåværende livet å eksistere. Hva som kommer etter døden er derimot mer preget av individuelle forventninger om det skulle være et intet, himmel og helvete eller reinkarnasjon og nirvana.

Selv om død kanskje er det mest universelle vi har, er det behandlet ulikt mellom mennesker både i tanke, utførelse og forventning. Det er her individualismen kommer inn. Holdninger til et liv etter døden gjenspeiles i symbolsk og rituell materialisme. Gjennom denne avhandlingen studerer jeg både den generelle og det individuelle uttrykkelsen av forventningene til et etterliv. Jeg arbeider mot en forståelse av individualiteten til slike forventninger, og at denne individualiteten eksisterer i det antikke greske samfunnet hvor den er sammenflettet med de offentlige forventningene og normene.

Begravelse er en viktig overgangsrite hvor familier overlater den avdøde til det ukjente. Viktigheten med en ordentlig begravelse er vist gjennom arkeologiske materialer og litterære kilder. Det er observert at eldre samfunn i ulike kulturer verden rundt la stor vekt og verdi i begravelse. Begravelsesritene blir skapt av de som er gjenværende ettersom det er de som har ansvaret for den døde (Oikonomou & Stampolidis 2014:65). I det greske samfunnet skulle det nye livet bli innviet ved en begravelse som skulle minne om den avdøde og ære personen som hadde levd. Ritualene ble avgjørende for at den døde skulle kunne gå videre inn i Hades rike og starte sitt etterliv. Redselen for begravelse og bekymringene for at disse ritualene ikke skulle bli utført er uttrykt i litteraturen. Den døde måtte legge sin tro på sin gjenværende familie og venner om at de ville gi dem muligheten til å starte på slutten.

Det som ble gjort av familie før, under og etter begravelsen var avgjørende for hva som skulle skje med den døde. Alt som ble lagt ned av tid, følelser, tradisjon og verdier var for at den som har gått bort kan kunne tre inn i ett nytt liv. Elementer som alder kan endre på utførelsen av begravelsesritene. Dette kan bli gjort grunnet lover, normer eller. Hensynet som blir tatt og behovet for riktig utførelse av slike ritualer er en stor felles nevner for de fleste antikke kulturene (Alekshin 1983:138).

For det greske samfunnet var det de ulike bystatene som bestemte hvordan begravelse skulle utføres. Nektelse for begravelse var den største straffen staten kunne gi. Samtidig fikk en familie straff hvis de ikke utførte en begravelse for et familiemedlem. En slik gjerning ble sett på som en kriminell hendelse og nektelse av gravleggelsen ble tolket som en hard moral krenkelse (Oikonomou & Stampolidis 2014:65).

Tradisjon og familie påvirker måten vi velger å leve livet og hvem vi er som mennesker. Hvis vi knytter dette opp mot religion og forventinger til etterlivet kan familien gjenspeile sin tro og mening gjennom hvert individ. Dette vises gjennom begravelsen hvor det er familien som har ansvaret for gravleggelsen av den enkelte. Individets tanker, følelser og forståelse blir uttrykt slik familien velger å fremlegge de. Familien uttrykker en felles forståelse av hvordan liv, død, de levendes verden og de dødes verden ser ut.

Døden; staten på det nye livet, handler om forventningene til det som kommer etter at det siste åndedraget er tatt og døden inntar. Innledningsvis vil avhandlingen starte med en bakgrunn hvor jeg fremlegger det teoretiske og etiske grunnlaget. Det teoretiske grunnlaget er basert på forholdet mellom materialitet og mentalitet. I det greske samfunnet er religion et aspekt som tilhører store deler av hverdagen. Religion er mentalitet, og som avhandlingen vil presentere, kommer ikke mentalitet til uttrykk uten de fysiske materialitetene. Materialiteten vil kunne hjelpe med en forståelse av hvordan mennesker tenkte og følte ovenfor alle aspekter i livet, dermed også for de eventuelle forventningene til et neste liv (Mithen 2001:103). Det etiske grunnlaget til avhandlingen handler om hvordan man skal trå frem for å kunne forske på og tolke tidligere samfunn ved å holde en profesjonell og respektfull tilnærming til temaet. Her er hovedfokuset på å bevisst gjøre seg selv og andre på etikken.

Materialet jeg har studert gjennom denne avhandlingen er fra Kerameikos i Athen. Denne gravplassen vil bli presentert i et eget bakgrunns kapittel sammen med metodologien for avhandlingen. Videre blir den greske religionen presentert. Som allerede nevnt er religionen i det greske samfunnet noe som fantes innenfor alle deler av menneskenes liv. Som vil bli vist i avhandlingen er ikke den greske religionen et avgrenset aspekt innenfor samfunnet. Den er bygget som ett nettverk av lokal og individuell religiøs tro.

Den Homeriske tradisjonen er bygget på et helteideal som blir reflektert i samfunnet. Verkene *Iliaden* og *Odysseen* blir i denne avhandlingen brukt som bidrag til både forståelsen av etterlivet og livs idealer, samt utførelsen av begravelser. Selv om de Homeriske verkene er oralt gjenfortalt og deretter nedskrevet lenge før dateringen til gravene som studeres, vil avhandlingen vise til at tradisjonene fortsatt kan observeres. Begge verkene vil bli brukt gjennom avhandlingen i ulike kapitler.

Det greske samfunnet hadde en rekke begravelser som måtte gjennomføres av familien etter bortgang. Disse ritene var avgjørende for at den døde skulle kunne komme videre inn i et nytt liv. Ritene var ikke noe familien utførte bare som en gest til den avdøde. Det var deres plikt. Ved å ikke stå for dette ansvaret ville man krenke den avdøde (Albinus 2000:31). Døden er den siste overgangsriten. Det er en verdifull overgang og her vil de levende ta sine siste farvel til den døde. Avhandlingen vil ta opp viktigheten med begravelse og tanker om død. Den vil gjennomgå de ulike ritene som måtte utføres for å gi en fullverdig begravelse. Den avdødes bånd til de levendes verden skulle ivaretas også etter begravelsen.

«Hvilke forventninger hadde mennesker til et liv etter døden, og kan gravmaterialer reflektere slike forventninger?». Dette spørsmålet er stilt som problemstillingen til denne avhandlingen. Avhandlingen vil presentere gravmaterialet fra Kerameikos som siste del. Her blir materialene studert i mengde og kvalitet for å oppnå den best mulige studien. Vil materialene reflektere disse forventningene, og hva forventet folk skulle komme?

2 Teori & Etikk

2.1 Teori

Arkeologi er bygget opp av ulike paradigmer som reflekterer vitenskapelige metoder og teoretiske tilnærminger gjennom årene. Prosessuell og post-prosessuell arkeologi er to av disse paradigmenes, de fremhever studie av død, begravelse og graver. Studien av ulike aspekter tilknyttet død ble satt i nye perspektiver rundt 1960- og 1970-tallet. Det ble dannet et større fokus rundt både teoretiske og analytiske metoder, samt tverrfaglige samarbeid (Chapman 2013:1-2). På 1980-tallet kom den post-prosessuelle arkeologien som et resultat av kritikk mot den prosessuelle paradigmen. Den kritiserte det tidligere synet på materiell kultur. Den materielle kulturen ble tolket som en ren refleksjon av menneskelig atferd. Post-prosessualismen fokuserte mer på materialiteten gjennom et humanistisk syn hvor man ikke kan skape endelige konklusjoner. Den materielle kulturens forhold til menneskelig atferd skulle ikke simplifiseres og her skulle også individets rolle i samfunnet inkluderes (Olsen 2014:59-62).

Denne avhandlingen har både tilnærminger til det prosessuelle og post-prosessuelle paradigmet. Prosessualismen hadde som fokus på tilegnelse av objektiv og testbar kunnskap, noe som den kvantitative analytiske delen for denne avhandlingen går ut på; direkte informasjon som objektivt setter materialene inn i kategoriseringer. Disse kategoriseringene viser gjenstandene med deres spesifikke bruksverdi. En kopp er en kopp der den brukes innenfor matlagning og rituelle formål. Hvilke rituelle formål dette er vil ikke være en del av den kvantitative analysen, men vil være hovedelementet i den kvalitative analysen. Prosessualismen forholder seg til funksjonalisme og positivisme. Positivisme handler om sansedata. Sansedata er data som er fysisk og direkte, som dermed kan observeres og måles i ulike skalaer. Dette er ifølge den prosessuelle arkeologien det som gjør at en gjenstand kan brukes til vitenskapelige formål (Olsen 2014:47).

Post-prosessuell arkeologi er som nevnt en kritikk til prosessualismen. Den endrer synet på den materielle kulturen der den mener at gjenstander ikke kan sees som en direkte gjenspeiling av samfunn og menneskelig atferd. Paradigmen kommer med et nytt perspektiv som mener at det ikke er mulig å sette to streker under sannheten. Den setter et større fokus på individet og gjenstandens dypere funksjon (Olsen 2014:61-62). Det er her jeg tar i bruk den kvalitative analytiske metoden. Den kvalitative analysen ser på spesifikke gjenstander der den setter gjenstandene i en større

kontekst. Her kan koppens rituelle verdi trekkes frem. Det er slik jeg vil kunne trekke materialene opp mot individet og videre opp mot forventninger til et etterliv. Ved en slik metode og ved å bruke både den prosessuelle og post-prosessuelle arkeologien vil avhandlingen vise en bred forståelse av materiell kultur.

Spørsmål om forventninger til etterlivet kan bli uttrykt gjennom materialer blir derfor studert gjennom prosessuelle og post-prosessuelle perspektiver. Tilsvarende spørsmål om religion kan dermed også studeres på tilnærmet måte. Vi kan stille spørsmål om hva religion er og hva som kan defineres som religiøst. Den materielle kulturen gjenspeiler religion som et uhandterlig samfunnsaspekt. Selv om religion spiller en stor rolle for dannelsen av en felles kultur og er påvirket av mange ulike samfunnsfaktorer vil en direkte definisjon være utfordrende (Bowie 2008:868). Religionsstudie er sentralt innenfor antropologi. Den arbeider med å definere og forklare begrepet *religion* som et aspekt innenfor en kultur. Post-prosessualismen vil ikke plassere religion alene, men vil studere den i en større kontekst. Selv om teologiske og kosmologiske verdensforståelser samt ritualer er viktige elementer innenfor en religion blir påvirkninger fra politikk, økonomi og miljø trukket inn som avgjørende faktorer (Bowie 2008:862-863).

Mentalitet i fortiden er noe vi ikke kan studere med mindre det kommer til uttrykt gjennom fysiske gjenstander. Gjennom intensjoner og handling skaper materialitet en forståelse av menneskets utvikling. Dette er fordi menneskers tanker og behov påvirker disse intensjonene og handlingene. Det kan videre argumenteres for at materialiteten uttrykker samfunnsutvikling i tillegg til den enkeltes mentalitet. Forholdet mentalitet og materialitet uttrykker dermed sosiale mønstre og samfunnsutviklinger, samt teknologi, ekspansjon og kommunikasjon (Mithen 2001:103).

Gjenstander som gjenspeiler våre følelser, tanker, intensjoner og behov blir elementer i vår hverdag (Rowan 2011:1). Samtidig har gjenstander ulik verdi hos individet og i ulike kulturer. Ved studie av materialer er det essensielt å huske på at forholdet mellom individ og materialer er ukjent. Vi vet ikke enkeltmenneskets tilknytning til gjenstandene. For den enkelte kan en gjenstand ha flere ulike verdier (Olsen 2006:90-91).

Religion har sterke tilknytninger til begravelseritualer fordi det kan uttrykke menneskets forståelse av verden. Begravelseritualene viser ikke bare til de levendes verden, men også de døde. Ritualer og graver danner en forståelse av kulturmaterialitet, det åndelige og det religiøse.

En studie av ulike ritualer kan settes i større sosiale, kulturelle og demografiske kontekster. Begravelsesritualer kan vise til endringer av tradisjon og tro over lengre perioder. Det er et av fenomenene som viser til viktige epoker i menneskers liv, nemlig overgangsriter. Andre overgangsriter er fødsel, overgangen fra barn til voksen og giftemål. De ulike ritene og seremoniene som utføres ved begravelse kan reflektere samfunnets holdninger til ulike kjønn- og aldersgrupper. I tillegg til kjønns- og aldersgrupper reflekterer begravelses riter spesielt sosiale forskjeller mellom individer (Alekschin 1983:317,137-140).

2.2 Etikk

Arkeologer forsker på en verden som eksisterte for hundre til tusener av år siden. Resterende materielle kultur er bevis på menneskers tidligere liv. Forståelsen av deres hverdager og liv er til en viss grad mulig å studere gjennom materialitet, men individenes direkte tanker, følelser, og deres forståelse av samtiden forsvinner. Som forskere kan man observere tilknytninger mellom de materielle og immaterielle stadiene av ett liv. Man kan observere uttrykkelsen av mentalitet gjennom det materielle, som nevnt under det forrige kapittelet. Ved denne sammen flettingen av immaterialitet og materialitet kan vi danne oss et tilnærmet syn på hva tro i deres samtid bestod av (Tarlow 2013: 2).

Religion er en del av den kulturelle dimensjonen ved menneskelig historie. Det er noe som er tilpasset samfunnene vi lever i. Tolkning og studie av tidligere kulturer har mange fallgruver. Det er «lett» for oss som moderne mennesker å tenke at mytologi er som våre fiksjoner og eventyr. Det er samtidig ofte at fenomener som er vanskelig å tildele spesifikke samfunns aspekt blir knyttet til religion eller religiøs praksis (Bowie 2008: 862; Gould 1985:1; Roberts 2020:1). Datidens religioner var like viktige for samfunnene som praktiserte de, som våre religioner er for oss i dag (Bowie 2008: 863)

Gjennom denne avhandlingen vil jeg studere gravmaterialer. Selv om denne avhandlingen ikke tar for seg menneskelevninger direkte, er forskningen på gravmaterialet også en forstyrrelse av graven. Hvorfor må vi åpne en grav? Hva kan åpningen av en grav bidra til i forskning? Liv Stutz (2016) fremhever viktigheten med at forskere selv må sette seg i en posisjon hvor de kan stille seg kritiske etiske spørsmål. Hun mener at ved en slik fremgangsmåte vil man kunne danne seg et respektfullt fundament for forskningen. «While we don't have to agree, we must figure out for

ourselves exactly how we, as ethically driven scholars, justify our work and make it accessible and valuable also to other stakeholders. » (Stutz 2016:27).

Begravelser er viktige riter hvor tid, følelser, økonomi og tradisjon er sterkt involvert. Alt som blir utført er gjort på vegne av den gjenværende familien og den døde. Som for det greske samfunnet blir dette gjort med en tanke på at den avdøde skal kunne gå videre inn i et eventuelt etterliv. Dette er elementer som ikke må ignoreres (Alekschin 1983:138). En grav er menneskets evige minne og ved å åpne en grav, fjerne materialer og rester av menneskelige levninger, «ødelegger» man dette minne. Et menneskets privatliv og de selv blir utstilt slik at det moderne menneske kan lære og forstå. Gravmateriale er deler av personlige liv og viktige elementer av rituelle seremonier og handlinger. Slike handlinger var for datidens mennesker betydningsfulle, noe som skal kunne vises gjennom en respektfull og profesjonell forskning. Forskningskonteksten skal dermed være tydelig ettersom det etiske skal være innebygd i grunnlaget for studien. I dag har vi teknologi som gjør det mulig å utføre ulike analyser. Selv om teknologi, kunnskap og mulighetene er til stede ligger det etiske som en påminnelse at det ikke er nødvendig å forstyrre eller overkjøre menneskeverd fordi man kan. Stutz legger til viktigheten med å ikke merke begravelserarkeologi som gravplyndring eller en eventyrlig skattejakt (Stutz 2016:27, 29). Etikken trer inn som et skille mellom hva som er rent brudd på menneskeverd og respektløshet og forskning.

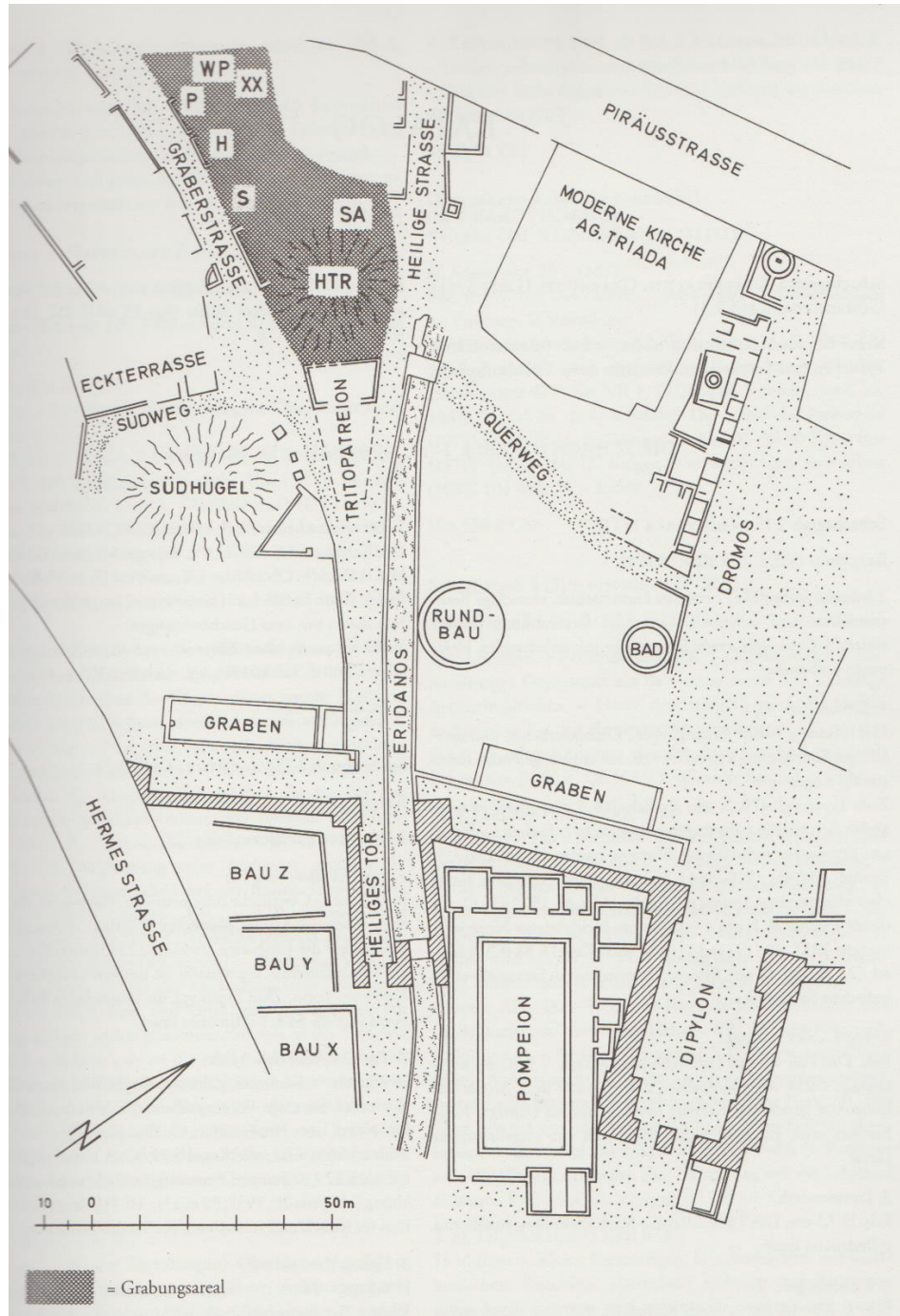
For denne avhandlingen er det essensielt å være oppmerksom på etikken rundt disse temaene selv om denne studien bare omhandler det materielle. Dette er grunnet verdien som ligger ved gravmaterialer. Mitt arbeid gjennom denne avhandlingen er belaget på tidligere forskning. Materialene har allerede vært arbeidet med gjennom utgravninger, registreringer, dokumentasjon, magasinering, utstillinger og mer. Den tidligere forskningen som er brukt er profesjonell og denne profesjonaliteten har jeg videreført inn i mitt eget arbeid. Min studie og tolkning som er gjort gjennom denne avhandlingen er utført på en saklig og respektfull måte, hvor jeg har studert temaet som en tidligere levende kultur.

3 *Kerameikos*

3.1 En antikk gravplass

Kerameikos er et distrikt ofte kalt *potters quarters*. Distriktet er lokalisert i Athen, hvor det ligger nordvest for Akropolis og den antikke Agora (Karo 1943:5; Roberts 2007:141). Lokalteten fikk navnet ettersom det var her den tidligere keramikk produksjonen fant sted i det 6. århundre fvt. (Mee 2011:145). Kerameikos er mest kjent som en gravplass. De eldste gravene er datert til det 12. århundre fvt., altså under den submykenske perioden. Lokalteten ble brukt som en gravplass helt til det 6. århundre evt. (Hill 2013:216; Karo 1943:5-6; Roberts 2007: 93). Flere av gravene fra denne gravplassen tilhørte mennesker som var i de høyere samfunnsklassene, i tillegg til de som falt i krig. Her finnes det også et høyt antall barnegraver (Houby-Nielsen 1995:146).

Gravene avhandlingen studerer, konsentrerer seg i området som finnes mellom to veier: den Hellige Veien og Street of Tombs (figur 1, *Heilige Strasse & Graberstrasse*). Nedenfor er det vist til en plantegning over det arkeologiske området. Plantegningen viser de ulike strukturene som befinner seg på Kerameikos der den inkluderer fremheving av gravenes plass. Dette er gravene som brukes i avhandlingen. Bildet som følger, er en detaljert tegning av området hvor gravene er lokalisert. Den inkluderer ikke alle gravene grunnet den høye konsentrasjonen av graver gjennom. Dette har resultert i at gravene ligger i lag og at de skjærer gjennom hverandre. De høye konsentrasjonene er et godt eksempel på hvordan gravplassen har blitt brukt gjennom generasjoner, og hvordan de har gjenbrukt gravplassen i flere århundrer.

Figur 1, Plantegning over Kerameikos, inkludert en markering av området der gravene er lokalisert Kunze-Götte, E., K. Tancke og K. Vierneisel 2000: 5.

Figur 2, Dette bilde viser område hvor gravene er plassert mellom den Hellige Veien og veien til Pireus. Kerameikos VIII.1. Beilag 2. Kübler (1976)

Athen var omringet av en bymur. Themistokles mur ble anlagt rundt byen i år 479 fvt., med en lengde på 6,5 kilometer (Roberts 2007:92). Dipylon porten og den Hellige Porten (figur 1 *Dipylon & Heiliges Tor*) er to av dens kjente byporter og disse vendte ut mot Kerameikos distriktet. Muren delte gravplassen inn i to deler som nå blir kalt den yngre og den eldre delen av Kerameikos. Innenfor portene på den arkeologiske delen av Kerameikos ligger Pompeion, et bygg som ble reist tidlig i det 4. århundret fvt.. Denne bygningen ble brukt til forberedelser til den Panathenske festivalen (Banou & Bournias 2014:272-273). Dette var en festival som ble holdt til ære for gudinnen Athene og som fra år 566 fvt. ble holdt hvert fjerde år i midten av dagens august måned (Garland 2008:180).

Fra den hellige porten og videre gjennom det arkeologiske område rant elven Eridanos. Langs Eridanos går den Hellige Veien (figur 1, *Heilige Strasse*). Denne veien førte ut av Athen, der den gikk gjennom Kerameikos fra den hellige porten og til Eleusis. Dette var knutepunktet til mysteriekulten som tilba Demeter og Persefone. Sammen med den Homeriske tradisjonen og

Orfismen sto denne kulten sterkt i en tro på et etterliv. Eleusis ble også sett på som den hellige stat og dermed har veien og porten fått navnet deretter (Banou & Bournias 2014:184).

Mot midten av gravplassen deler den Hellige Veien seg i to ved en helligdom som het Tritopatreion. Helligdommen ble bygd rundt det 6. århundre fvt. (Banou & Bournias 2014: 165). Den nye veien som springer ut ved helligdommen fører også ut av Athen, og fører videre mot havnebyen Pireus. Denne veien har fått navnet *Streets of Tombs* (figur 1, *Graberstrasse* & figur 2). *Street of Tombs* har på hver side imponerende og kjente gravmonumenter (Hill 2013:217; Karo 1943:6). Gravmonumenter sto langs denne veien og her kunne familier vise frem sin velstand og at deres plikter ovenfor den døde ble holdt. De skulle stå i all prakt vi gjerne forbeholdt de som hadde høyere velstand i samfunnet (Garland 2008:118-119).

Figur 3, Street of Tombs. Kerameikos, Athen. Foto: J. Elders

Figur 4, Kerameikos, Athen. Veikrysset som deler Street of Tombs (venstre) og den Hellige Veien (høyre). I midten av veiskille er Tritopatreion. Foto: J. Elders

Utgravningen av Kerameikos begynte i 1870, der det var *The Archaeological Society* som hadde ansvaret for utgravningen. Den originale gravplassen Kerameikos ble funnet 9 meter under det som da var bakkenivået. Utgravningen ble utført frem til 1913. Etter dette tok det Tyske Arkeologiske Instituttet over, men arbeidet ble avbrutt grunnet første verdenskrig (Banou & Bournias 2014:21-22, 24). Tyske akademikere og forskere hadde en stor påvirkning på den klassiske arkeologien. Klassiske studier hadde tidligere vært en interesse for de høyere stående klassene i samfunnet, men på 1800- tallet gjorde tyske akademikere de klassiske studiene om til humanistiske universitetsstudium. Dette ble kalt *Altertumswissenschaft*. For de tyske arkeologene var den klassiske arkeologien først sentrert i Roma på begynnelsen av århundret, men etter 1870-tallet begynte de å vende blikket mot Hellas. Det Tyske Arkeologiske Instituttet ble dannet i Athen i 1872 (Whitley 2001:32-33).

Det tyske instituttet hadde tidligere hatt ansvar for utgravningen i Olympia som startet i 1875. Arbeidet som ble gjort på denne utgravningen ble et stort eksempel for flere utgravninger som fulgte grunnet deres dokumentasjon registrering og vitenskapelig gjennomføring. Utgravningen i Olympia ble sett på som en av de største utgravningene utført og selv de greske arkeologene ville

følge deres metoder. Det var samarbeidet mellom de tyske og greske akademikere som gjorde at de i 1913 overtok utgravningen av Kerameikos (Whitley 2001:34-35).

Etter første verdenskrig ble utgravningen tatt opp igjen i 1926 med Karl Kübler som utgravningsleder. Kübler viste til videreutviklinger i registrering av nye stratigrafiske funn i tillegg til nye utviklinger og metoder innenfor den arkeologiske disiplinen. Han introduserte også antropologi til studien av gravene og gravplassen (Whitley 2001:35). Utgravningen kunne fortsette i 1926 takket være en donasjon fra den tysk-amerikanske Dr. Gustav Oberländer. Det er også grunnet Oberländer at museet kunne bygges i 1938. Utgravningene på Kerameikos fortsatte de neste tiårene og i dag er det tyske instituttet som har ansvar for det arkeologiske områdene og materialene som er funnet (Banou & Bournias 2014:24-25).

3.2 Metode

Gjennom denne avhandlingen studerer jeg troen og forventningene som lå til et etterliv i den greske antikken under den arkaiske og klassiske perioden. Problemstillingen vil utforske om gravmaterialene fra Kerameikos kan reflektere eventuelle forventninger til et neste liv. Metoden for denne avhandlingen er basert på et mål om å kunne observere både den generelle bruksverdien til gravmaterialer, i tillegg til et forsøk på å trekke disse verdiene opp mot etterlivet. Metoden derfor bygget opp av en todelt analyse: kvantitativ (mengde) og kvalitativ (kvalitet).

Den kvantitative analysen studerer gravmaterialene ved en generell og objektiv fremgangsmåte. Formålet er å kunne observere hva gravmaterialet består av, og deres bruksverdi. Denne analysen blir utført ved å kategorisere materialene. Dette skapte en mulighet til å bestemme de ulike bruksverdiene til materialene. Den kvalitative analysen ble utført for å kunne undersøke materialer som skilte seg ut eller hadde spesifikke tilknytninger til graven og etterlivet. En todelt analyse vil kunne vise eventuelle tilknytninger mellom hverdagslivet og etterlivet, hvilken rolle de ulike objekter kan ha til etterlivet og underverdenen, samt de ulike grunnene til at de kan ha blitt nedlagt i graven.

Gravmaterialet som avhandlingen har arbeidet med kommer fra gravplassen Kerameikos, som ble presentert tidligere i dette kapittelet. Gravene er fra sen arkaisk til klassisk periode. Den eldste graven er datert til 575 fvt. og den yngste graven er datert til 400/350 fvt. Gravene var allerede listet opp i «Kerameikos VII. 1: Die Nekropole der Mitte des 6. bis Ende des 5. Jahrhunderts.

Ergebnisse der Ausgrabungen» (1976) av Karl Küber. Her har jeg katalogisert og kategorisert alle gravene og gjenstandene. Senere ble kategoriseringen supplert med informasjon fra «Kerameikos VII. 2: Die Nekropole von der Mitte des 6. bis zum Ende des 5. Jahrhunderts. Die Beigaben» (2000) av E. Kunze-Götte, K. Tancke og K. Vierneisel». Det er til sammen 645 graver hvor 188 er uten funn. Det er samtidig noen graver som har blitt listet under «informasjon tapt». Det blir oppgitt i kilden at informasjon om graven og gravfunnene har gått tapt. Som resultat av kategoriseringen er det funnet 117 ulike gjenstandstyper og totalt ca. 1662 gjenstander (med noen unntak grunnet usikkerhet ved noen av gravene). Gjenstandskategorien gir en oversikt over hva slags gjenstander som er funnet og hvilken grav de er funnet i, samt en kort beskrivelse av gjenstanden og dens plassering i graven.

For å kunne drive et strukturert og oversiktlig arbeid ble det laget en kategorisering for avhandlingen. Kategoriseringen ble laget enkelt ved hjelp av Microsoft Excel. Gjenstandene ble delt inn i gruppene: keramikk (keramiske vaser), metallgjenstander, prydgjenstander, våpen, steinmaterialer, glassmaterialer og en «samlegruppe» for enkeltgjenstander. Nedenfor vises et eksempel på hvordan kategoriseringen er lagt opp. Her er kolonnene delt inn etter gjenstander, graver, beskrivelse og plassering i graven. Eksempelet nedenfor er tatt fra de første gravene kategorisert i gruppen *keramikk*. Kategoriseringen gjorde det mulig å danne en oversiktlig katalog over hver enkelte grav og gjenstand, sortere etter ønske og finne antall.

	<i>Gjenstand</i>	<i>Grav</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Plassering</i>
<i>Keramikk</i>	Salvekar	Sjaktgrav 2	Lydisk	ved høyre og venstre hånd
	Salvekar	Sjaktgrav 3	Lydisk	ved venstre overarm
	Lekytos	Sjaktgrav 3		ved hodet
	Lekytos	Sjaktgrav 4	Svartmalt,	ved venstre overarm
	Lekytos	Sjaktgrav 4	Svartmalt	mellom hodet og høyre skulder
	Lekytos	Sjaktgrav 5	Svartmalt	bryst
	Lekytos	Sjaktgrav 5		ved høyre arm
	Salvekar	Sjaktgrav 5	Lydisk	ved venstre arm

Tabell 1, Utdrag fra kategoriseringen som viser keramiske vaser. Tabellen viser hva slags gjenstand som er funnet i graven, hvilken grav den er funnet i, eventuelle beskrivelser gitt og gjenstandens plassering i graven.

Hittil har det blitt gitt en presentasjon over teorien og etikken avhandlingen har som grunnlag og en enkel introduksjon til gravplassen Kerameikos med dens utgravningshistorikk. Videre vil jeg gi en introduksjon til den greske religionen og homerisk diktning (kapittel 4), før den går videre til død, begravelser og underverdenen (kapittel 5 og 6). Det homeriske synet på underverdenen blir brakt opp og Odysseus sin reise ned til Hades blir beskrevet. I kapittel 7 blir materialene presentert ved den kvantitative og kvalitative analysen.

4 Religion og Homer

4.1 Religion

Religion og mytologi har vært en trygghet for mennesker gjennom tidene. Den oppstår som en forklaring for å forstå verden vi lever i, fenomener rundt oss og som en beskyttelse mot det ukjente. Spørsmål som «*hva vil skje med oss etter døden?*» blir besvart gjennom både religiøs tro og mytiske fortellinger. Forventninger knyttet til det som kan oppstå etter døden varierte i det greske samfunnet; noen trodde på et etterliv, andre ikke. Noen trodde at kroppen og sjelen ville dø og deretter ville det være et intet, imens andre, som Platon, mente at sjelen var udødelig. Homer uttrykte i sine epos en forståelse av sjelen som et tomt skall i underverdenen (Felton 2007: 86).

For grekerne fantes det ikke et begrep som tilsvarer det vi i dag kaller *religion*. Dette betyr derimot ikke at religion ikke var et konsept i det greske samfunnet. Det fantes mange ulike måter å beskrive den greske religionen via religiøs praksis og ideer. Det var mer som et stort nettverk enn et overordnet system. Disse nettverkene skapte sammen en varierende, men felles tro og tilbedelse av gudene (Garland 2008:131; Roberts 2020:4). Den greske religionen var dermed ikke et avgrenset tema, men et åpent system (Sourvinou-Inwood 1995:11).

Religionen var bygget opp gjennom individers tro gjennom erfaringer, tanker og ideer tilhørende religiøs praksis. Det fantes individuelle forhold til gudene, mytologien og ritualene. Samtidig kan religionen deles opp i *polis* religion og *oikos* religion. Polis (bystat) religionen omhandler alt offentlig, som seremonier og festivaler, og var for den aristokratiske kulturen og organiseringen av samfunnet (Humphreys 1983:16; Kearns 2006:312). Oikos (alt som underligger en familie) tar for seg nettverket bestående av nærmeste familie, slekt, venner og naboer (Humphreys 1983:16). Den greske religionen er dermed bygget opp av en varierende lokal og privat praksis som alle hadde en fellesnevner gjennom den overordnede troen på de samme gudene. En religion basert på individuell tro er ikke noe man kan kartlegge eller generalisere. Dette gjør det også vanskelig å klassifisere dette under et begrep slik vi bruker begrepet religion i dag (Roberts 2020:5).

Den universale troen for den greske religionen var troen på tre ulike makter; gudene, gudommelige vesener og helter. Troen de hadde kalles polyteistisk som betyr en religion som har flere enn en gud. Gudene hadde unike og særegne egenskaper, hvor de også hadde ulike steds tilhørigheter. Hovedgudene var de tolv Olympierne, men det fantes en rekke andre guder. Selv om ikke alle

gudene var like mektige hadde de alle betydningsfulle roller både i det offentlige samfunnet og i ulike stadier av et menneskets liv. Gudene var ikke skapere av verden som Gud i Kristendommen, men de ble selv skapt. De var udødelige, men kunne fortsatt bli påført skader (Pantel & Zaidman 1992:4, 176.178).

Mytologien i troen var til stedet overalt. Mytene ble fortalt gjennom muntlige tradisjoner. Fortellingene ble endret fra den ene talspersonen til den andre. De ble gjenfortalt flere ganger før de ble skrevet ned. Mytologien ble fremstilt og endret gjennom historie, kunst, poesi og sang hvor de skapte bilder av guder og helter. Det var slik mennesker fikk tilknytninger til gudene. Gudene fikk et ansikt, en personlighet og individuelle særpreg (Kearns 2006:314; Roberts 2020:4). Det er mytologien sammen med den utøvede praksisen som danner religion. De mytologiske fremstillingene danner en tro på noe større enn mennesket og den rituelle praksisen utformer og holder troen i livet (Roberts 2020:5). Både Homer og Hesiod har presentert guder og helter i sine verk. Herodots mente at deres diktning har bidratt til en forståelse av gudene. Diktningen ga folk mulighet til å visualisere og gi de en personlighet de tidligere ikke hadde hatt. Gudene ble gjennom verkene *odysseen*, *Iliaden* og *teogonien* personifisert og gjort mer menneskelig (Jones 2009:xix).

4.2 Homerisk diktning

Homer blir nevnt for første gang i skriftlige kilder datert til det 6. århundre fvt. Allerede i antikken var det usikkerheter rundt hvem Homer var, der det ble stilt spørsmål til hans opprinnelse og navn. Det homeriske spørsmålet handler om diskusjonen rundt hans identitet og tilhørighet (Graziosi 2019:7-8). De homeriske verkene bærer preg av muntlig diktning. Denne diktningens formen handler om å gjenfortelle historier gjennom muntlig praksis. Tradisjonen er kjent fra den mykeniske perioden, også kjent som heltenes tidsalder, som er den greske bronsealderen (Jones 2009:xxii; Sourvinou-Inwood 1995:12; Ulf 2009:81). Ved det 8. århundre fvt. begynner diktning å bli nedskrevet, men den muntlige tradisjonen fortsetter (Rhodes 2006:36).

Verkene til Homer må sees på som poetisk kunst. Homer som andre poeter valgte ut og tilpasset verkene sine slik at det ble et poetisk drama. Det selektive valget kunne unnvære informasjon om samfunnet som ble beskrevet. Det var i tillegg mulig å observere spor av flere ulike samfunn flettet sammen i ett verk. Det som ble beskrevet kunne heller ikke ha vært for ukjent for publikum. Det må ha vært tilnærmet noe publikum kunne gjenkjenne og akseptere som deler av sin egen. Dermed

kan vi tolke det som at deler av eposet reflekterer store deler av den aktuelle periodens samfunn, men er manipulert grunnet poetisens selektive fremleggelse (Raaflaub 1998:117, 181-182).

Med kontinuerlig gjenfortelling, samt spesifikke skriveformer, resulterer også beskrivelsene i verkene i unøyaktigheter og endringer av historiske handlinger og samfunnet som blir beskrevet (Sourvinou-Inwood 1995:12). Dette kan resultere i at man ikke kan sammenlikne tradisjoner beskrevet av Homer til spesifikke tidsperioder og samfunn. Derfor vil ikke en sammenligning av gravmaterialer opp mot den homeriske tanken om etterlivet gi relevante resultater. Ved å observere likheter mellom begravelses ritualer fra det aktuelle samfunnet og Homer vil diktningen skape relevans for avhandlingen. Samtidig er det desto viktigere å huske på at Homer reflekterer et stort spekter av tradisjoner og tro.

Homer bruker visuelle skildringer når han skriver i tillegg til det muntlige språket. *Enargeia* er en effekt kjent fra diktningen. Her får leseren en følelse av å oppleve handlingene som utspilles direkte. Historiene blir ikke bare lest, men opplevd (Gazis 2018:1). Skrivestilen, samt bruken av tredjepersonssynsvinkel resulterer i en nesten rapporterende beskrivelse av hendelsene, som om forfatteren av verket selv skulle vært til stede som en tilskuer for handlingene (Jones 2009:xxix). Heltefortellingene var ikke bare en form for underholdning. De inneholdt historiske handlinger tilknyttet til større kontekster, samt et spekter av felles følelser og etikk (Scodel 2004:45).

4.3 Iliaden og Odysseen

Denne avhandlingen har tatt i bruk de homeriske verkene *Iliaden* og *Odysseen*. *Iliaden* er et verk som i denne anledningen har blitt brukt grunnet dens fremstilling av begravelsesritualer og dens fokus på heroisering av de store krigerne som kjempet i den trojanske krigen. Begravelsesritualene beskrevet i dette verket viser likheter med ritene som blir utført i den arkaiske og klassiske perioden. Dette vil bli presentert senere i avhandlingen hvor den går nærmere inn på hvordan begravelsen blir gjennomført (se kapittel 5).

Det er mulig å observere likheter i skildringene fra *Iliaden* med de arkaiske og klassiske ritualene selv om deres kontekstuelle utgangspunkt er annerledes. *Odysseen* bidrar med et annet aspekt. I verket følger man Odysseus som begynner ferden hjemover etter den trojanske krigen. På denne ferden blir han på et punkt nødt til å reise til underverdenen. Homer skildrer underverdenen, og selv uten en direkte topografi skaper disse skildringene en ide om hva et etterliv kan bestå av. Mot

klassisk tid endrer synet på etterlivet seg og selv for dette forsvinner ikke de homeriske. De endres i mindre grad og nye elementer blir lagt til. I kapittel 6.2 vil Odysseus reise til underverdenen bli beskrevet mer detaljert.

Iliaden handler om den Trojanske krigen. Handlingen tar for seg spesifikke hendelser som utfoldet seg under krigen. Den Trojanske krigen er datert til ca. det 12. århundre fvt., i den mykenske perioden (Rhodes 2006:36). Verket ble nedskrevet rundt år 700 fvt. og består av 15 000 linjer. Navnet *Iliaden* kommer av det geografiske området den krigen utspilte seg i, Ilion. Ilion er en by som tilhørte regionen Troja, som i dag ligger i et nordvestliggende område av det moderne Tyrkia (Jones 2009:ix).

På 1800-tallet fant arkeologen Heinrich Schliemann ruiner han mente passet beskrivelsene av Troja. Herodot mente at det var en krig som stemmer overens med beskrivelsene fra Homers verk, men at denne krigen ikke hadde samme grunnlag som krigen i diktningen (Rhodes 2006:36). Krigen startet fordi Paris, sønn av Priam, bortførte Helen til Ilion. Helen var kone til Menelaos, konge av Sparta. Hvis en slik krig skulle ha funnet sted hvor grekere og trojanerne kjempet mot hverandre i Ilion, er sannsynligheten for at historien om denne krigen ikke ville ha beholdt sin autenticitet etter å ha blitt gjenfortalt ved muntlig diktning. Dette betyr at historien om den Trojanske krigen må forstås og tolkes gjennom en lang tradisjon av gjenfortellinger og mulige endringer av hvordan hendelsene faktisk utløp seg (Jones 2009:xxiv).

Den trojanske krigen blir ikke skildret i full detalj. Homer har valgt å fokusere på spesifikke hendelser som han utdyper. I verket er det lagt vekt på 20 karakterer og handlinger de utfører. Det er også geografisk begrenset til slagmarken, grekernes leir på stranden og i byen Ilion. Karakterene som blir fulgt har blitt kjente karakterer i mytologien. Det er for med meste aristokratiske helter som blant annet Odysseus (som vi følger videre i *Odysseen*), Agamemnon (konge av Mykene og Menelaos bror), Akilles og Hektor (sønn av den trojanske kongen Priam) (Jones 2009:xxi)

Etter handlingsforløpet fra *Iliaden* fortsetter *Odysseen*. Odysseus var en av heltene som kjempet på grekernes side under den Trojanske krigen. Etter krigen setter Odysseus og hans menn kursen mot Ithaka som er hans hjem, og hvor han er konge. Seilturen resulterer i en 10 års lang reise. Denne fortellingen skiller seg fra *Iliaden* grunnet at *Odysseen* ikke er like preget av krig og heroisering. Odysseus reise viser i motsetning til eventyr, mytologiske skapninger, familie og

ydmykhet. Skapningene han møtte på reisen skapte en kontinuerlig prøve for Odysseus og hans mannskap. De møtte kykloper som er en-øyde kjemper, hekser, vindguder og sirener. På havet møtte de sjøhyrene Kharybdis og Skylla. *Odysseen* er som *Iliaden* en del av den muntlige tradisjonen og ble nedskrevet mot slutten av det 8. århundre fvt., senere enn *Iliaden*. Handlingen er lokalisert langs den gresk okkuperte kysten Ionia, i dagens moderne vest Tyrkia (Rieu 2009:xi, xxxv).

Diktning er et viktig element for forståelsen og de visuelle forestillingene av gudene. Samtidig er det viktig å huske at det ikke var diktningen som skapte gudene. Gudene og heltene fra det greske samfunnet knyttes opp mot de universale og lokale fremstillingene som ble dannet. Diktningen bidro derimot med å skape mer personifiserte versjoner av dem, samt spredte disse versjonene rundt i Hellas (Roberts 2020:8). Siden religion og tro var et flytende aspekt som varierte gikk dette i fordel for poetene som kunne tilpasse de vage fremstillingene av de til sine egne verk. Her var ikke Homer et unntak (Sourvinou-Inwood 1995:10,12).

5 Døden; starten på det nye livet

Begravelsen i det greske samfunnet ble kalt *Kedeia*. Begrepet *kedeia* kommer av verbet *kedomai*, som betyr «å ta vare på». Hensikten med begravelsen var nettopp dette; familie og nære venner skulle gjøre den avdøde klar for sitt neste liv ved å avslutte og hedre det første livet (Oikonomou & Stampolidis 2014:65). *Kedeia* begynte etter noens bortgang og varte til gravleggelsen var fullført. Etter gravleggelsen fortsatte ulike riter og seremonier. Selve begravelsen var tredelt med ritualene: *prothesis* (klargjøring og siste avskjed), *ekphora* (vandringen til graven) og selve gravleggelsen ved kremasjon eller inhumasjon. (Oikonomou & Stampolidis 2014:65; Garland 2003:21, 68; Garland 2008:116; Roberts 2020:116).

Begravelses ritualer ble beholdt mer eller mindre likt gjennom de ulike periodene, med noen unntak av begrensninger gjort gjennom lover (Georgoulaki 1996:97; Richardson 1985:50). Begravelseslover ga retningslinjer på hvordan begravelsen skulle utføres. De omhandlet for eksempel hvilke ritualer og aktiviteter som familien var pålagt til å utføre, hvilke tekstiler den døde skulle pakkes inn i og hvem som fikk delta i begravelsen (Blok 2006:197). Rundt det 10. århundre kom det en norm som tilsa at gravleggelsen skulle holdes utenfor bymurene. Fra og med det 6. århundre var dette praktiserende i nesten alle bystater (Oikonomou & Stampolidis 2014:105). Troen på et etterliv og forventningene folk endret seg i motsetning gjennom tidene (Georgoulaki 1996:97; Richardson 1985:50).

For mange kulturer, både moderne og fra eldre samfunn, er begravelse en viktig rituell overgang. Det er en minnerik og verdifull overgang hvor de levende får tatt sine siste farvel til sine kjære før de skal videre inn i nye liv eller bli ett med jorden. I de greske samfunnene er det en tanke om at begravelsen var avgjørende for overgangen til det neste livet. Hvis en begravelse ikke ble gjennomført ville den avdøde havne et sted mellom de levendes og de dødes verden. Dette kommer til uttrykk i *Odysseen* hvor den reflekterer den Homeriske tradisjonen. Selv om sjelen forlater kroppen ved død blir den værende mellom liv og død inntil alle ritene har blitt utført og den avdøde er gravlagt (Allen 2019:15; Johnston 1995:29; Garland 2001:13, 38; Roberts 2020:121). Dette kan forklare frykten for å ikke bli begravet, eller bli nektet gravleggelse som straff av staten (Boardman & Kurtz 1971:143). Det var familien og nære venner som hadde ansvaret for begravelsen. De måtte

sørge for at ritualene ble utført og gjort riktig slik at det neste livet kunne begynne (Boardman & Kurtz 1971:143; Roberts 2020:115).

Frykten for å ikke gravlegges kommer til uttrykk i *Iliaden*. Patroklos, Akilles nærmeste venn, blir drept under den Trojanske krigen av Hektor. Han blir gravlagt ved kremasjon, men selv om bålet for kremasjonen og de ulike forberedelsene er klargjort venter de likevel med å utføre gravleggingen. Det blir skildret at Akilles legger seg ved vannkanten for å sove og idet han er på vei til å sovne dukker Patroklos opp. Patroklos er som nevnt død, men sjelen hans oppsøker Akilles. Patroklos uttrykker frustrasjon og frykt over at han ikke er gravlagt;

«You are asleep: you have forgotten me, Achilles. You did not neglect me in life; you do in death. Bury me as quickly as possible and let me pass the gates of Hades. I am kept out by the spirits, the images of the dead, who refuse me to let me cross the river and join them, but leave me to wander forlornly up and down on this side of Hades' halls with its wide gates» (Hom.II.23.70-80).

Etter dette tar Akilles hevn på Hektor og fortsetter med begravelsen. En lignende uttrykkelse kommer frem i *Odysseen* da Odysseus i underverdenen møter en bortkommen venn som tidligere var en del av hans mannskap. Elpenor hadde dødd uten at mannskapet hadde oppdaget det. Han ba Odysseus om å ikke glemme han og hvis han gjorde dette skulle han sende gudenes vrede på ham (Hom.Od.11.50-80).

Det var familien, *oikos*, som hadde ansvaret for begravelsen. Oikos er et begrep som er viktig i det greske samfunnet. Begrepet har tre ulike meninger som blir brukt om hverandre: hjemmet med alt materielt som tilhører en husstand, familien og all eiendom (Griffith-Williams 2012:147; MacDowell 1989:10). Det er ofte brukt som et begrep for eiendom som inkluderer til alt en husstand eier. Dette er alt fra tomt og bygninger til dyr og slaver, i tillegg til at det inkluderer penger og alt av gjeld (MacDowell 1989:11).

Oikos hadde en så viktig rolle at det ble sett på som en avgjørende brikke i samfunnets fundament. Om samfunnets oikos raknet ville ikke samfunnet fungere. Mannen hadde hovedansvaret innenfor en oikos (Houby-Nielsen 1995:130, 144). En oikos familie fungerer og bygges som et hierarki; mann og kone, barn og voksen, slave og eier. Barn, kvinner og slaver tilhørte alle innenfor hjemmet. Kvinnens eneste deltagelse i det offentlige livet var da de hadde muligheten til å delta på religiøse festivaler (les mer om menn, kvinner og barn i kapittel 7) (Humphreys 1983:2). Hvem

som hadde hovedansvaret for utførelse av begravelsen ble avgjort basert på hvem som den avdøde var, men det var alltid den nærmeste mannlige slektningen som hadde denne rollen. At en familie kunne utføre en begravelse var tegn på at familien hadde sterke bånd og gode fremtidige generasjoner (Hame 2004: 514, 516).

Ved død ville all eiendom gå videre til neste generasjon. Dette ville for eksempel være fra far til sine barn eller nærmeste slektning. Hvis man ikke hadde noen etterfølgere, kunne familien adoptere en etterfølger. En slik adoptering ville foregå etter noens død og de ville få hele arven (Griffith-Williams 2012:146; Hame 2004:516; MacDowell 1989:17). I Athen var de fleste adopteringene av noen som allerede var i slekt. Dette kunne enten være noen man var direkte i slekt med eller noen som var inngiftet i familien. Grunnen til dette kan ha vært et ønske om at arven skulle bli i familien (Griffith-Williams 2012:148). Sønner arvet ikke bare eiendom etter sine fedre. Grunnet at oikos omhandler familie ville sønnen få alt som var eid, all gjeld, hans fars og families rykte, samt venner og rivaler. Det var forventet at sønnen skulle leve opp til farens rykter. I tillegg var det forventet at han kjempet både militært og juridisk for å støtte sin autoritære «mester». Om hans far var en mann med makt og godt rykte var det ikke forventet annet enn at sønnens handlinger skulle veie opp for familie navnet (Strauss 1993:77,79).

Hvis noen ble adoptert på denne måten ville han bli overført til en annen oikos og ikke lenger være en del av sin egen. Det var mulig å gå tilbake til sin opprinnelige oikos. Dette var bare om man etterlot seg avkom som kunne bringe arven videre i adoptiv familien. Det viktigste var at en oikos ikke ble arveløs (MacDowell 1989:16). Hvis ingen overtok arven ville oikos bli etterlatt, noe de fleste ville unngå (Griffith-Williams 2012:146-147). Om ansvaret for begravelsen ikke ble holdt kunne etterfølgerne miste retten til arv (Mee 2011:248).

5.1 Død

Reisen til det neste liv var ikke en rask prosess. Overgangen mellom liv og død var en rituell praksis utført gjennom velgjort tradisjon. Familien skulle forberede og utføre sine plikter slik at den døde fikk en trygg reise inn i sitt neste liv (Oakley 2004:11). Den døde hadde verken ansvar for de ulike ritualene, eller hva som ble lagt ned i graven med mindre dette var noe som ble forhåndsbestemt, men dette er uvisst. Det som ble utført for den døde handlet om de som var igjen av familie og venner. Det var de gjenværende forventninger og tanker som kommer til uttrykk. Ut

fra disse forventningene ville de gi et forsøk på å skape et godt etterliv for de dem hadde kjær (Roberts 2020:110). Det å ikke utføre en begravelse riktig på vegne av den avdøde ble sett på som en krenkelse ovenfor den avdøde og det var trodd at dette kunne bringe ulykke (Albinus 2000:31)

Da døden inntrådte ville sjelen forlate kroppen. Den ville forlate den døde kropp via åpne sår eller munnen. Sjelen ville forlate de levendes verden og dra ned til underverdenen. Den kan refereres ved to ulike navn: *psyke* og *eidolon*. Psyke beskrives som en røk som forsvinner inn i luften. Eidolon har i motsetning en mer visuell fremstilling der den likner på den avdøde. Begrepene psyke og eidolon blir brukt om hverandre, selv for deres forskjeller (Allen 2019:17,20; Garland 2001:18). I *Iliaden* besøkte Patroklos eidolon Akilles etter hans død. Dette hendte, som tidligere beskrevet, da Akilles var på vei til å sovne ved strandkanten. Patroklos viste seg i frustrasjon og redsel for å ikke bli begravet. Sjelen som viste seg så nøyaktig ut som Patroklos da han var i live. Akilles prøvde å omfavne sin bortkomne venn, men idet han var ved å røre Patroklos forsvant han som røk (Hom.II.23.100-110).

Gravgaver kan representere personlige gjenstander familien knyttet affeksjonsverdi til, gjenstander som ofte ble brukt og/ eller som kunne minne om livet eller gjenstander familien kan ga tenkt den avdøde trengte i det neste livet. Etersom kedeia var avgjørende for å kunne starte et nytt liv må dette har resultert til frykt og bekymringer ikke bare for den døde, men også de levende. Skjebnen til den avdøde lå i hendene på familien (Allen 2019:19). Tankene om død og etterliv, samt menneskets forhold til religionen var preget av individualitet. Selv ved tolkninger, sammenlikninger og tilknytninger vil man ved forskning ikke nødvendig få direkte eller klare svar. Denne individualiteten går på det mentale selv om det kan uttrykkes i graver gjennom materialitet. Alt avhenger tid, sted og tradisjoner innenfor hvert enkelt hjem (Squire 2018:521).

Død brakte med seg en form for urenhet, *miasma*. Urenheten kom ikke av den døde selv, men av *død*. Med andre ord var den avdøde ren, og kroppen ble sett på som nesten hellig. Døden som forekom fant sted inne i kroppen til den avdøde og det var her urenheten kom fra (Roberts 2020:116, 117). I arkaisk og klassisk tid ble denne urenheten sett på som smittsom. Dette betydde at alle som var i kontakt med en død person ville bli smittet. Grunnet denne smittsomheten død brakte med seg var det ulovlig å dø på hellige plasser som for eksempel i templer. Dette var fordi det var trodd at urenheten også kunne smitte gudene (Cilliers & Retief 2006:50; Oikonomou & Stampolidis 2014:65; Roberts 2020:117).

I Homer er denne urenheten ikke nevnt. Den er heller ikke beskrevet som noe forurensende eller smittende. Da Akilles fikk vite at Patroklos var død dekket han både klær og hud med støv, dette kan tolkes som et symbol på urenhet. Han uttrykte sorg og ble fort omringet av kvinner som slo seg på brystet. Dette er også slik kvinners uttrykkelse av sorg blir beskrevet i sammenheng med begravelsen (Hom.II.18.20-40). Han nektet å vaske seg før han hadde tatt hevn på Hektor og gravlagt Patroklos. Urenheten er et symbol for sorg, noe som kan forklare Akilles handling (Boardman & Kurtz 1971:150).

Under begravelsen ble det plassert en krukke med vann utenfor den døde hus. Dette var for at andre skulle bli varslet om urenheten. Hvis død hendte i byen ville bydelen renses (Cilliers & Retief 2006:50; Oakley 2004:12). Krukken som ble plassert utenfor skulle også være rensende i seg selv. Det fortalte samfunnet også at familien var en sørgeperiode (Boardman & Kurtz 1971:146, 150).

Det antikke samfunnet inndelte de døde inn i kategorier: falne i krig, de som ble drept og de som tok sitt eget liv. De som døde i krig ble ikke gravlagt på slagmarken, men ble fraktet til hjembyen deres (Mee 2011:248). Soldatene fikk heller ingen vanlig begravelse, men en større, statlig begravelse. I Athen ble det holdt slike offentlige begravelser og det ble også holdt begravelsesleker. Begravelseslekene, *athla*, ville ikke bli holdt rett etter begravelsen, men gjennom årlige festivaler til ære for de som døde i krig (Oikonomou & Stampolidis 2014:123). Slike leker er man også kjent med gjennom *Iliaden* etter Patroklos død. Lekene som ble utført var hesteløp, boksing, bryting, løping, slåssing, kulestøt, bueskyting og spyd kast (Hom.II.23.260, 650, 700, 740, 800, 820, 850, 880). I den klassiske perioden var det vanlig at de som hadde kjempet i krig ble gravlagt i rustningen (Garland 2001:25; Georgoulaki 1996:101). Soldater som hadde kjempet og som døde i krig ga ingen form for urenhet (Cilliers & Retief 2006:50).

Selv mord var ikke akseptert av samfunnet. Å ta sitt eget liv ble sett på som en krenkende handling ikke bare direkte mot samfunnet, men mot gudene. De som begikk selvmord i Athen fikk ingen markering på graven, om de var heldige nok til å bli gravlagt. I flere tilfeller kunne den avdøde bli «kastet» vekk og latt til å råtne (Oikonomou & Stampolidis 2014:123). Straffen ved å ta sitt eget liv var å bli nektet å gå videre inn i et nytt. Selvmord var urent, og denne urenheten kunne også smitte på gjenstander. Gjenstander som var smittet måtte bli ødelagt (Roberts 2020:117). Garland (2001) skriver at selvmord ble sett ned på og kunne føre til straff i det neste livet. Utfallet kunne

også resultere i 1) Det ville ikke bli gitt oppmerksomhet og det utgjorde ingen forskjeller i etterlivet, 2) det kunne bli sett på som modig, 3) selvmordet førte til at den døde forble mellom de levendes og de dødes verden (Garland 2001:95).

De som fikk fratatt livet sitt gjennom voldelige hendelser, som ved drap, ble begravet. *Biathanatoio* kalles de som døde på denne måten. Ved en slik begravelse var hevn en stor faktor. Begravelsesritualene ble holdt som de skulle, men ved følge ned til graven ville et familiemedlem lede an med et spyd. Graven skulle også bevoktet ved begravelsen slik at den avdøde kunne passere ned til Hades uten forstyrrelser. Spydet representerte hevnen som de gjenværende ville påføre den som hadde drept den døde (Allen 2019:18; Garland 2001:93; Oikonomou & Stampolidis 2014:123). Gravmonumentet til den avdøde kunne være et monument med fremstillingen av et par åpne hender. Dette ville symbolisere at familien håpet på hevn og som et aggressivt minne til gudene for at morderen fortsatt levde (Garland 2001:93).

Heltedød er sterkt tilknyttet til de store heltene skrevet i den antikke litteraturen. Heltedød handler om *kleos*, som betyr ære. Æren er knyttet til det å dø i krig, og det er bare her man kan oppnå *kleos* (Gazis 2018:33-34). Heltene har en bestemt skjebne som knyttes til *ker*. *Ker* handler om skjebnen livet har planlagt for deg, mer eller mindre en dødsdom. *Ker* beskriver målet til heltene som kjempet i krig. Skjebnen beskriver hvor, når og hvordan man skal dø (Roberts 2020:31).

Heltene kunne bestemme sin egen skjebne. De kunne velge mellom å dø i krig eller å dø i hjemmet. De ville oppnå *kleos* hvis de døde i krig som ville resultere i et evig minne og ære. I hjemmet ville de dø av alderdom eller sykdom uten ikke å oppnå den samme æren. Det som gjorde denne æren viktig var det evige minne som ble holdt (Garland 2001: 77). I *Odysseen* fortalte helten Akilles, som ble drept i *Iliaden*, han møtte Odysseus i underverdenen at han heller ville levde enn å være med de døde. For at Odysseus skulle kunne kommunisere med de døde i underverdenen må han utføre en blodofring. Akilles trengte ikke blod for å gjenkjenne Odysseus, noe Odysseus så på som en gave. Akilles er uenig og svarer: «*I would rather work the soil as a serf on hire to some landless impoverished peasant than be king of all these lifeless dead.* » (Hom.Od.11.460-500). Dette kan vise at de store heltene som kjempet i krigen i Ilium ikke oppnådde et bedre etterliv enn noen andre. Som tidligere nevnt, oppnår heltene *kleos*. *Kleos* skaper et evig minne. Ved et minne som alltid forblir kan man skape en slags form for udødelighet. Selv om sjelen hadde forlatt de levendes

verden og kroppen var lagt i jord, ville et minne leve videre gjennom generasjoner. Deres navn og ofring for staten ville bli husket.

Akilles hadde overtaket på sin egen skjebne. I *Iliaden* viser han at han ikke ville delta i krigen, men velger etter Patroklos død å delta for å ta hevn på Patroklos drapsmann, Hektor. Valgene han kunne velge mellom var å delta i kampen å dø eller å dra hjem, overleve og dø gammel med familie. Akilles mente at ettersom livet uansett ville ende i død kunne han likegodt velge en ærefull måte å dø på ved å kjempe for sitt eget folk (Edmonds III 2013:252-253; Gazis 2018:33-34; Sourvinou-Inwood 1995:80).

5.2 Prothesis

Prothesis er det første ritualet som ble gjennomført i en begravelse. Ritualet startet rett etter bortgang. Sjelen skulle forlate kroppen til den avdøde, og dens nye reise ble forberedt av den gjenværende familien. Et nytt liv skulle starte i etterlivet (Allen 2019:18; Mee 2011:246). Ritualet ble holdt i hjemmet til den avdøde, enten inne eller ute i husets bakhage. Det varte i en dag og her skulle den avdøde og deres liv bli hedret av familie og nære venner (Albinus 2000:35; Boardman & Kurtz 1971:144; Garland 2001:26-27, 30; Oakley 2004:12; Oikonomou & Stampolidis 2014:65). Det var en privat affære for de som hadde mistet noen de sto nær. Samtidig var seremonien i seg selv en gave til den døde. Det var et løfte om at den som hadde gått bort ikke skulle glemmes og utførelsen av begravelsen viste håp om at den avdøde ville få ett godt etterliv (Albinus 2000:35).

Prothesis var populær ikonografi på geometriske vaser, spesielt på vase formen som heter krater, rundt år 750-700 fvt.. Rundt det 6. århundre fvt. ble den også brukt på loutrophoros vaser. Ekphora er brukt i ikonografien, men er ikke like mye brukt som prothesis (Oakley 2004:76; Stears 1998:113). Krater har som hovedfunksjon til å oppbevare en blanding av vin og vann, ble brukt som gravmonumenter for både kvinner og menn under den geometriske perioden. En av de mest kjente krateret er Dipylon krateret. Her fremstilles den avdøde under prothesis liggende på en seng. Rundt den døde står familien og sørger (Oikonomou & Stampolidis 2014:65). Den geometriske ikonografien kan fremstille kvinner som holder vifter over den avdøde for å vifte vekk insekter. Grener ble lagt under sengen sammen med lekythoi med parfymert olje. Krukkene kunne fungere som rensende mot miasma i tillegg til dekkende for lukten. Urter ble også lagt på den avdøde for

å dekke lukt. Veggene i rommet ble pyntet med kranser og bånd, som også kan være observerbart på den keramiske ikonografien (Garland 2001:26,43; Oakley 2004:12).

Kroppen til den avdøde skulle klargjøres for ritualet ved en rituell vask. Det var kvinnene i familien som hadde dette ansvaret. Kroppen ble vasket og smurt med ulike oljer og parfymer. Etter at kroppen til den avdøde var stelt ble den langt på en høy seng *kline* eller en bære *lechos*. Føttene var vendt mot utgangen og hodet ble støttet opp med en pute (Cilliers & Retief 2006:53; Garland 2001:24; Mee 2011:246; Oakley 2004:12; Oikonomou & Stampolidis 2014:65). Den avdøde lå på et tynt teppe kalt *stroma*, og dekket med lik kleder *edyma* og *epiblemata*. For å holde kjeven til den avdøde lukket kunne man bruke *othonai* som er en stropp av skinn (Boardman & Kurtz 1971:144; Oakley 2004:12).

Begravelsesklærne bestod av hvite eller røde kleder. Den døde ble dekt til med blomster og sløyfer. I noen tilfeller ble den avdøde pyntet med smykker og andre prydgjenstander. (Boardman & Kurtz 1971:143,144; Cilliers & Retief 2006:53; Oikonomou & Stampolidis 2014:65, 93). Det var en tanke om at slik man ble representert på dødsleiet var slik man ville fremtre i det neste livet (Roberts 2020:121). Ved den arkaiske perioden kunne den døde bli pyntet med tynne flak av gull. Gullet ble lagt i ansiktet på den avdøde, som et statussymbol. Kranser var også brukt til å pynte og ble en vanlig skikk videre gjennom den klassiske perioden (Oikonomou & Stampolidis 2014:93). Slike ting avhenger velferden og status til familien.

Hvis en kvinne døde før hun giftet seg ville hun bli begravet iført bryllupskleder istedenfor de tradisjonelle begravelsesklædene (Garland 2001:25; Roberts 2020:30). *Aoroi* er begrepet for de som døde ugift, samt de som ikke fikk barn før de døde (Oikonomou & Stampolidis 2014:124). Grunnen til at disse kvinnene var iført bryllupsklær var for å symbolsk kunne oppnå det å bli en kone; «... accomplish what good Athenian woman should want to accomplish, namely, becoming a wife.» (Roberts 2020:30).

Threnoi og *goös* var typiske klagesanger sunget for den døde. *Threnoi* er en ferdig komponert sang som ble sunget av innleide profesjonelle, om man hadde råd til dette. Her ble det også brukt instrumenter. *Goös* er en privat klagesang. Den var improvisert og sunget av kvinnene i familien. Sangen skulle handle om den avdøde og minnene om livet de hadde levd, der den ble fylt med følelser (Blok 2006:216; Felton 2007:87; Garland 2001:30; Oakley 2004:12).

Prothesis er også kjent fra *Iliaden*. Patroklos død har blitt nevnt tidligere i avhandlingen og hans begravelsesforberedelse beskrives av Homer. Prothesis ble utført hvor Patroklos ble vasket og smurt med oljer. Sårene hans ble innsmurt med salver. Kroppen ble lagt på en bære og dekket med kleder laget av lin etterfulgt av et stort hvitt begravelses klede. Natten som påfulgte, ble brukt til å sørge (Hom.II.18.330-360).

Kvinnens deltagelse i begravelsen var begrenset. Kvinner over 60 år av nær familie var de eneste som fikk være til stede. Menn hadde i motsetning ingen begrensninger for alder så lenge de var familie eller nære venner av den avdøde. Under begravelsen var det også kvinnenens oppgave å klage og sørge. Mennene sto gjerne litt vekk fra liket, men dette betyr ikke at de aldri gikk opp til den avdøde. De skulle heve en hånd i været som en gest på siste farvel (Blok 2006:219; Boardman & Kurtz 1971:144; Oakley 2004:12; Oikonomou & Stampolidis 2014:65; Roberts 2020:166). Sørge perioden begynte ved prothesis. Det var ansett som fornærmende både for den avdøde og ovenfor gudene hvis denne perioden ikke ble overholdt (Roberts 2020:118).

5.3 Ekphora

Ekphora begynte på den tredje dagen etter dødsfallet og var et ritual som tok den døde fra hjemmet og ned til gravplassen. Deretter skulle gravleggelsen fortsette med inhumasjon eller kremasjon. Begravelsesfølget som bestod av nær familie og venner gikk gjennom side gatene ned til graven (Boardman & Kurtz 1971:144; Cilliers & Rietief 2006:53; Felton 2007:87; Garland 2008:117; Oakley 2004:12; Oikonomou & Stampolidis 2014:79). Vandringen til graven hendte før soloppgang slik at de ikke tiltrakk seg for mye oppmerksomhet (Mee 2011: 246). Støyen som oppstod under vandringen, var høylytt selv for at Solons begravelseslover prøvde å redusere støyen ekphora brakte (Dillion 2002:268; Oakley 2004:12). Bruken av sidegatene skyldes urenheten som den døde og familien var smittet av. Ved unngå hovedgatene kunne de begrense denne smitten (Oikonomou & Stampolidis 2014:79).

Den døde kunne enten være liggende på en vogn som ble trukket av familien eller dyr. De kunne også bli båret av bære bærere. Mennene ledet an følget. De bar våpen og kvinnene gikk sist imens de uttrykte sorg (Blok 2006:219; Boardman & Kurtz 1971:145; Cilliers & Rietief 2006:53; Garland 2001:31, 33; Oakley 2004:12; Oikonomou & Stampolidis 2014:79; Shapiro 1991:630). Som tidligere nevnt var ikke ekphora et like populært motiv som prothesis på keramiske vaser.

Selv om det finnes flere eksemplarer av denne ikonografien, er mengden fremstillinger betraktelig mindre (Garland 2001:31).

5.4 Gravleggelse

Gravleggelse ble gjort ved kremasjon eller inhumasjon. Inhumasjon begravelse betyr at kroppen blir begravet uten kremering før den blir lagt i jord i en form for kiste, sarkofag, sjaktgrav eller lignende (Richardson 1985:50). Ved kremering ble den avdøde kremert ved eller i graven. Asken ble deretter samlet og lagt i en urne før den ble plassert i graven (Oakley 2004:21). Kremering hadde sterke tilknytninger til heroiseringen fra den Homeriske tradisjonen. Dette er grunnet at soldatene og heltene nevnt i diktningen ble kremert før de ble tatt med tilbake til hjemstaten. Dette kan dermed assosieres med prestisje og ære (Garland 2008:117).

Kremasjon og inhumasjon er begge skikker som har blitt praktisert fra det 8. til det 4. århundre fvt.. Skikkene dominerte ulikt i de ulike periodene hvor de ble brukt om hverandre. I Athen mellom det 7. og 6. århundre fvt. ble kremasjon mest brukt, men nærmere den klassiske perioden dominerte inhumasjon gravleggelse. Inn i den klassiske perioden var kremasjon og inhumasjon brukt side om side (Garland 2001:34; Richardson 1985:50). Kremasjon er skjeden brukt ved begravelse av barn. Fra det 7. til 5. århundre ble barn gravlagt inhumant i vaser. I kapittel 7.9 vil avhandlingen trekke frem Anthesteria som er en festival hvor barn blir mottatt av samfunnet. Barna er her rundt 3 års alderen. Det er i denne alderen som barn blir sett på som en del av samfunnet og de ble her også begravd i kister (Houby-Nielsen 1995:137).

Hva som blir gjort under gravleggelsen er uvisst i detalj. Det som kan sies sikkert er at det, i tillegg til utførelsen av kremasjon og inhumasjon gravleggelse, blir det utført mat- og drikkeofringer og at eventuelle seremonier finner sted (Oakley 2004:12; Oikonomou & Stampolidis 2014:80; Richardson 1985:53). Gaver til den døde ble plassert i graven, både på og rundt den avdøde.

Drikke ofringene var både til den døde og til guddommene som hadde relasjoner til underverdenen. Ofringer ble ikke nødvendig gjort fordi man forventet at gudene skulle gjengjelde en tjeneste, men for å tilfredsstille de slik at de ikke brakte ulykke over personer eller samfunn. Hades hadde ikke egne templer hvor han ble tilbedt. Dette var fordi Hades selv ikke hadde noen evne til å påvirke livet eller døden til menneskene. Som gud kunne han ikke endre skjebnen som var bestemt eller sørge for at mennesker fikk et godt etterliv (Roberts 2020:49). Ofringene ble gjort gjennom

ofringskanaler og groper gravd ved graven. Frukt og annen mat sammen med drikkeofringer ble gitt til den avdøde. Det kan også ha blitt utført dyreofringer (Oakley 2004:12).

Ofringer blir utført både i *Iliaden* under Patroklos begravelse og *Odysseen* da Odysseus er i underverdenen. Under begravelsen til Patroklos blir dyr ofret. Først ble okser, sauer, geiter og svin ofret ved klargjøringen av kremasjonsbålet. Blodet til dyrene ble helt rundt kroppen (Hom.II.23.100-110). Ved selve kremeringen ble det ofret flere sauer og kyr. Fettet fra disse dyrene ble smurt på Patroklos kropp. Dyrene ble deretter lagt ved kroppen hans. Det ble i tillegg lagt ned containere med honning og oljer. Sammen med de andre dyrene fikk Patroklos med seg fire hester, to av de ni kjelehundene han hadde og tolv trojanske soldater som Akilles hadde lovet han som et symbol på hevn (Hom.II.23.160-180). I *Odysseen* drar Odysseus ned til underverdenen. Han skal snakke med en sjel som befinner seg utenfor Hades porter. Odysseus må her utføre ofringer til sjelene for å kunne kommunisere med dem. Han ofrer honning, melk, søt vin, vann og bygg i kanalen. Senere ofrer han også en sau og vær. Sjelene drakk ofringene og ble deretter seg selv (se mer i kapittel 6.2) (Hom.Od.10.480-500).

Etter at gravleggelsen var gjennomført ble seremonien *perideipnon* holdt. Dette er et festmåltid holdt til ære for den døde. Frem til dette måltidet er det antatt at familien fastet. Under *perideipnon* skulle den døde være til stede, ikke fysisk, men som en usynlig sjel (Albinus 2000:30; Mee 2011:247; Oikonomou & Stampolidis 2014:80). Antageligvis ble dette måltidet holdt i hjemmet til den avdøde etter begravelsen, men det kan også ha blitt holdt ved graven. Hvis det ble holdt ved graven ville det bli gjort ofringer av mat, noe som har blitt funnet bevis på ved funn av skjelett etter dyr og aske. Ofringene er ikke beskrevet i litteratur, men er nevnt som en viktig seremoni (Boardman & Kurtz 1971:146; Oakley 2004:13).

Selv etter begravelsen var ikke ivaretagelsen av den avdøde ferdig. Familien hadde et ansvar for den avdøde i mange år. Graven skulle pleies og den døde skulle minnes og hedres. På den tredje, niende og den trettende dagen etter gravleggelsen ble det utført ritualer. Graven skulle besøkes regelmessig, enten månedlig eller årlig. Dette kunne skje på dødsdagen eller fødselsdagen til den døde, eller andre viktige markeringer. Under slike besøk ville mat og drikke bli ofret. Det var også en vanlig skikk å ta med andre gaver og dekorasjoner til graven (Garland 2001:104; Mee 2011:247; Oakley 2004:13; Roberts 2020:120). Hvordan familien behandlet den døde både under og etter

begravelsen var avgjørende. Hvis man ikke utførte ritene eller opprettholdt en ivaretagelse av graven kunne dette bli brukt mot deg av samfunnet (Oakley 2004:13).

Det er usikkert på om seremoniene holdt den tredje, niende og trettiende dagen ble talt etter en persons bortgang eller etter gravleggelsen var utført. *Ta trita* markerte den tredje dagen. Om den ble holdt tre dager etter bortgang ville denne seremonien bestå av gravleggelsen. På den tredje dagen skulle urenheten vaskes ut av huset. Husket ble vasket med rent vann fra andre husstander eller sjøvann (Boardman & Kurtz 1971:149-150; Oakley 2004:13). *Ta enata* er den niende dagen og denne seremonien ble holdt ved graven. Seremonien er kjent gjennom nedskrevne lover, men den er ikke beskrevet. Seremonier eller aktiviteter som er nevnt, men ikke beskrevet i antikke tekster er ansett som almen viten. Dermed var det ikke behov for detaljerte beskrivelser ettersom folket allerede viste om tradisjonene (Boardman & Kurtz 1971:147; Oakley 2004:13). *Triakostia*, *trikas* eller *trikades* markerer den trettiende dagen. Denne seremonien markerer mest sannsynlig slutten på å sørge perioden (Mee 2011:247; Oakley 2004:13). Søring og uttrykkelse av denne sorgen var et viktig element i kedeia. Den begynte under prothesis og endte med en egen seremoni. Det er ikke fastsatt hvor lenge sørgeperioden varte, men i den arkaiske og klassiske perioden er den antatt i å ha vart i tretten dager. Samtidig er det antatt at den ble avsluttet samtidig som siste begravelseritual (Boardman & Kurtz 1971:147).

Det fantes årlige festivaler og seremonier holdt for de døde. For å nevne noen: Genesia, Nemesia, Nekysia, Eqitaphia, Allatheades, Horaia, Apophrades, Miaria Hemerai, Anthesteria, Eniausia, Kath' eniauton. Det fantes restriksjoner for kvinner da de skulle besøke graven etter begravelsen. De fikk ikke dra på natten, med mindre de dro i en vogn som hadde lys. Som nevnt, ble det gitt ofringsgaver som mat og drikke ved besøk. Mengden de fikk ha med seg var begrenset til en verdi av 1 obol (Boardman & Kurtz 1971:145, 147). Kvinner som besøkte graven var et ikonografisk motiv brukt på keramikk, som for eksempel hvite lekythoi (se kapittel 7.1 B for mer). Den tredje dagen under festivalen Anthesteria heter Khytroi. Denne dagen har likhetstrekk med «allehelgensdag». De døde var antatt å vandre rundt og besøke de levende. For å holde seg unna sjeler kunne man tygge på tindved (plante) eller smøre dørene til hjemmet med ett eller annet (Garland 2008:180).

5.6 Gravmonumenter

Gravmonumenter ble kalt *mnêmata* og *sêmata*, som betyr minnesmerke og skilt/ markør (Allen 2019:22; Sourvinou-Innwood 1995:12; Squire 2018:526). Monumentene var ikke bare til for å markere graven til den som hadde gått bort. Et slikt monument skulle være igjen som et visuelt, fysisk og evig minne av den avdøde. Monumentet ble en møteplass hvor de døde og levende kunne møtes (Allen 2019:26; Blok 2006:223; Boardman & Kurtz 1971:218, 234; Sourvinou-Inwood 1995:57; Squire 2018:519). Et monument kunne også stå som et symbol på at sjelen hadde kommet til underverdenen og at den avdøde nå levde ett nytt liv (Sourvinou-Inwood 1995:109). Monumentet var ikke bare en gave fra de levende, men kunne symbolisere familiens status. Gravmonumentene var noe som ville bli sett av alle som passerte som ga de som reiste monumentet mulighet til å vise frem sin egen velferd. Det var også et fysisk bevis på at familien hadde utført sine plikter ovenfor den døde (Closterman 2014:164).

Gravmonumentene utvikles fra den geometriske til den klassiske perioden og videre inn i den hellenistiske perioden. Fra den geometriske perioden til den hellenistiske perioden skjer det synlige forandringer på gravmonumentene (Allen 2019:26; Oikonomou & Stampolidis 2014:105). Ikonografien brukt på geometriske vaser er særegen for perioden. Den avdøde blir fremstilt under prothesis ritualet omgitt av sørgende kvinner. Stilen er i seg selv minimalistisk, men denne ikonografien er verdifull som en kilde til forståelsen av ritualet (Ahlberg 1971:32,74; Boardman & Kurtz 1971:59). Amfora og krater var de vase typene som ble mest brukt. Kjønnnet på den avdøde ble markert ved bruk av spesifikke amfora typer. Ved gravleggelse av en kvinne vil hanken på vasen være plassert på vasens buk, i motsetning til en mannsgrav presentert ved amfora med hank på vasens hals (Ahlberg 1971:33).

Begravelseslovene rundt det 6. århundre ble restriksjoner på hvor store monumentene kunne bygges. Det kunne ikke bygges noe som var større enn det det trengte 10 menn til å bygge på tre dager. Sent i den arkaiske perioden var det en nedgang i bruk av gravmonumenter, og rundt år 400 fvt. trappet bruken opp igjen (Squire 2018:524, 527).

Inn i den arkaiske perioden ble monumenter laget av stein mer foretrukket. *Kouros* og *kore* statuer ble brukt i denne perioden og fremstiller unge jenter (entall kore, flertall korai) og gutter (entall kouros, flertall kouroi) (Houby-Nielsen 1995:132; Oikonomou & Stampolidis 2014:105). Slike

monumenter var populære rundt år 600-500 fvt.. Fremstillingene av de unge jentene og guttene setter et lys på den avdøde (Blok 2006:223). Statuene står på en base og navnet til den avdøde kunne være gravert sammen med navnet på de som reise monumentet. Kore statuene er den mest sjelden av de to typene (Boardman & Kurtz 1971:88).

Et annet gravmonument som ble brukt i den arkaiske perioden er *stelai*. Stelai (entall stele) kom til bruk sammen med kouros og kore statuene (Oikonomou & Stampolidis 2014:105). Bruken av kouros og kore statuene varte til det 5. århundre, imens stelen ble brukt til den hellenistiske perioden (Squire 2018:524). Stelai monumenter var laget av enten kalkstein eller marmor. De bestod av en enkel base, midtre del og en øvre del. Den øvre delen var gjerne dekorert. Ved det 6. århundre ble delen som kronet stelen enklere og i den klassiske perioden var den ikke lenger en del av monumentet (Boardman & Kurtz 1971:85). På en annen side, ble stelen nå dekorert med relieffer, blomstermotiv og rosetter. Rosetter er en ikonografi kjent fra den arkaiske perioden, men i den klassiske perioden er den mer preferert på steler (Boardman & Kurtz 1971:126).

Relieffer hadde oftest figurativ dekorasjon som skapte dybde på overflater. På gravmonumenter fremstiller slike relieffer menn og kvinner, men spesielt atleter og soldater falne i krig. De som blir avbildet står eller sitter i en posisjon som gjør at de vender blikket vekk fra de som betrakter stelen, men mot den hellenistiske perioden er blikket deres rettet fremover (Squire 2018:526, 535). Gravmonumentene hadde inskripsjoner hvor de normalt var korte med få detaljer. Det ble skrevet navnet på en avdøde og de som sørget over tapet sammen med de som satte opp monumentet for de (Boardman & Kurtz 1971:86). Fremstillingene på gravmonumentene i den arkaiske og klassiske perioden viser til et større fokus på den avdøde selv og deres familie. Disse avbildningene er individuelle og personlige hvor de skiller seg fra de mer anonyme ikonografiene fra den tidlige perioden (Mee 2011:248-249).

Ved slutten av det 5. århundre begynte elitefamilier å bygge imponerende gravmonumenter som skapet en vakker fasade på gravplassene (Mee 2011:248). Ved begynnelsen av det 4. århundre ble monument stilen *naikos* tatt i bruk. Naikos skulle visualisere et lite tempel hvor monumentet har både kantsøyler, *antae*, og pediment. Bruken av antae skapte en ramme rundt scener og mennesker som ble fremstilt. Disse stelene er kjent for sine tredimensjonale fremstillinger, hvor naikos bidrar til en ytterligere dybde (Squire 2018:530-531).

Ampharete sin grav stele er et kjent klassisk gravmonument lokalisert i Kerameikos. Stelen er datert til rundt år 400-375 fvt. og er et monument av naikos stilen. Ampharete er fremstilt sittende. Hun er ikledd khiton og har et sjal over hodet. Kroppen hennes er vendt mot siden og blikket vendt ned. I hennes venstre hånd, hvilende på fanget har hun et barn. Barnet er utfra inskripsjonen på monumentet hennes barnebarn. Inskripsjonen står på den nedre delen av naikos over relieffet. Inskripsjonen gir oss en indikasjon på at scenen fremstiller de gjenforent i underverdenen (Banou & Bournias 2014: 2014:203; Garland 2001:69).

«I hold the darling child of my daughter, whom I rocked on my knees, when we were (both) living and gazed at the sunlight; now I hold it dead, I who too am dead.» (Banou & Bournias 2014:316).

Figur 5, Gravmonumenter, Kerameikos, Athen. Foto: J. Elders

Figur 6, Gravmonumenter langs Street of Tombs. Kerameikos, Athen. Foto: J.Elders

6 *Underverdenen*

6.1 *Underverdenen gjennom tidene*

Skillene mellom liv og død var ikke faste, eller endelige. For mange var dette en overgang mellom det kjente og det ukjente, det gamle og det nye. Overgangen ble markert og gjennomført ved ulike begravelsesriter. Ritene var avgjørende for at den døde skulle komme videre inn i Hades rike og at den døde skulle kunne hvile i fred (Tappenden & Daniel-Hughes 2017:1-2). Selv om underverdenen er beskrevet i verk som *Odysseen* av Homer og *Froskene* av Aristofanes er ikke topografien til underverden klar. Dette kan tyde på at det nødvendigvis ikke var et sterkt behov for å kunne visualisere Hades rike. Det som ofte blir beskrevet er at underverdenen er mørkt og tåkete, hvor det gir en tung og trist stemning. Forholdene blir beskrevet som vindfullt der riket er omringet av vann (Garland 2001:51).

Underverdenen er en av de tre lokalitetene tilhørende mektige guder. Poseidon har havet, Zeus har *aithêr* (altså himmelen) og Hades har underverdenen, de dødes rike som også er oppkalt etter han selv: *Hades* (Garland 2001:49). Hades blir beskrevet av Homer som det usynlige riket. Det er et sted hverken mennesker eller guder kan se (Gazis 2018:13). Rundt det 8. århundre blir underverdenen beskrevet gjennom Homer som et mørkt og dystert sted, uten håp eller gleder blant de døde (Allen 2019: 15; Cilliers & Retief 2006:45). Rundt den geometriske perioden er sjelene i etterlivet tomme skall. Visuelt ser de ut som de gjorde før døden, men de er fjerne og har verken personlighet eller forståelse; de står i en nøytral tilstand mellom glede og ubehag. Etterlivet viser heller ingen konsekvenser for det tidligere livet. Det blir ikke gjort uttrykk for at handlingene man utførte ble dømt (Cilliers & Retief 2006:45; Edmonds III 2015:250; Oikonomou & Stampolidis 2014:140).

I Hesiod *Teologien* blir underverdenen plassert under bakken. Under Hades ligger Tartarus. Tartarus er en dal i underverdenen der titanene, inkludert titanen Kronos faren til Zeus, Poseidon og Hades, ble sendt til etter krigen mellom gudene og titanene. Det er et sted for straff for guder og titaner (Garland 2001:50). Hesiod beskriver avstanden til Tartaros fra jordens overflate: «...*for a bronze anvil, falling down from the sky for nine nights and days, on the tenth day would arrive at the earth; [and in turn it is the same distance from the earth to murky Tartarus;]...* » (Hesiod 721-724).

Selv om den dominerende troen tilsa at underverdenen var under bakken var det tenkt at man kunne nå underverdenen på andre måter enn å dø. I *Odysseen* seilte Odysseus til underverdenen. Det greske verdenssynet plasserte jorden omringet av vann. Hvis man seilet over kanten på verden ville man komme til Hades rike (Garland 2001:49; Garland 2008:122; Sourvinou- Inwood 1995:60). Det er også skrevet om huler som kunne lede ned til Hades rike. For å komme inn til riket måtte man krysse en av underverdenens mange elver Styx (Allen 2019:16; Gazis 2018:13). *Acheron*, *Lethe*, *Cocytus* og *Phlegethon* er også elver nevnt i litteraturen (Cilliers & Retief 2006:45). For de levende er vann rensende mot det urene som død bringer. Symbolsk sett kan vi se en overgang mellom død og levende. Man må krysse vannet for å kunne gå fra ett liv til et annet, nesten som en gjenfødelse (Roberts 2020:27,77).

Mellom den geometriske og klassiske perioden kan det observeres en endring på synet på etterlivet og underverdenen. Etterlivet ble et resultat av det tidligere livet, og dette er en tro som holdt videre gjennom klassisk tid. Det ble dannet et sterkere bånd mellom den levende og den døde. Troen på at de døde visste om tiden og omtankene som ble lagt ned for de blomstret. Nekromani ble også mer utbredt mot den klassiske perioden (Cilliers & Retief 2006:48; Roberts 2020:113). Bruken av nekromatiske objekter er et tema avhandlingen vil gå nærmere inn på senere etter som dette er funnet i tre graver (se kapittel 7.2 A). I den klassiske perioden blomstret en tanke på at man ville samles med de avdøde i underverdenen. Samlede familiegraver kan være et tegn på et håp om å kunne møtes igjen i etterlivet, men dette kan også skyldes plass og økonomi (Garland 2001:66-67). Inskripsjonene på Ampharete sitt monument forteller at hun og hennes barnebarn møttes igjen i etterlivet, noe som kan understreke forventningen om gjenforening i etterlivet.

Under den arkaiske perioden ville sjelen forlate de levendes verden, men ikke dra alene til underverdenen. De ble nå ledet av guden Hermes. Hermes med tilknytning til underverdenen kalles en *psuchopompoi*; en sjele guide. Han er den eneste guden som har denne rollen. Ettersom han veiledet sjelene var det ikke lenger avgjørende for den døde å gravlegges for å komme seg ned til dødsriket, men en begravelse måtte fortsatt til for å komme innenfor portene (Cilliers & Retief 2006:46; Oikonomou & Stampolidis 2014:139; Sourvinou- Innwood 1995:106). Charon tok imot sjelene som Hermes fraktet fra de levendes verden til de døde. Han var ferjemannen som fraktet sjelene over elven Styx slik at de skulle kunne gå inn portene inn til dødsriket (Cilliers & Retief 2006:46). Charon dukket først opp under det 6. århundre, og i hellenistisk tid dukket det opp

mynter i gravene som viser til betaling for å komme seg over Styx (Garland 2001:55; Oikonomou & Stampolidis 2014:139).

Kerberos vokter inngangen til underverdenen. Kerberos var Hades mange hodet hund. I *Teogonien* blir han beskrevet med femti hoder, selv om han er mest kjent for sine tre. Hunden var mektig og nådeløs (Hesiod 306-319). Kerberos lot sjelene passere inn til Hades, men om noen prøvde å snike seg ut ville han angripe og spise de (Sourvinuo- Inwood 1995:64).

Tanken på straff i etterlivet dukket ikke opp før rundt det 7. århundre fvt. (Garland 2001:61). I *Odysseen* når Odysseus drar ned til underverdenen ser han Tityus, Tantalus og Sisyphus. Disse tre karakterene er kjent nettopp grunnet straffen de fikk for gjerninger de hadde gjort. Tityus fikk leveren spist av sultne gribber, og så fort leveren hadde vokst tilbake kom gribbene flyvende. Han ble staffet fordi han overfalte Leto (Apollo og Artemis mor). Tantalus sto i høyt vann under ett frukttre. Uansett hvor tørst han var ville han aldri kunne drikke. Om han prøvde å drikke vannet sank det. Hvis han prøvde å strekke seg etter frukten som hang i treet ville vinden blåse de ut av rekkevidde. Den siste er Sisyphus som folk i dag kan kjenne igjen som en treningsøvelse som mimikker straffen han fikk. Sisyphus var den mest kjente av de tre. Hans straff var å dytte en tung stein opp et fjell eller bratt bakke. Da han omsider kom nær toppen ville stenen falle ned igjen og han måtte starte på nytt (Hom.Od.11.580-600).

Som stor kontrast til Odysseus beskrivelse av underverdenen, oppgir *Odysseen* et alternativt etterliv, *Elysium*. Elysium er et paradys og blir nevnt i forbindelse med Melelaos skjebne. Menelaos blir fortalt at ved hans død vil han bli sendt av gudene til paradiset som lå ved verdens ende. I dette paradiset ville det aldri bli snø, regne eller være sterke vinder, det var et sted hvor mennesket kunne leve et lett liv. Menelaos ville bli sendt dit av gudene ved sin død ettersom han er mannen til Helen som er datter av Zeus (Hom.Od.4.560-570). Elysium kan tolkes som et tegn på utvikling av forestillingene om etterlivet. Dette er fordi det står som kontrast til de andre beskrivelsene som gis av etterlivet i den Homeriske tradisjonen. Denne ideen skiller de døde og skaper belønning for de menneskene som har utført gode gjerninger, om har relasjoner til gudene. I tillegg skal også heltene kunne få samme skjebne og nyte et etterliv i paradys (Mirto 2012:19). Dette står i kontrast med det som skjer senere i *Odysseen* der Odysseus møter heltene har kjempet med under den Trojanske krigen.

6.2 Homerisk Hades, Odysseus i underverdenen

Homers *Odysseen* handler om Odysseus reise hjem fra den Trojanske krigen. Reisen hjem fra Troja bød på flere utfordringer som truet både hans eget og mannskapets liv. I bok 11 drar Odysseus ned til underverdenen for å rådføre seg om hvordan han kunne vende trygt tilbake til hjembyen Ithaka. Før denne delen av historien møtte han Kirke. Hun er en heks og en av de mindre gudinnene i den greske mytologien (Hom.Od.11:330). Det var henne som ba Odysseus om å dra til underverdenen. Der skulle han finne sjelen til Teiresias, en Tebansk profet.

For å komme til underverdenen ble han bedt om å reise til sjøs. Kirke fortalte at den nordlige vinden ville hjelpe han på ferden. Vinden ville føre skipet gjennom *Oceanus*, sjøen som omringer jorden. Han ville til slutt komme til Persefones lund hvor han skulle gå i land. For at han skulle kunne snakke med de døde måtte han ofre til dem. En ofrings grop skulle graves der elven av ild (Phlegethon) og eleven av klage/ sorg (Cocytus) møtes. Kirke ba han om å ofre en blanding av honning og melk, før han deretter måtte helle i vin og vann. Til sist skulle han drysse byggryn ned i gropen. Dyrefringer skulle bli gjort. Han også måtte gi et løfte om at han vil ofre enda to dyr i deres ære når han ankommer Ithaka (Hom.Od.10.480-500).

Odysseus gjorde som Kirke ba han da han kom til underverdenen. Etter at alle ofringene var gjort og blodet fra dyrene havnet i ofringskanalen kom sjelene. Han beskrev de som kom til ofringskanalen. Ugifte unge kvinner og menn, eldre, unge sørgende jenter og krigere som så ut som de kom rett fra slagmarken (Hom.Od.11.20-50). Han møtte også kjente sjeler. Den første han møtte var en del av mannskapet hans. Elpenor hadde sovnet på taket til Kirke, og med et uhell falt ned og brukket nakken. Han ba Odysseus om å ikke glemme han og hvis han gjorde det ville han sende gudenes vrede på ham. Odysseus fikk øye på moren sin som overrasket ham ettersom hun var i live før han dro i krig. Hun kunne ikke snakke eller kjenne igjen Odysseus før hun hadde drukket ofringene. Han møtte omsider spåmannen Teiresias som Kirke ville han skulle finne. Han ga Odysseus råd om hvordan skulle komme seg hjem (Hom.Od.11.50-120,130-150).

Odysseus prøvde å omfavne moren sin, men på lik måte som da Akilles da han omfavner Patroklos, ble hun som luft i armene hans. Moren til Odysseus sa:

«It is the law of mortal nature, when we come to die. We no longer have sinews keeping the bones and flesh together; once life has departed from our white bones, all is consumed by the fierce heat

of the blazing fire, and the soul slips away like a dream and goes fluttering on its ways. »
(Hom.Od.11.190-230).

Odysseus møtte sine kamerater fra slagmarken i Troja: Agamemnon, Akilles, Patroklos og Ajax. Akilles trengte ikke blod for å kunne gjenkjenne Odysseus, noe Odysseus så på som en gave (Hom.Od.11.460-500). Akilles uttrykker, som tidligere nevnt, sin misnøye med etterlivet. Han sier at han heller ville dø liggende hjemme enn å være konge over de livløse sjelene. Dette viser til motsigelser til hva som ble forventet i etterlivet. Selv for Patroklos frustrasjon og bønn om å bli begravet står han med sine kamerater utenfor Hades porter.

7 Analyse

Gravgaver kan vise til ulike verdier for den avdøde og familien. Gjennom denne analysen blir de ulike gjenstandskategoriene studert ved den kvantitative og kvalitative analytiske metoden. De følgende kategoriene vil vise at gravmaterialene tilhører ulike deler av det antikke samfunnet og deler av et menneskets liv. Forskning på gravmaterialer har resultert i en dypere forståelse av samfunn som blir støttet gjennom osteologiske analyser. Disse analysene bidrar med kunnskap om kjønn, alder, helse og diett (Mee 2011:223).

Gavene var et symbol på sorg og tapet av å miste noen man var glad i. Det var en påminnelse om at den avdøde skulle bli husket. Hvis det fantes et etterliv ville de ha alt de trengte, i tillegg til gjenstander som skulle minne de om livet de hadde levd. Gravgaver, ofringer og besøk til graven var en måte familien kunne vise sin respekt til den døde, men samtidig bevise at de utførte sine plikter. Dette ble sett av andre og kunne skape status. Å utføre sine plikter ovenfor den døde skapte også en trygghet siden de gjorde det som var forventet av dem, i tillegg ville de gjøre både den døde og gudene tilfreds (Allen 2019:24, 26).

Som tidligere nevnt, studerer jeg gravmaterialer fra Kerameikos, Athen. Metoden, som også blir beskrevet i kapittel 3.2, gir muligheten til å studere materialene gjennom en todelt analyse; kvantitativ og kvalitativ. Den kvantitative analysen kategoriserer materialene etter gjenstandstyper slik at det er mulig å observere mengde og den generelle bruksverdien til materialene. Denne delen av analysen inkluderte 645 graver. 194 av gravene var uten funn og 14 graver var registrert med tapt informasjon. Gravene er datert fra sen arkaisk til klassisk periode. Den eldste graven dateres til ca. 575 fvt. og den yngste et sted mellom 400/350 fvt. Det er til sammen 1681 gjenstander.

Den kvalitative analysen går nærmere inn på spesifikke gjenstander. Disse gjenstandene er valgt ut på grunnlag av deres bruksverdi hvor de ved en nærmere studie de blir satt i kontekst. Det er valgt 5 ulike gjenstandskonktekster for denne analysen. Gjennom dette kapittelet vil jeg gjennomgå de ulike gjenstandskategoriene først for å deretter undersøke utvalgte gjenstander. De vil bli referert til ved bruk av bokstaver; A, B og C.

Innad i hver kategori er det også listet totalt antall gjenstander, samt totalt antall type gjenstander. Antall gjenstandstyper viser til variasjonen av gjenstander som finnes innenfor en kategori. Det

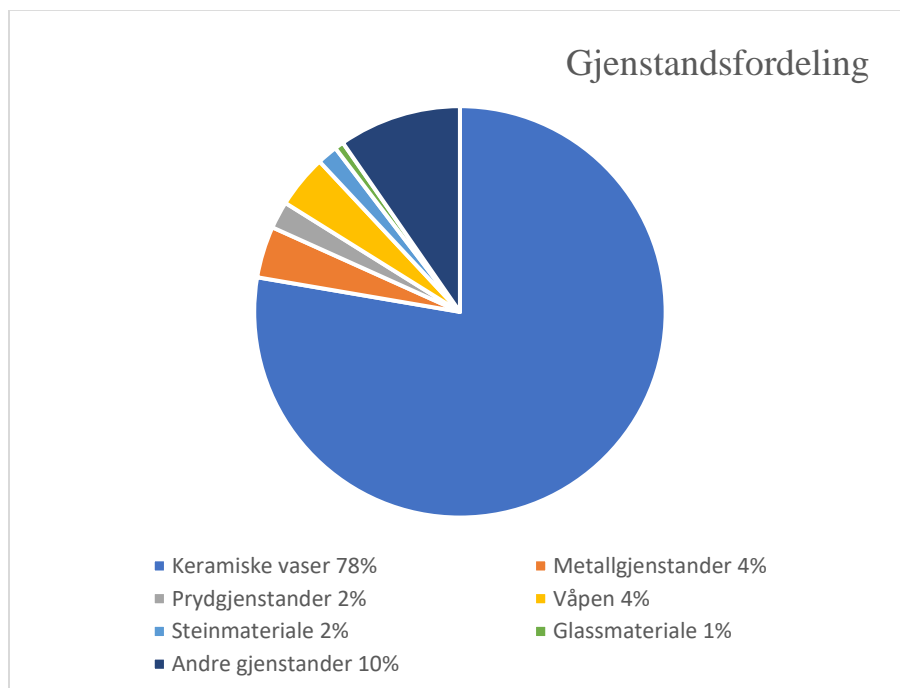
finnes for eksempel 59 ulike typer vaser innenfor kategorien keramiske vaser, eller 4 ulike typer materialer av stein innenfor dens gitte kategori. Antallet gjenstander viser hvor mange gjenstander det er totalt uavhengig av disse variantene. Hva kan man tolke ut av forholdet mellom antall og type? Forholdet mellom antall gjenstander og antall gjenstandstyper kan uttrykke et mønster ved valg av gjenstander som blir lagt ned. De ulike gjenstands typene kan vise til hvilke objekter som var foretrukket eller mest vanlig å legge i graven. Tabell 2 nedenfor viser disse kategoriene som gjenstandene er inndelt i, der det er mulig å se forholdet mellom antall og typer.

<i>Kategori</i>	<i>Totalt antall gjenstander</i>	<i>Totalt antall varianter</i>
<i>Keramiske vaser</i>	1306	59
<i>Metallgjenstander</i>	68	17
<i>Prydgjenstander</i>	39	7
<i>Våpen</i>	70	3
<i>Steinmateriale</i>	27	4
<i>Glassmateriale</i>	9	4
<i>Andre gjenstander</i>	162	22
<i>Totalt</i>	1681	116

Tabell 2, Tabellen viser antall gjenstander og gjenstandstyper i hver enkelt gjenstandskategori.

Ved hjelp av den kvantitative analysen er det mulig å observere hva slags bruksverdier gjenstandene kan tildeles. Bruksverdiene i hver gjenstandsgruppe varierer og har ulike tilknytninger til samfunnet. De ulike gjenstandene har funksjoner som oppbevaring, mat og drikke, begravelse, (spesifikt-) for barn, (spesifikt-) for kvinner, ritualer, pleie og hygiene, hushold, transport, våpen og lignende. Disse gjenstandstypene er inndelt slik at de blir sortert inn etter bruksverdier. Selv for kategoriseringene som skiller gjenstandene, finnes det for eksempel gjenstander innenfor kategorien *prydgjenstander* som er laget av metall eller våpen av metall som er plassert i en egen kategori. Jeg har listet noen gjenstander som metallgjenstandene under prydgjenstander og våpen i en egen kategori på grunnlag av materialets bruksverdi. Gjenstandene under både prydgjenstander og våpen kategorien har særegne bruksverdier sammenliknet med gjenstandene under *metallgjenstander*. Ved å samle de i egne kategorier vil jeg lettere kunne plassere de i en større kontekst der funksjonen til prydgjenstander og våpen ville komme tydeligere frem.

Bruksverdien som dominerer, er hverdagsbruk med ekstra fokus på mat og drikke objekter. Dette er mest sannsynlig grunnet den store mengden av keramiske vaser. For å lettere kunne se fordelingen av de ulike gjenstandskategoriene er tabellen (tabell 2) ovenfor lagt inn i et sektordiagram (figur 7). Diagrammet viser hvor stor prosentandel gjenstanden utgjør av den totale mengden gjenstander. Som forventet utgjør keramiske gjenstander den største andelen og materialer av glass utgjør bare 1% med totalt 12 gjenstander. Dette er fordi keramiske vaser har en større funksjon i hverdagen og at keramikk er et billigere materiale enn glass. Glass er også et skjørere materiale som gjør at det ikke er like anvendelig til mange bruksområder.

Figur 7, Gjenstandsfordeling som viser hvor stor prosentandel hver enkelt gjenstandskategori utgjør av den totale mengden gjenstander.

Dette kapittelet vil videre presentere de ulike gjenstandskategoriene. Den vil begynne med den kvantitative delen der den vil fortelle litt om kategorien som blir presentert. Jeg vil forklare neste delkapittel som et eksempel. Dette delkapittelet handler om keramiske vaser. Her vil jeg gjennomgå hva slags keramiske gjenstander som går under denne kategorien og hvordan disse gjenstandene ble laget. Etter denne generelle informasjonen vil jeg fortsette med den kvalitative analysen som er beskrevet ovenfor som A, B, C, etc.. Under denne delen vil jeg ta opp enkelte gjenstander. Dette kapittelet vil gi informasjon om hva slags funksjon og bruksverdi gjenstandene hadde i en større samfunnskontekst, dette er nødvendig som bakgrunn for å kunne forstå hvorfor

en gjenstand er lagt ed i en grav. Man vil ikke kunne si noe om verdien en gjenstand har som gravmateriale hvis man ikke vet hva slags verdi den kunne ha for den enkelte i samfunnet. Dermed vil man heller ikke kunne observere hva slags tilknytninger en gjenstand kan ha til forventningene til et etterliv eller underverden.

7.1. Keramiske vaser

Av den totale mengden materialer er ca. 78% keramikk. Bruksverdien til de ulike vase typene viser at keramikk var en del av alle aspekter innenfor et liv: det hverdagslige, sosiale, rituelle og økonomiske. Ved å se på dens store bruksverdi kan vi danne en forståelse av hva keramikk kan reflektere som gravmaterialer med en videre tilknytning til et etterliv.

De keramiske vasene som ble funnet har mest av alt tilknytninger til dagligdagse bruksverdier, samtidig som flere av disse gjenstandene kan knyttes til ulike ritualer og seremonier. Dette er objekter som kopper, fat, tallerkener, diverse boller og serveringsfat, sammen med vinkjølere og større fat til å blande vin og vann. I tillegg til disse gjenstandene er det også store mengder oppbevaringsgjenstander/ konteinere. Disse ble brukt til oppbevaring av parfyme, oljer, kosmetikk, salve til pleie, prydgjenstander, oppbevaring til mat, oliven, olivenolje og vin.

Keramikk var en stor del av det greske samfunnet, der det hadde en sentral rolle i mange dagligdagse aktiviteter. Produsering av keramikk krevde gode egenskaper og kunnskaper. Grunnet keramikks betydning var disse ferdighetene høyst verdsatt og ettertraktet. En pottemaker skulle lage keramiske vaser som skulle passe til alle deler av livet og døden (Sparks 1996:65).

Leiren som skulle bli brukt måtte gjennom en lengre prosess før den kunne bli det ferdigstilte produktet. Først skulle leiren renses slik at den ble fin nok til bruk. Dette kunne ta flere måneder. Da rensesprosessen var ferdig kunne leiren formes til produktets ønskelige form. Et dreiehjul ble som regel tatt i bruk der det måtte to personer til, en til å dreie hjulet og en til å forme vasen. Etter formingen ville håndtak og/eller stett bli laget og festet. Dekorasjoner ble lagt på etter at leiren hadde tørket, dette skjedde også før den skulle brennes. Dekorasjonen var en form for maling laget av en leirvelling. Denne vellingen bestod av en leire som var fin og flytende, noe som gjorde at den hadde bindende egenskaper. Små detaljer kunne bli lagt til etter at dekoren hadde tørket. Teknikken for brenningen ble avgjort ved bruk av ulike temperaturer og oksygentilførsel. Disse

elementene endret fargene på leiren til vasen og dekorasjonen. Da den var ferdig brent kunne nye dekorasjoner bli lagt til og deretter solgt på markedet (Mee 2011:146, 148).

A) Olje og vin

Oliven og Athen har en mytologisk tilknytning. Athene, visdoms og kamp gudinnen, ble utnevnt som byens beskytter og byen fikk navnet deretter. Dette er en myte som forteller om gudene Athene og Poseidon som kjempet om å bli beskytteren av Athen. Poseidon tilbød byen salt og Athene oliven. Athene vant og hennes hellige oliventre ble stående på Akropolis. Rundt det 7. og 6. århundre fvt. kan det observeres at oliven har fått en posisjon som bidro økonomisk for de greske samfunnene. Athen og Attika hadde bedre miljø og jord for produksjon av vin og oliven enn for hvete. Dette resulterte i en spesialisering på det athenske markedet med en tyngde på produkter av druer og oliven. Produksjonen ville økonomisk erstatte inntekten de ellers ville fått av hveteprodukter (Boardman 1974:190-191).

Keramikk viser ikke bare til vin og olje produksjonen gjennom de ulike vase typene, men også ved ikonografien som er gitt på vasene. Ikonografi viser seg i mange tilfeller å være en god kilde til å tilegne seg informasjon om daglige aktiviteter og spesielle arrangementer. Oliven ble høstet for hånd. Ved sankingen ble det lagt tepper eller lignende under trærne før de brukte kjepper til å riste ned oliven fra grenene. Oliven som ble samlet ble videre tatt inn til en presse og det ferdige produktet blir lagt i ulike keramiske beholdere. Pelike er en vase som typisk fremstiller denne prosessen, og som ofte ble brukt til å oppbevare olje (Boardman 1974:191)

Olivenolje ble brukt som et element innenfor hygiene for både menn og kvinner. Oljen ble smurt på kroppen og deretter skrapet av ved bruken av en strigilis. Dette gjorde at all skitt, støv og svette ble skrapet av med oljen (Boardman 1974:192). Aryballos er en vase type som ble brukt som oljekonteiner av atleter (Beaumont 2000:42). Oliven grenen var også hedringssymbol som kronet vinnere av konkurranser, som under de olympiske leker. Grenen ble et symbol brukt i kunst for å vise ære (Plinius 15.5). Innenfor mat aspektet var oliven og dens produkter en viktig næringskilde (Boardman 1974:191-192).

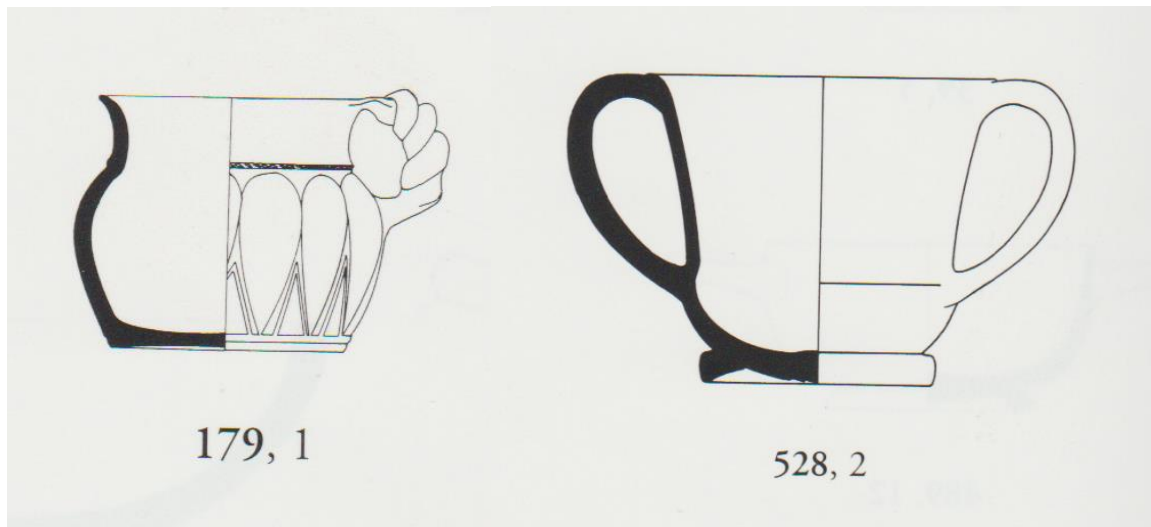
Det er ikke mange fysiske bevis knyttet til selve produksjonen av drue og olivenprodukter datert til den arkaiske perioden. Fra den arkaiske og klassiske perioden er det bare funnet til sammen

rundt fire presser knyttet til slike produksjoner. Det vi vet er at produksjonen av drue og oliven produkter fant sted i nærheten av vinrankene og oliventrærne som ble brukt til sanking. Med andre ord fantes disse produksjonsstedene på landet litt fra byene (Pratt 2021:248). Keramikken er derimot viktige kilder og bevis på at både vin og olje var en viktig del av hverdagen. Keramik var brukt under overgangsritualer som ved fødsler, bryllup og begravelse. Under begravelsen ble keramikk bruk til å oppbevare oljer og parfymert som skulle påføres den avdøde og oppbevaring av vann som renselse mot urenheten. Vaser av ulike varianter ble lagt ned i graven som gravgaver og ofringer i tillegg til at de kunne brukes som urner (Dillion 2002:282; Sparks 1996:68).

Som gaver til de døde ble vin helt i offergroper og offerkanalene som var ved graven slik at vesken kunne trekkes inn i jorden. Olje ble brukt både under begravelses ritene og ble lagt ned i graven til den døde (Pratt 2021:272). Parfymert olje var det som var vanligst og ble oppbevart i hvite lekythoi som var laget spesifikt for graven (Boardman 1974:191). I tillegg til parfymert olje brukte både kvinner og menn ren parfyme. Parfyme ble laget av blomster som ble kokt og deretter ble de fylt i ulike kteinere som Alabastron. Fra kategoriseringen finnes det flere ulike kteinere som ble brukt til oppbevaring av parfyme. Alabastron var en slik kteinere. De kunne være laget av alabaster, der det har fått sitt navn. Alabaster er en type kalkstein (Garland 2008:90; Sparkes 1996:72).

Sammen med parfyme finnes det flere kteinere for kosmetikk. Kvinner brukte sminke for å fremheve deres skjønnhet. Skjønnhetsstandarden i antikken for kvinner var å ha blek hud. Hvis en kvinne hadde blek hud var dette et tegn på at hun var mye inne, noe som tilsa at hun gjorde det som var forventet av henne som kvinne. Sminke ble lagt på kinnene og øynene, der de også gjorde øyenbrynene mørkere (Garland 2008:90).

Vin var en viktig og verdifull vare som hadde tilknytninger til både de høyere sosiale klassene og til ritualer. Flere av vasene fra Kerameikos har tilknytninger til vin. Eksempler på dette er psykter, lebes, krater, amfora og andre enkle kopper og kanner. Vasene kan ha blitt brukt til å drikke vin, oppbevaring, blanding av vin og vann, eller nedkjøling. Det finnes ulike former for kopper, begre og kar som knyttes til dette produktet. Kopper kunne variere i form og størrelse. Både bruk av stett og hank var varierende. Ett eksempel er drikkebegreene kantharos fra grav 528 og begeret fra grav 179 (figur 8).

Figur 8, Til høyre: kantharos drikkebeget, grav 528. Til venstre: Drikke beget, grav 179 (Kunze-Götte, E., K. Tancke og K. Vierneisel 2000: beilag 2).

Vin ble ofte drukket og det var ikke vanskelig å finne en grunn for å drikke. Det er antatt at fester og banketter ofte var en hverdagslig hendelse. Fester ble holdt både ved fødsler, bursdager, giftemål og død. Det kunne holdes fester da venner og familie enten ankom eller dro fra hjemmet, eller da årstider endret seg (Garland 2008:96). Gresk vin skulle fortynnes. Den første vinblandingen som ble gjort ble ofret til gudene. Etter at første porsjon var ofret kunne de som produserte vinen smake sine produkter (Oakley 2004:108).

Symposium var en bankett der elitemenn samlet seg for politiske og sosiale diskusjoner, her vin var midtpunktet. Her var også kvinner ekskludert, med mindre de skulle bidra med underholdning (Bintliff 2012:257; Pratt 2021:263; Whitley 2001:204-205). Som regel ville vinen bli oppbevart i en amfora og vannet i en hydra, der de ble blandet sammen i et krater som sto sentralt i rommet (Whitley 2001:205). Symposium var et resultat av tidligere banketter som bare var gjeldende for menn. Ved det 6. århundre hadde deltagelse på slike banketter blitt en skikk (Bintliff 2012:257). Mennene satt på benker som var plassert langs vegger i et rektangulært eller kvadratisk rom. I den klassiske perioden ble slike rom bygd i hjemmet (Bintliff 2012:257; Garland 2008:87; Pratt 2021:264). (les mer om symposium i delkapittel 7.7 mannsgraver).

Guden Dionysos var tilbedt under de fleste festivaler, dermed var det vanlig at vin var en av høydepunktene under slike rituelle seremonier. (Garland 2008:179). Dette gjaldt også ved Anthesteria festivalen. Dette var en tredagers festival. Her skulle årets nye vin prøvesmakes. På

den første dagen ble den nye vinen smakt for første gang. Denne dagen ble kalt Pithoigia «krukkeåpningen». Navnet kommer av pithoi krukkene vinen ble lagret i. Da vinen var ferdig produsert ville den være forseglet til Anthesteria ble holdt (Oakley 2004:107).

B) Lekythoi

Vasen lekythoi (entall lekythos) ble produsert i Athen mot slutten av det 7. århundre. Lekythoi blir referert til i antikke kilder som olje eller parfymeflasker, der de kunne bestå av ulike former og størrelser. Homer var den første til å referere til vasen (Allen 2019:19; Oakley 2004:4). Lekythoi hadde en smal kropp, lang hals, en hank og en dyp munning under den arkaiske og klassiske perioden. Disse har en annerledes fasong en de tidligere vasene fra den mykenske og geometriske perioden (Oakley 2004:5).

Som resultatene fra kategoriseringen viser, er lekythoi en dominerende gravgave. Det er totalt 1306 keramiske vaser der 781 av de er lekythoi. Lekythoi blir funnet med ulike dekorative stiler; svartfigur, rødfigur og hvitmalt. Vasene var tatt i bruk i ulike kontekster som olje beholdere, men hvite lekythoi ble produsert spesifikt som gravgave til den døde (Allen 2019:19; Dillion 2002:282; Garland 2001:2). Rundt 560 fvt. ble lekythoi den mest populære vaseformen funnet i graver, der den tok over den tidligere dominerende aryballos. Den høye preferansen av lekythoi i graver varte frem til slutten av det 5. århundre. Den var ikke knyttet til spesifikke kjønn eller alder, noe som tilsier at den ble funnet i alle graver (Houby-Nielsen 1995:137; Oakley 2004:9).

Etter den persiske krigen, da begravelseritene ble anlagt restriksjoner begynte produksjonen av hvite polykrom lekythoi. Produksjonen startet rundt år 470 fvt. og deres popularitet i produksjonen trappet ned ved slutten av århundre. Dette handler ikke nødvendigvis om endringer i begravelseritene, men i preferanse og bruk (Oakley 2004:215-217). Hvite lekythoi var ikke produsert for normal bruk grunnet vasens skjørhet. Vasen kunne heller ikke romme store mengder olje fordi den var produsert med en liten beholder på innsiden (Garland 2001:2; Neer 2012:301).

Hvite lekythoi hadde ulike ikonografiske motiver. Den mest brukte ikonografien rundt 470-450 fvt. var domestiske scener. Disse scenene fremstilte en eller flere kvinner der de holdt ulike objekter. Dette kunne være kurver med mat, musikkinstrumenter, vaser og lignende. Aktivitetene fremstilt var forbundet med kvinner innenfor hjemmet. To kvinner fremstilt sammen bli tolket til å ha forholdet kone og hushjelp, eller mor og datter. Om kvinner ble fremstilt sammen med menn

ville scenene fortsatt være domestiske der de begge vil bli fremstilt i hjemmet siden det var her kvinnen ville være (Oakley 2004:19, 30-33, 57).

Menn ble fremstilt hvor de kunne bli illustrert både alene og i selskap med andre menn. Som kvinnene utførte de aktiviteter tilknyttet deres plass i samfunnet. Mennene utførte aktiviteter som var tilknyttet deres mansroller og som var typiske aristokratiske aktiviteter. Aktivitetene skulle representere et uttrykk for hvordan mennene ønsket å bli husket. Ved fremstilling av flere mennesker fremlegger gjerne scenen mytologiske hendelser (Oakley 2004:29, 69, 71).

De domestiske scenene var brukt frem til 440 fvt. da scener av kvinner som besøkte graven ble sakte tatt mer i bruk (Closterman 2014: 162; Oakley 2004:30-33). Kvinner som besøkte graven hadde ofte med seg ofringer til den døde, i tillegg til at de kunne ha med pynt til graven eller andre gjenstander (Closterman 2014: 162-163). Grav 331 fra Kerameikos er datert til 430/420 fvt.. Denne graven inneholder 7 lekythoi, hvor 3 av disse blir presentert på bildene nedenfor (figur 9-11). Lekythoi 1439 (figur 9), 1441 (figur 10) og 1442 (figur 11) er alle hvite lekythoi. Vasene er hvitmalt, har lang hals og liten munning. Vasene har en hank som starter ved munningen og fester seg i vasens buk. Selv om vasenes dekorasjoner er ulike har de alle samme tematiske utgangspunkt som er en kvinne som besøker graven. Vasene har en høyde på ca. 22,5-23,5 cm.

Den tidligste fremstillingen av kvinner som besøker graven er datert til rundt 500 fvt.. Dette var en svartmalt loutrophoros. Fremstillingen på denne vasen viser en kvinne som sørger ved en gravhaug. Rundt 20 år senere kom de første lekythos som fremstilte gravkontekster, der den tidligste dateres til rundt 480/470 fvt. (Oakley 2004:30-33, 152). Den døde kunne bli fremstilt ved graven der de ble portrettert som et lite menneske med vinger fremstilt eller slik som den avdøde så ut (Closterman 2014: 165).

*Figur 9, Lekythoi 1439, grav 311. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021).
Foto: J. Elders*

Figur 10, Lekythoi 1441, grav 311. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders

Figur 11, Lekythoi 1442, grav 311. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders

C) Loutrophoros

Kvinner som var ugifte og jomfru ble kalt *parthenoi*. Selv om kvinnens tilhørighet var i hjemmet kunne ugifte jomfruer bidra under ulike religiøse seremonier (Dillion 2002:37) De som døde ugifte ble, som tidligere nevnt, kalt *aoroi* og de ble begravd i bryllupskleder med et håp om at de skulle oppnå giftemål i etterlivet (Garland 2001:25; Oikonomou & Stampolidis 2014:123; Roberts 2020:30).

Loutrophoros er en vase som ble brukt i tilknytning til giftemål og ugifte kvinner. Vasen er gjenkjennelig ved dens lange hals og to hanker på hver side av vasens buk. Disse vasene ble brukt som en del av bryllupsseremonien der de inneholdt hellig vann som skulle brukes under brudens rituelle vask. Den rituelle vasken var den første delen av bryllupet før bruden ble ikledd brudekleder. Loutrophoros ble også brukt som gravmonument (figur 12). Disse gravmonumentene var laget av stein og ble plassert over graven til ugifte (Garland 2001:72; Garland 2003:75). Fra kategoriseringen er det bare funnet en slik vase, og denne vasen er fragmentert. Graven som vasen er funnet i grav 50 og 51. Grav 51 er datert til rundt 480 fvt.. Disse gravene skjærer inn i hverandre og har blandet gravfyll. Graven inneholder i tillegg fire lekythoi, to bronseknapper, et leiregg og rester av kull. Denne graven vil bli tatt opp igjen senere i kapittel 7.8 som tar for seg kvinner og deres graver.

Figur 12, Loutrophoros fremstilt på et gravmonument. Kerameikos, Athen. Foto: J. Elders

7.2 Metallgjenstander

Totalt 68 gjenstander fra kategoriseringen er laget av metall. Gjenstandene er laget av ulike metalltyper; jern, bronse, og bly, der også flere av gjenstandene ikke har blitt spesifisert. Gjenstandene med uspesifiserte bruksverdier er gjenstander som rester av bronse og jern, en plate og et rør. Andre gjenstander som har enkle funksjoner er for eksempel nagler spiker, bolle og et lokk. Det finnes derimot noen gjenstander man kan sette i en større samfunnskontekst. Noen av

gjenstandene kan knyttes til kvinnen. Fra kategoriseringen er det funnet tre speil, syv håndspindler, en synål og en jernkasse som også kan bli tolket som et skrin. Det er funnet tretten strigilis som knyttes til hygiene både for menn og kvinner.

A) Katadesmoi

Magi i det greske samfunnet er ikke sammenliknbart med forestillingene vi har rundt magi i det moderne samfunnet. Det ble brukt til medisinske formål og religiøs praksis. Magi var et samfunns aspekt som er vanskelig å samle under et begrep som beskriver dens bruksområder og verdier (Gregory 2016:421; Mozley 1929:361). Det greske samfunnet brukte magi fra tidlig homerisk tid og denne praksisen ble utført gjennom hele antikken. Den mest praktiserende formen for magi blir kalt bindende magi, og det er slik magi som knyttes til de nekromaniske objektene funnet i Kerameikos (Gregory 2016:423; Ogden 1999:261). Magi kunne brukes innenfor mange ulike kontekster. Det kunne anvendes både gjennom bønn og ønsker om å oppnå ulike formål eller som forbannelser. Man kan skille mellom formålene til forbannelsene ved å lese deres inskripsjoner (Eidinow 2007:140).

De nekromaniske objektene funnet i kategoriseringen blir kalt *katadesmoi* og *arai*. Disse objektene er begge brukt til å påføre forbannelser rettet mot mennesker. *Katadesmoi* (entall *katadesmos*) er tavler laget av bly. De er også kjent som *curse tablets* / forbannelsestavler. Begrepet *katadesmoi* betyr «å binde». Tavlene ble brukt til å kalle på guddommelig hjelp for å kunne legge en forbannelse over en eller flere mennesker. Hensikten var ikke å skade noen, men binde i form av hemning slik at vedkomne ikke ville lykkes. Forbannelsen kunne være rettet mot for eksempel atleter som skulle delta på konkurranser eller personer som skulle i retten (Curbera 2015:97; Gager 1992:3; Garland 2003:74). Fra greske og romerske utgravninger er det funnet rundt 1600-1700 forbannelsestavler. Den største andelen av disse tavlene er funnet fra greske samfunn (Eidinow 2007:141; Gregory 2016:423; Mikalson 1983:76; Stroszeck 2022:22). Fra Attika er det funnet rundt 323 tavler, og slike tavler dukket opp i Athen rundt det 5. århundre (Mikalson 1983:76; Stroszeck 2022:22).

Tavlene kunne ha varierende form som ovale eller irregulære, men det mest vanlige formen var rektangulær (Curbera 2015:101; Stroszeck 2022:40). Det er funnet tavler som både er brettet og eller spikret (Gregory 2016:423). Tavlene kunne bestå av andre materialer enn bly som for

eksempel keramikk, voks og papyrus (Curbera 2015:97). Bly var et foretrukket materiale ettersom det var lett å forme, lett tilgjengelig og billig. Det var tidligere også brukt ved skriving av offentlige dokumenter (Ogden 1999:10-11,13). Bly ble produsert som et biprodukt av sølv smeltningen som fant sted ved Laurion sølv gruver, 60 km fra Athen. (Curbera 2015:97-98). Tavlene ble lagte ved at man først smeltet blyet i en form slik at det ble dannet en plate. Platen kunne enten bli brukt direkte som en tavle eller kuttet i mindre emner. Blyet kunne også bli formet ved at materialet ble varmet opp og flatet ut ved hjelp av ulike verktøy (Ogden 1999:13).

Tavlene og dokkene ble enten deponert i nærheten av helligdommer eller lagt ned i graver (Curbera 2015: 106; Johnston 1999:16; Roberts 2020:95). Forbannelsene var ikke rettet mot den døde selv. Intensjonen med å legge forbannelses objektene i graver at den døde skulle ta disse med seg ned til guddommene i underverdenen slik at de kunne utføre forbannelsene (Curbera 2015:106; Mikalson 1983:77; Oikonomou & Stampolidis 2014:124). Inskripsjonene ble gjort med en stylus som er et spisst verktøy (Curbera 2015:109; Ogden 1999:13). Vel etablert skrivekyndighet var ikke utbredt i Athen, men den eksisterte til et lavere nivå der mange kunne skrive enkle ting som navn. Om dette var minste kravet for å kunne lage en forbannelsestavle, vil dette bety at flesteparten innenfor den athenske populasjonen kunne skrive en forbannelse (Dufault 2017:2,11).

Arai, «voodoo»-dokker eller bare dokker, ble ofte lagt sammen med katadesmoi (Oikonomou & Stampolidis 2014:124). Dokkene har samme funksjon som tavlene, men de mer visuelle hvor de viser «bindingen» av offeret. De er små menneskelignende figurer som ofte har både hender og føtter bundet. Disse dokkene blir også spikret. Voodoo dokkene kunne bli laget av bly eller andre materialer som bronse, voks og ubrent leire. De kunne bli laget ved bruk av å bli smeltet inn i en form eller ved å bli varmet og deretter formet ved hånd (Eidinow 2007:140). Voks og leire er mest brukt grunnet at bronse var et dyrt materiale. Det har i tillegg blitt observert at dokker laget i både bly og bronse er laget med en høyere håndverks kvalitet enn andre dokker (Curbera 2015:102). Dokkene kunne fremstille offeret forbannelsen var rettet mot. Dette kunne gjøres ved å reflektere kjønnet til den som skulle forbannes (Gregory 2016:423).

Fra 2022 er det bekreftet funn av 80 katadesmoi og 4 arai fra utgravninger utført på Kerameikos (Stroszeck 2022:22). I kategoriseringen er det funnet totalt fire katadesmoi og en arai. Disse er funnet i gravene 148, 429 og 438. Tavlene i grav 429 og 438 er begge sammenrullet og plassert

ved en av hendene til den avdøde. Tabellen under lister opp gravene som inneholder katadesmoi og arai.

<i>Gjenstand</i>	<i>Grav</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Plassering</i>	<i>Datering</i>
<i>Figur, person</i>	Gravkammer 148	Bly, bundet hendene bak ryggen	-	430/20
<i>Katadesmos</i>	Gravkammer 148		-	430/20
<i>Katadesmos</i>	Gravkammer 148		Midt i graven	430/20
<i>Katadesmos</i>	Bestattung 429	Bly, sammenrullet	Ved høyre hånd	5./4. århundre
<i>Katadesmos</i>	Bestattung 438	Bly, sammenrullet	Ved venstre hånd	--

Tabell 3, Tabellen viser til de nekromantiske gjenstandene funnet der de blir referert til deres graver med beskrivelse og plassering i graven. Gravene er også datert.

Grav 148 er datert til rundt 430-420 fvt.. Sammen med en napf bolle og en lekythos er det funnet to katadesmoi og en arai (Kübler 1976:48,203).

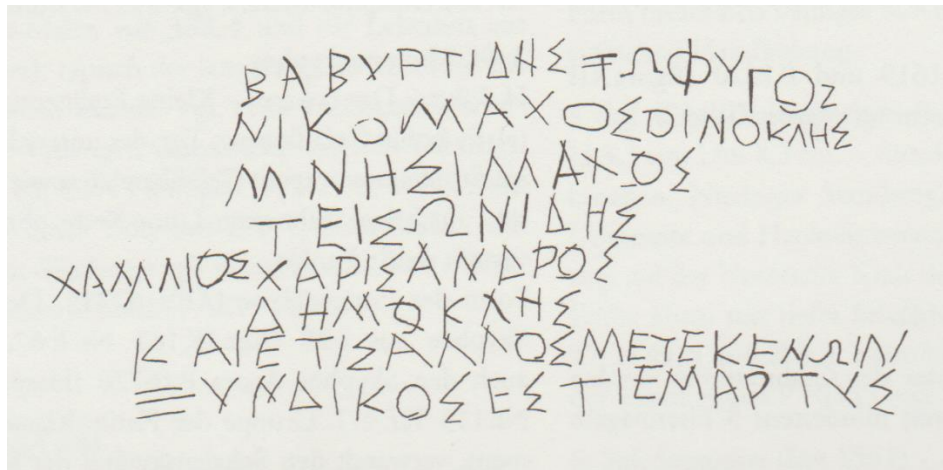
Figur 13, Katadesmoi, grav 148. Den øvre delen av sarkofagen som utgjør forbannelsestavlen. På bilde er det mulig å skimte forbannelsen som er risset inn. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders

Figur 14, *Katadesmoi & arai*, grav 148. *Arai* ligger i den andre delen av forbannelsestavlen som utgjør den nedre delen av sarkofagen. Her er det mulig å se at dokka har armene bundet bak på ryggen. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders

Forbannelses tavlene funnet i grav 148 er begge ovale (figur 13 og 14). De har lengdene 10,7 cm og 11,3 cm med en lik bredde på 6,3 cm. Tavlene er brukt som sarkofag for dokken som lå inni. Det er bare det ene tavlen som har inskripsjoner (figur 13, inskripsjon figur 15). Dokken som er funnet inne i «sarkofagen» er 6,4 cm lang og den fremstiller en mann der den har hendene bundet bak ryggen (figur 14) (Kunze-Götte, Tancke & Vierneisel 2000:48). På figurens ben er det en inskripsjon av navnet *Mnesimachus* (Gager 1992:127). Det er den første dokken funnet med

innskrevet navn. Mnesimachus er også nevnt i inskripsjonen på tavlen (Kunze-Götte, Tancke & Vierneisel 2000:48).

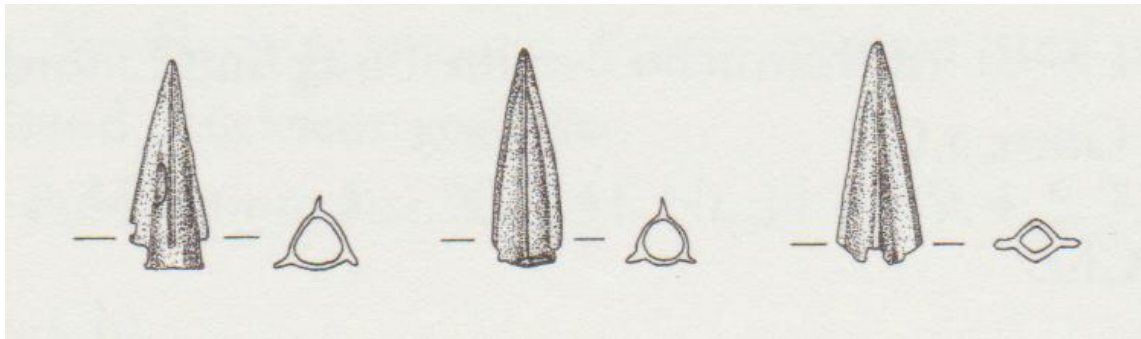
Figur 15, Bildet viser inskripsjonene som er innrisset på en av tavlene (Kunze-Götte, E., K. Tancke og K. Vierneisel 2000: 48).

Inskripsjonen er en forbannelse som har blitt brukt i sammenheng med en rettsak. Det er ikke nevnt noen form for guddommer. Inskripsjonene lister opp en rekke navn. Den siste setningen i inskripsjonen beskriver at forbannelsen skal gjelde alle som er på deres (ofrene av forbannelsen) side enten det er advokat eller vitne (Gager 1992:129). Tavlene og dokken er funnet *in situ* (sin originale plass) der den har blitt lagt ned i graven til den avdøde. Dokken er av bly og har hendene bundet bak på ryggen. Plasseringen til den ene tavlen og dokken er ikke gitt. Den andre tavlen ble plassert midt i graven (Kübler 1976:48).

7.3 Våpen

Våpen kan være tegn på sosiale klasser og en heroisering av den døde. Det kan også antas at det kan ha bli skapt en forventning til barn som blir begravet med våpen vil oppnå kleos i døden, på samme måte som ugifte kvinner blir begravet i bryllups klær i håp om å bli kone. Gutter skulle bli voksten i ung alder. De ble sendt til ulike institusjoner for utdanning av fedrene. Etter fullført utdanning skulle de inn i militæret på en 2 års tjeneste. Det var ikke før militærtjenesten var fullført som de kunne bli en del av den athenske staten. Ved fullføringen ville guttene bli reserve for hoplittsoldater i avvente på krig (Beaumont 2000:45-46). Jakt var også en aktivitet som unge gutter var med på som ville bli en del av deres opplæring som mann.

Det er ikke mange våpen funnet i gravene fra Kerameikos. Det er bare gjenstandstyper: kniv (1), pilspisser (68) og en spydspiss. Som vi ser her er pilspisser den mest dominerende gjenstanden, men det er bare til sammen tre graver som inneholder pilspisser; barnegrav 63, kremasjonsgrav 143 og grav 495. Grav 495 er den graven som har størst antall pilspisser. Den har til sammen 61 stykk, mens grav 63 har 4 stykk (tre av de tegnet på figur 16) og grav 143 bare 3 stykk. Ingen av disse gravene inneholder andre våpen. Spydspissen er laget av jern. På spydspissen tilhørende grav 2 er det funnet rester av tre, som er skaftet på spydet. Pilspisser og spydspissen kan knyttes til militære, krig, soldater og hoplittsoldater. Både bueskyting og bruk av spyd er også vanlig i jakt.

Figur 16, Bildet viser tegninger av tre pilspisser av bronse. Pilene er fra barnegrav 63 (Kunze-Götte, E., K. Tancke og K. Vierneisel 2000: 26).

7.4 Pryd

Det er til sammen er 7 ulike gjenstandstyper og 39 gjenstander totalt innenfor kategorien *prydgjenstander*. Av prydgjenstandene er det en dominerende mengde av knapper og ringer. Det er til sammen 14 knapper der 2 er av rav og 12 av bronse. Det er totalt 17 ringer av varierende materialer; 7 av bronse, en av bein, 6 av leire, 3 av jern og en som ikke er spesifisert. Gjenstander som ringer og knapper laget av bronse kan knyttes til sosiale klasser ettersom disse gjenstandene er mer kostbare. For eksempel ville en ring laget av leire være mindre kostbar enn en ring laget av bronse. Bruk av prydgjenstander var tegn på velstand. Velstående kvinner brukte ulike prydgjenstander som øredobber, ringer, armbånd og kjeder, sammen med pene hårnåler og diademer. De dyreste prydgjenstandene var laget av gull eller sølv, der de fleste av disse gjenstandene normalt var laget av materialer som bein, keramikk, kobber og bly (Garland 2008: 89).

Innenfor ikonografi tilegnet man unge og voksne kvinner attributter. Kvinner ble fremstilt med speil og smykker som et symbol på at de er unge jomfruer. Små jenter fikk gjerne leker. Dette er leker som dokker, små figurer og aryballos (spill brikker av knokler) (Beaumont 2012:36). Både gjenstandene forbundet med unge kvinner og barn samsvarer med det som er funnet i gravene fra Kerameikos. Av prydgjenstander er det funnet både anheng, armbånd, ringer og en ørering. Det er i tillegg funnet tre speil. Ca. 55% av prydgjenstandene er laget av bronse. De materialene som er laget av bronse eller andre metaller regnes som gjenstandstander av høy økonomisk verdi

7.5 Stein og glass

Som vist på figur 7 viser diagrammet at stein og glass har en lav prosentandel av det totale antallet materialer. Gjenstandstypene innenfor både stein og glass kategorien har ikke bruksverdier som gir mye informasjon om dets funksjon i samfunnet, noe som gjør det vanskelig å knytte de videre til gravkonteksten. Steinmaterialet består av 4 ulike gjenstandstyper; alabastron, kuler, ravsteinsplater og en stele. Av glass er det bare funnet 4 andre gjenstandstyper; amfora (2), en amphoricus (liten amfora) og en flaske. Med tanke på at materialene i glass for det meste er ulike former for containere ble disse mest sannsynlig brukt til parfymer, oljer eller parfymerte oljer.

7.6 Andre gjenstander

Kategorien *andre gjenstander* inneholder ulike gjenstander med varierende bruksverdi. Kategorien ble, som nevnt, laget som en samlekategori for ulike enkelt gjenstander. Eksempler på gjenstander som finnes i denne kategorien er beinrester, forbrent tre, figuriner, astragaloi, bladgull, leiregg og mer. Det er totalt 162 gjenstander og 22 gjenstandstyper. Astragaler (69) og figuriner (45) dominerer antallet gjenstander. Begge kan knyttes til barnegraver som leker. Leker var laget hjemme. Lekene kunne være miniatyrfigurer av dyr mennesker, dokker med bevegelige lemmer og rasler. Astragaloi var en type leke brukt spesielt av jenter. De var knokler som ble brukt som spill terninger og brikker. Knoklene var kastet opp og fanget igjen for baksiden av hendene, der det var om å gjøre å ikke miste noen (Garland 2008:62) (se kapittel 7.9 for mer om barn).

A) Figuriner

Grav 232 inneholder flere figuriner laget av leire. Graven er datert til 500/ 490 fvt.. Det er en barnegrav noe som tilsier at figurene lagt ved ble mest sannsynlig brukt som leker, eller med tilknytning til rituelle kontekster. Leirfigurene fremstiller sittende kvinner. Kvinnene og stolene er

sammen i en hel del. Kvinnene har alle rester av hvitaktige pigmenter og stolene de sitter på røde. Høyden deres er fra ca. 9,8-10,2 cm, mål inkluderer stolen. Kvinne er alle i kledd khiton og slør. De har alle skiveformede øredobber, selv om det ikke er like observerbart på alle (Kunze-Götte, Tancke & Vierneisel 2000: 63).

Figur 17, Leirfiguriner T79, T80 & T81, grav 232. Kerameikos museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders

Figur 18, Figurin T79. Kvinnen er kledd en khiton og sjal. Hårløkker og øredobber er synlig. Kerameikos Museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders

7.7 Mannsgraver

Mannens plikter som far startet rett etter fødsel. Om han ikke aksepterte barnet ville det ikke bli en del av familien. Da han godtok barnet, ville det holdes en mer høytidelig seremoni. Seremonien symboliserte at barnet nå var en del av en oikos. Hvis barnet ble akseptert kunne ikke mannen lenger nekte dens plass i familien. Om han fikk en sønn, skulle sønnen lære hvordan han skulle bli mann og ved puberteten skulle han oppnå status ved å bli en del av den athenske staten (Strauss 1993:63-64).

I hjemmet var mannen en rollemodell og en autoritær figur ovenfor sine barn; en *kyrios*. Rollen som *kyrios* beholdte han helt til sønnene skulle begynne sitt eget liv som voksen, eller til døtrene hans ble giftet bort (Strauss 1993:62). Som far og verge hadde mannen ansvaret å lære opp hans egen sønn frem til han ble atten år, der han også var ansvarlig for at han fikk utdanning (Strauss 1993:65, 82). I tillegg til å være en rollefigur ovenfor sine barn var det mannen som var overhodet

i en oikos. Som tidligere beskrevet, er oikos et begrep som omhandler at en familie kan eie fra eiendom til husholdningsgjenstander og slaver til husdyr. I tillegg til at den inkluderer alle som tilhører familien (Griffith- Williams 147; MacDowell 1989:10-11).

Gutter skulle gjennom både utdanning og militæret før de kunne se seg selv som aksepterte menn og athenske statsborgere. De aller fleste gutter fikk utdanning, selv de som kom fra fattige familier. Dette var en primæruddanning som varte fra de var 6 år til de var i 13/14 års alderen. Den primære utdanningen ville lære guttene om musikk, lesing og skriving, samt gym. En høyere utdanning var veldig sjelden, men det fantes en mer formell utdanning som var tilgjengelig for de som hadde råd til det. Denne utdanningen ville dermed ikke være tilgjengelig for fattige familier (Strauss 1993:85).

Militæret var sett på som en overgangsrite for gutter. Da en gutt ble tatt opp i militæret ville han bli registrert som borger av Athen, men hans rettigheter som borger var ikke gyldig under tjenesteperioden. De begynte med å tjene i to år, der de fullførte militær tjenesten da de fylte 18. Da tjenesten var fullført ble guttene tatt som reserve for hoplittsoldatene. Hvis en krig ville bryte ut ville de måtte delta. Ved tjent militærtjeneste og reserve som hoplittsoldat ble de unge guttene til menn og borgere av den Athenske staten (Beaumont 2000:45-47). Ordet hoplitt kommer fra *hoplon*. Hoplon kommer igjen fra de karakteriserte runde skjoldene soldatene brukte i krig. Rundt 700- tallet kom hoplittene som en ny krigs strategi. Deres våpen var et langt spyd som i den ene enden hadde en skarp spydspiss og den andre en pigg, også av jern. Å være en hoplitt var sett på som ære og et privilegium mer enn det var sett på som en plikt. Det var ikke alle som kunne bli en hoplitt soldat. Kravet var å bli født inn i den athenske staten, og selv da var det flere samfunnsklasser som ikke gikk under kriteriene grunnet økonomisk velferd (Garland 2008:162).

Menn kunne delta på ulike aktiviteter rundt om i samfunnet. Som en del av læren inn i mannens roller ble unge gutter tatt med på jakt. Jakt ble sett på som en del av overgangen fra ung til voksen (Beaumont 2000:133). Det er flere antikke tekster som tar opp temaet jakt, der det også kan henvises til manualer på hvordan jakten skulle foregå. Jakt på dyr ved hjelp av hest og hund var vanlig innenfor eliteklasser (Constantakopoulou 2018:2).

Under det 6. århundre hadde det blitt en norm for menn å delta i samlinger, ment for bare menn. Tidligere ble det holdt ulike elitefester der menn av samme klasse deltok (Bintliff 2012:257).

Symposium ble en slik fest. Elite menn samlet seg for en bankett der vin var hovedattraksjonen. Under denne banketten ble meninger delt og diskutert. Symposium ble en uformell politisk og sosial institusjon (Bintliff 2012:257; Pratt 2021:263; Whitley 2001:204-205). Symposium var et sted hvor alkoholen snakket. Temaene holdt seg ikke bare til politikk, men også om kvinner, kjærlighet og liknende. Det var vanlig at prostitusjon var underholdning der kvinner ble invitert inn (Humphreys 1983:17).

Det er usikkert om symposium bare kunne arrangeres av de høyere eliteklassene eller om symposium var noe som kunne holdes av hvem som helst i det athenske samfunnet (Garland 2008:96). Kvinner hadde ikke lov til å delta, med mindre de var innleid som underholdning. De kunne være musikere under symposium eller bli innleid som prostituerte. Homoseksualitet var også en del av symposium der andre gutter og menn ble invitert eller gjestende sto for egen underholdning. Aktiviteter som deltagelse på gymnasium og symposium var en del av livet til de fleste menn helt til deres egne sønner begynte å bli eldre (Bintliff 2012:257; Humphreys 1983:17; Whitley 2001:204).

Symposium ble arrangert ved et dato og tidspunkt, sammen med en liste over de inviterte ble nedskrevet på en voks tavle. Denne tavlen ble gitt til en slave som skulle melde om banketten til de inviterte. Det var restriksjoner på hvor mange som kunne delta og i det 4. århundre ble det i Athen vanlig og ha en komité som skulle passe på antall deltakere ikke oversteg normen ettersom at symposium nå hadde blitt en vanlig aktivitet de athenske hjem (Garland 2008:96). Som regel varierte antallet mellom 8 til 11 menn, der det vanligste antallet var 9 deltakere (Garland 2008:96; Whitley 2001:205).

Mennene satt eller lå på senge-lignende benker som var plassert inntil veggene i et firkantet eller rektangulært rom. Ved siden av benkene er det antatt å ha blitt plassert små bord til mat. Under den klassiske perioden ble disse rommene kalt *andron*, og siden symposium ble en populær attraksjon ble de fleste husene tilhørende middelklasse familier bygget med et slikt rom. Rommene hadde mosaikk lagte gulv som viste til hvor benkene skulle stå (Bintliff 2012:257; Garland 2008:87; Pratt 2021:264). Ved arkeologiske utgravninger er disse lettere gjenkjennelige også ved at inngangen til rommet ikke er sentrert slik at det er plass til alle benkene som var til stede (Garland 2008:96).

Som nevnt var hovedelementet under symposium vin. Vinen ble fraktet i en amfora og vann i en hydra. I midten av rommet ble det plassert et stort krater som vin og vann ble blandet i. Fra den mykenske perioden er det bevis på at både vin og olje ble brukt under ulike rituelle aktiviteter som slike banketter og at det ble gitt som gaver. Dermed er det også vanlig å knytte objekter som kotyle, kantharos, amfora, hydra, krater og andre kopper og fat til rituell og religiøs praksis (Pratt 2021:5). Vin kan dermed knyttes til både rituelle og sosiale kontekster. Om vin ble gitt som gaver var dette normalt en gaveutveksling mellom de høyere stående i samfunnet (Pratt 2021:270; Whitley 2001:205).

Gjenstandene som blir lagt til mansgraver er gjenstander som kan knyttes til deres plass i samfunnet. Dette er jo gjenstander som olje beholdere som en brukte som atleter samt strigilis. det er våpen som pilspisser kniv og spyd. Dette er jo gjenstander som også er veldig knyttet til deres mansroller og hvordan de utvikler seg fra barn til voksen. Det er også blitt tatt opp symposium; drikke festen det er som bare menn har lov til å delta på. Under denne festen blir en del keramiske gjenstander brukt som kopper, amfora, krater, hydra og lignende.

7.8 Kvinnegraver

Kvinnegraver inneholder materialer som tilhører kvinnenens hverdag og livsstil. Gjenstandene fra kerameikos som reflekterer typiske objekter som knyttes til kvinnegraver. Dette er objekter som håndspindler, speil, strigilis, synål/ nåler, leiregg, leirkurv (kalathos), loutrophoros, og lebes i tillegg til ulike kteinere som ble brukt til å oppbevare parfymen eller kosmetikk.

I det greske samfunnet hadde kvinnen ingen store roller utenfor hjemmet. Hennes hovedoppgaver tilhørte hjemmet der hun skulle være mor og kone. Hun skulle drive husarbeid, oppdra barn og hjelpe til økonomisk så godt hun kunne innenfor husets vegger (Beaumont 2000:45; Stroszeck 2019:29). Veving og ull arbeid var en av de tingene hun kunne bidra med økonomisk til familien. Det meste av tekstiler og stoff som ble brukt var laget i hjemmet, og derfor var hennes arbeid en viktig økonomisk kilde for husstanden.

Jenter ble oppdratt og opplært i kvinnens roller slik at hun var klar for ansvaret hun var pliktet til da hun giftes (Beaumont 2000:45). Før kvinnen ble gift hadde de en rolle ved religiøse seremonier. Kvinner som var ugifte og jomfru ble sett på som viktige i slike sammenhenger, også grunnet deres renhet tilknyttet til religiøse praksiser. Gifte kvinner kunne lenger ikke bidra på slike seremonier

ettersom det ble sett på som upassende. Ugifte jomfruer ble kalt *parthenoi*. I Athen tjente disse jentene gudinner som Artemis og Athene. Rollene disse jentene hadde under seremonier var som dansere og sangere for gudene. En annen kjent rolle var som *kanephoroi*, kurvbærere. Kurvbærerne bar ulike gjenstander og ofringer som ble tatt i bruk under seremonielle ofringer (Dillion 2002:37).

Jentene ble ikke voksne før de ble gift. Giftemålet ble hennes rituelle overgang fra barn til voksen. Dermed var ikke alderen for kvinnenens overgang bestemt ettersom de kunne være i ulike aldre ved giftemål og første fødsel. Jenter var ved starten av deres pubertet da de giftet seg (Beaumont 2000:45). Ved bryllup var det vanlig at jenter giftet seg med menn som var mye eldre, de kunne være gamle nok til å være jentenes fedre. Informasjonen vi får om brylluper er gjennom skriftlige kilder. De var arrangerte der de ble arrangert grunnet status og velferd mer enn det emosjonelle. Målet med ekteskapet var at man skulle enten øke eller beholde den velferden man hadde og viderefører arven. Hennes rolle som kone var dermed avgjørende for oikos, slik at den kunne videreføres (Garland 2008:48, 51).

Bryllupet startet med en rituell vask. Loutrophoros vaser ble brukt til oppbevaring av hellig vann under denne rituelle vasken. Hun ble smurt med oljer og ikledd bryllupskledene. Avhengig av velstand ble hun pyntet med ulik prydd og smykker, før hun gikk videre til en bankett som ble holdt i hennes fars hjem. En eldre kvinne skulle hjelpe henne gjennom seremonien og hun fikk ikke sitte med andre menn, inkludert hennes mann. Etter seremonien ble hun fraktet med vogn til hennes nye hjem sammen med mannen. På ferden ble det spilt instrumenter som lyre og fløyte imens følget sang. Moren til bruden fulgte bærende på fakkell eller annet type lys. Syngingen av hymnene fortsatte utenfor soverommet til paret ved bryllupsnatten for å dekke over kvinnens gråt. Under seremonien var det ingen krav om å ha en religiøs representant som dagens prest. Bryllupet skulle være en privat seremoni (Closterman 2014:50; Stears 1998:119). Flere av disse hendelsene minner om begravelses ritualene som er nevnt tidligere; klargjørelse av den avdøde før prothesis og ferden ned til graven ved ekphora. Den rituelle vasken av bruden kan sammenliknes med vasken av den avdøde under en begravelse (Garland 2001:24).

Kvinner hadde en stor rolle innenfor begravelses ritualene. Det var som tidligere nevnt de som hadde oppgaven med å klar gjøre liket der de skulle presentere livet den døde hadde hatt (Felton 2007:87). Gjennom den arkaiske og klassiske perioden i Athen deltok ikke kvinner i det offentlige

samfunnet. De hadde med andre ord lav status. Deres bevegelsesfrihet var også sterkt begrenset (Stears 1998:113) Kvinnen skulle uttrykke sorg under begravelsen. Sorgen over den døde kunne til tider være dramatisk. Den blir beskrevet som høylytt og emosjonell. Kvinne klorte seg på kinnet, dro seg i håret og kunne slå seg selv i brystet for å uttrykke den dype sorgen de hadde over personen som hadde gått bort. Denne klagingen og jamringen var kjent under både prothesis og ekphora, men ble senere tider begrenset av restriksjoner (Closterman 2014:161).

Kvinner som sørger, har vært et element innenfor keramisk ikonografi gjennom den geometriske og arkaiske perioden. Fra den geometriske perioden kjenner vi igjen minimalistisk tegnede figurer av kvinner som står og sørger rundt den døde. Denne ikonografien representerer prothesis. Dette er også kjent videre inn i den arkaiske perioden. I den klassiske perioden har ikonografien endret seg fra selve prothesis og til graven. Her vises scener der kvinner kommer til graven for å gi ofringer til den døde. Man kan tolke denne endringen på mange måter, men en av tolkningene omhandler at det går fra en mer offentlig og heroisk forestilling av den døde til den mer private og personlige forestillingen i den klassiske perioden (Closterman 2014:161).

Det var kvinnene som besøkte graven og ga ofringer. De alltid gikk i mindre grupper og brakte med seg ulike gaver til graven som oljer og vann. Gravmonumentene kunne bli pyntet med ulike bånd, kranser og kvister. Kvinner ville derimot ikke bli sett alene ute fra kveldstid. Området rundt Kerameikos distriktet var kjent for prostitusjon på kvelden og natten, og de ville ikke at andre skulle forveksle deres besøk til graven med slike aktiviteter (Stroszeck 2019:30-31). Pleien den døde fikk både under og etter begravelsen skulle være lignende den pleien de hadde fått da de var i live. Gesten å gi gaver og ta vare på den døde i dens neste liv ble sett på som å fortsatt holde de sterke båndene og kontaktene med den døde selv om de ikke var der fysisk til stede. Ivaretakelsen av den døde var ekstremt viktig for familien. Kvinnene som sto for dette arbeidet hadde en viktig rolle både for de som var gjenværende, men også den døde (Closterman 2014:162, 164).

Under begravelsen ble de utsatt for urenheten som død brakte med seg, men begravelse var ikke den eneste gangen kvinner ble «smittet». Fødsel, som død, brakte med seg urenhet (Garland 2003:38) Selv om fødsel brakte med seg en mindre urenhet enn død var det strenge regler for kvinnen som akkurat hadde født. Kvinner som fødte kunne påføre urenhet til andre og denne forurensningen varte i tre dager. Kvinnen selv måtte holde seg innendørs over en lang periode etter fødsel. Under fødsel var ikke menn til stede, bare andre kvinner (Dillion 2002:252, 254). Kvinners

utsettelse for denne urenheten allerede ved fødsel kan være en av grunnen til at de fikk ansvaret for å pleie liket under begravelsen (Cilliers & Retief 2006:48, Shapiro 1991:630, 635).

Grav 50 & 51 (tabell 4) inneholder ulike gjenstander som kan knyttes opp til en kvinnegrav.

<i>Gjenstand</i>	<i>Grav</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Plassering</i>
<i>Lekytos</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51	Svartfigur	ved høyre skulder
<i>Lekytos</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51	Svartfigur	ved venstre skulder
<i>Lekytos</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51	Svartfigur	mellom bryst og høyre overarm
<i>Lekytos</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51	Svartfigur	mellom bryst og venstre overarm
<i>Lekytos</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51	Svartfigur	mellom høyre underarm og bekken
<i>Loutrophoros</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51	Svartfigur, skår	i kremasjonsfylling, offerplass β
<i>Knapp</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51	Bronse	ved høyre side av hodet
<i>Knapp</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51	Bronse	ved høyre tå
<i>Leir egg</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51	Rødt	i kremasjonsfylling, offerplass β
<i>Kull</i>	Kremasjonsgrav 50 & grav 51		i kremasjonsfylling, offerplass β

Tabell 4, Grav 50 & 51 (Kübler 1976:31-32)

Denne graven har blitt nevnt tidligere i forbindelse med loutrophoros vasen. Tabell 4 viser at den avdøde har fått med seg to typer keramiske vaser, to prydgjenstander av bronse, ett leir egg og kull. Leir egget er verdt å trekke opp fordi dette er en gjenstand forbundet med kvinnegraver i geometrisk tid. Gjenstanden er som navnet tilsier, et egg laget av leire. De ble sett på som et symbol på velstand. Funksjonen eggene hadde utenom deres symbolske verdi er ikke kjent (Oikonomou & Stampolidis 2014:93). Det er bare funnet ett leiregg fra kategoriseringen.

7.9 Barnegraver

Ut fra gravene fra Kerameikos er det funnet til sammen 207 barnegraver. Barnene ble gravlagt i ulike former for keramiske vaser som amfora, leirkar/-panne/-kanne, hydria, kokekar og pithoi. Selv for en økende dominering av kremasjonsgraver i den arkaiske perioden ble barn begravet ved inhumasjon gravleggelse (Cilliers & Retief 2006:56). Frem til 560 skriver Houby-Nielsen (1995) at både barne- og voksengraver hadde primært objekter i graven som knyttes til mat og drikke kontekster. Disse objektene var en stor del av gravmaterialene frem til slutten av århundre, men etter dette blir det observert at antallet barnegraver minker (Houby-Nielsen 1995:137).

Keramiske miniatyr vaser er vanlig for gravmateriale i barnegraver. Miniatyr keramikken er lik det som blir lagt i voksengraver. Mindre kopper, skåler og lignende kan ha vært barnets egne bruksgjenstander. Barneproduert keramikk skiller seg fra keramikk laget av profesjonelle ved symmetri, form og størrelse. De viser til tydelige ujevnheter og den materielle kvaliteten er dårligere. Ferdigheter ved keramikkproduksjon læres i ung alder slik at produksjonen skulle gi kvalitets produkter og at lærdommen skulle fortsette å videreføres i generasjoner (Langdon 2001: 4, 6, 12).

Athen var spedbarnsdødeligheten høy under den arkaiske og klassiske perioden. Den høye dødeligheten skyldes ulike grunner. De største årsakene var ulike komplikasjoner som oppstod under fødsel. Antallet dødfødsler var også høy. Faktorer som dårlig hygiene og sykdom var avgjørende for barnets overlevelse (Beamont 2012:87-88). Det var ikke før slutten av den geometriske perioden som begravelsesritualene som ble holdt ble mer formelle for barn, slik som det var for voksne (Beamont 2012: 89). Selv om de ble formelle er det antatt at disse ritualene var kortere enn vanlig (Garland 2003:75).

Når et barn ble født måtte det aksepteres inn i familien av barnets far. Faren hadde rett til å nekte et barn etter fødselen. Det var ikke før han hadde godtatt det at en offisiell seremoni kunne holdes som bekreftelse på at barnet hadde blitt tatt imot som en del av oikos. Under denne seremonien ble barn navngitt. Da et barn hadde blitt akseptert inn i familien kunne ikke faren lenger nekte dens plass og hadde nå ansvaret som fulgte farsrollen. Om han fikk en sønn, skulle sønnen lære hvordan han skulle bli mann og ved puberteten skulle han oppnå status ved å bli en del av den athenske staten. Barn i ung alder ble passet på av moren eller andre tilgjengelige kvinner i familien. Hvis

familien hadde råd, kunne de leie inn en pleierske. Mødre hadde et nært forhold til sine barn i motsetning til mannen. Fedre var til stede i livene til barna, men hadde ikke like sterke og sentimentale roller til sine barn sammenliknet med moren (Strauss 1993:63-64, 90).

Det hendte barn ble nektet inn i familien og i en oikos. Ved slike hendelser kunne barnet bli etterlatt til seg selv og sin egen skjebne. Om barnet ble funnet kunne det bli adoptert eller solgt som slave. Hvis det ikke var noen som fant eller tok imot det etterlatte barnet ville det dø. Handlingen av å etterlate et barn skjedde ikke nødvendigvis ofte. Det er lite viten om dette aspektet, men det er antatt at dette kunne oppstå hvis barnet hadde blitt født med en form for funksjonshemning eller sykdom. Det var også et ønske om guttebarn siden det bare var sønnen som kunne føre oikos videre, dermed kan det også tenkes at uønskede jentebarn ble etterlatt (Strauss 1993:64).

Den første overgangsriten som skulle gjennomføres i det greske samfunnet var under Anthesteria festivalen. Festivalen var holdt for barn og varte i tre dager. Barn i 3 års alderen mottok gaver og ble kronet med kranser og blomster (Oakley 2004:107). Ved den andre dagen skulle barn som var i 3 og 4 års alderen få sin første vin som symbol på at de var den del av det athenske samfunnet (Garland 2008:179; Oakley 2004:107).

Gravmaterialene som ble lagt ned i barnegraver fra Kerameikos er typisk figurer av mennesker og dyr, ulike pleiegjenstander, pilspisser og miniatyr vaser. Napf skålen, grav 353 vist til venstre på figur 19, er en miniatyr skål. Skålen har ingen dekorasjoner og er svart malt. Den har en diameter på 5.9 cm og en høyde på 2,7 cm (Kunze-Götte, Tancke & Vierneisel 2000:94). Sidene på skålen er buet innover, altså er skålen bikonkav. Kannen (til høyre figur 19) er svartmalt. Innsiden av munningen er også malt, men resten av innsiden er umalt. Kannen har et lite håndtak som starter ved munningen og fester seg til vasens buk. Munningen er formet som en trekløver. Den har noen tegn til krakeleringer. Den er 8.3 cm høy (Kunze-Götte, Tancke & Vierneisel 2000:94).

Figur 19, Grav 353. Napf (näpfchen- inv. 1455) og kanne (inv. 1561). Kerameikos museet, Athen. Rettigheter tilhører Ministry of Culture and Sports (lov 4858/2021). Foto: J. Elders

Lekythoi er også til stede i barnegraver med lignende funksjon som aryballos. Det er mulig at salve og olje konteinere hadde rensende funksjon mot urenheten død brakte, på lik måte lekythoi ble brukt under prothesis. Urenheten øker med alderen på barnet. Vasenes funksjon som rensende trenger ikke nødvendigvis være tenkt til barnet i graven, men som et hjelpemiddel i det neste livet (Beaumont 2012:187; Cilliers & Retief 2006:50).

Litt under halvparten av figurinene som er funnet tilhører barnegraver. Sammen med astragaloi kan dette minne om leker. Leker er en av de eldste arkeologiske funnene som har blitt gjort. I barnegravene har det funnet figuriner av barn og kvinner både sittende og stående, dyr som hest, gris, villsvin, og hund, og en sirene. Selv om Sommer (2011) skriver det ikke finnes direkte støttede bevis på at dokker ble brukt som leker fantes det dokker som ble lagt i graver og som har blitt funnet på helligdommer. Dokker som ble funnet i graver tilhørte unge jenter. Flere gravmonumenter fremstiller også unge kvinner med leker ifølge Sommer. Graver for guttebarn hadde andre type leker. Hun skriver at disse lekene mest sannsynlig var individets favoritter og at denne praksisen ikke nødvendig har noen symbolsk eller religiøs bakgrunn (Sommer 2011:144, 147, 150).

<i>Gjenstand</i>	<i>Grav</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Plassering</i>
<i>Kotyle</i>	Barnegrav, trekiste 232	Svartfigur	ved venstre skulder
<i>Lokkskål</i>	Barnegrav, trekiste 232	Uten lokk	-
<i>Kotyle</i>	Barnegrav, trekiste 232	Svartmalt	ved venstre fot(?)
<i>Lekytos</i>	Barnegrav, trekiste 232	Svartmalt	ved høyre fot
<i>Lekytos</i>	Barnegrav, trekiste 232	Svartmalt	ved høyre fot
<i>Lekytos</i>	Barnegrav, trekiste 232	Svartmalt	ved høyre fot
<i>Figurin</i>	Barnegrav, trekiste 232	leire, sittende	ved venstre fot
<i>Figurin, kvinne</i>	Barnegrav, trekiste 232	leire, sittende	ved venstre fot
<i>Figurin, kvinne</i>	Barnegrav, trekiste 232	leire, sittende	ved venstre fot
<i>Astragaloï</i>	Barnegrav, trekiste 232		ved venstre fot
<i>Astragaloï</i>	Barnegrav, trekiste 232		ved venstre fot
<i>Astragaloï</i>	Barnegrav, trekiste 232		ved venstre fot
<i>Astragaloï</i>	Barnegrav, trekiste 232		ved venstre fot
<i>Astragaloï</i>	Barnegrav, trekiste 232		ved venstre fot
<i>Astragaloï</i>	Barnegrav, trekiste 232		mellom føttene
<i>Astragaloï</i>	Barnegrav, trekiste 232		mellom føttene
<i>Astragaloï</i>	Barnegrav, trekiste 232		mellom føttene
<i>Astragaloï</i>	Barnegrav, trekiste 232		mellom føttene

Tabell 5, Grav 232 (Kübler 1976:65-66).

Tabell 5 er et eksempel på en barnegrav med mange astragaloï og andre gjenstander. Grav 232 er datert til år 500/490 fvt.. Dette barnet ble gravlagt i en kiste av tre og restene etter levningene er ca. 0.8 m. Graven bestod av en jordgrop med målene 1,3m x 0.65m, gropen var ca. 1m dyp (Kübler 1976:65-66).

Grav 353 (tabell 6) er et annet eksempel på en barnegrav datert til mellom 450 og 425 fvt.. Denne graven inneholder derimot bare keramiske gjenstander. Graven er tatt som eksempel på miniatyr keramikk som vasene näpfchen (altså en liten napf vase) og en liten kanne.

<i>Gjenstand</i>	<i>Grav</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Plassering</i>
<i>Lokkskål</i>	Barnegrav, leirkar 353		Ukjent
<i>Lokkskål</i>	Barnegrav, leirkar 353		Ukjent
<i>Kanne</i>	Barnegrav, leirkar 353		Ukjent
<i>Näpfchen</i>	Barnegrav, leirkar 353	Svartmalt	Ukjent
<i>Kokekar</i>	Barnegrav, leirkar 353	ett håndtak	Ukjent

Tabell 6, Grav 353 (Kübler 1976:112).

8 Konklusjon

Materialitet snakker for det mentale. Det viser til menneskers tanker, ideer, intensjoner og handlinger. Man kan forstå hvordan et menneske utvikler seg, i tillegg til at man vil kunne observere de fysiske, teknologiske, sosiale og økonomiske endringene som skjer i et samfunn over lengre tid (Mithen 2001:103). Religionen og forestillingene om det neste livet var en trygghet og beskyttelse mot det ukjente i det greske samfunnet. Selv om troen på det som kom etter døden var varierende mellom individer, var det som skulle komme noe de ikke kunne svare på (Felton 2007: 86).

Forestillingene beskrevet i litteratur kunne skape en trygghet, selv de Homeriske verkene fremstilte et syn som ikke nødvendigvis var lystbetont. Kunnskaper om underverdenens topografi hadde kanskje ikke noen relevans så lenge det fantes et etterliv. Folk ville mulig føle seg tryggere ved en viten om at et etterliv fantes, uansett hva slags liv dette var. Det har blitt observert tegn på at folk trodde underverdenen eksisterte. Dette kan vi se ved Ampharete sin gravstele som forteller om hvordan hun møtte barnebarnet sitt igjen i døden. Katadesmoi og arai er også bevis på dette der de blir nedlagt i graven. Disse gjenstandene skulle føres til underverdenen og guddommer som fant sted der. Dette kan tolkes som at de som la gjenstandene ned må ha hatt en form for forventning til at disse gjenstandene skulle følge den døde ned til underverdenen.

Hva slutten bestod av endret seg ikke bare mellom individer, men også i generasjoner. Overgangen fra ett liv til et annet ble markert av de ulike begravelsesritene. Disse ville igjen endre seg etter tro og lover (Tappenden & Daniel-Hughes 2017:1-2). Forventningene til et etterliv var private og personlige ideer som reflekterte en påvirkning av miljø og tradisjon (Garland 2008:122). Selv om det gir uttrykk for at det ikke var den døde som bestemte gravmaterialene, vet vi ikke om materialene er forhåndsbestemt; om den døde hadde en mening som ble tatt til etterretning under begravelsen (Roberts 2020:110).

Gjennom den todelte analysen kan man observere ett forhold mellom den kvantitative og kvalitative studien av gravmaterialene. Den kvantitative analysen har vist at de ulike bruksgjenstandene og deres verdier reflekterer den dødes tidligere liv. Materialene reflekterer hvordan samfunnet var oppbygd med religion og ritualer, samfunnsklasser og kjønn. Materialene var den del av alle aspekter innenfor et liv og kunne markere viktige hendelser. Dette er for

eksempel overgangsriter. Den kvalitative analysen viser tydeligere hvordan noen materialer knyttes opp til mer spesifikke deler av livene. Den har vist at det finnes gjenstander som kan knyttes direkte til den døde som lekythoi. Lekythoi blir bare brukt som gravofringer. Vasens verdi kan beskrive et skille mellom de levende og de døde. Dette er en ofring som bare de døde vil få.

Det som blir lagt ned i graven er vanskelig å tolke videre opp mot forestillinger om et nytt liv. Vi vet ikke de nøyaktige intensjonene til de som la gjenstandene ned i graven, men vi kan danne oss et bilde av verdiene de hadde. Materialene fra Kerameikos gjenspeiler samfunnet og de ulike rollene menneskene hadde. Dermed kan materialene reflektere en bankett i underverden eller et etterliv der de døde tar del i de levendes verden. Endringer som oppstår da mysteriekulter dukket opp under den klassiske perioden kan vise til et ønske om at etterlivet skal være givende. Dette kan tolkes som et behov for at slutten ikke skal være endelig. Tankene om et etterliv endret seg til at etterlivet skulle være en konsekvens av handlingene man utførte. Om man levde et godt liv skulle man belønnes, og om man levde et liv som gikk imot samfunnets verdier og normer ville man straffes.

Tolkning av materialer som et bevis på et etterliv kan tyde på at gjenstandene knyttes til det tidligere livet fordi man har et ønske om å forbli en del av de levendes verden etter bortgang. Perideipnon, festmåltidet holdt etter gravleggelsen, samt andre festivaler er eksempler på dette. Under denne banketten skulle den døde ta del. Selv etter bortgang skulle den avdøde være en del av og ta del i de levendes liv. Det er mulig man kan se på materialene som et gjenværende bindeledd mellom den avdøde og de som ble igjen. Hvis man hadde med seg sine personlige gjenstander eller gjenstander tilknyttet til et tidligere liv kunne man kanskje komme tilbake. Dette var ikke nødvendig direkte og fysisk, men i en mer spirituell tilstand.

Den Homeriske tradisjonen viser til en tanke om etterlivet, og en lang tradisjon av både utøvende hendelser og tro. Den viser samfunnets verdsetting av heroisering der dette kommer til uttrykk gjennom levemåte, død og etterliv. Å dø i krig er bedre enn å dø av alderdom. Det var en ære og et privilegium å kunne bli en hoplitt. Han ble markert; han fikk en større begravelse full av ære og et praktfullt monument. Dette kan sammenliknes med ikonografien på hvite lekythoi der menn utførte aktiviteter som skulle reflektere deres mannsroller. Slike fremstillinger viser til hvordan mennene ønsket å bli husket.

Materialene viser til hverdagslige handlinger, men også til de elementene som skapte et godt samfunn i deres samtid. Unge gutter i den athenske staten skulle lære å bli menn der kravene var høye. Utdanning ledet videre til militærtjeneste og etter dette kunne de bli ansett som voksne menn. Etter dette var de en del av det athenske samfunnet. De var sterkt preget av heroiseringen og æren man får ved å kjempe for staten. Dette blir tatt videre inn i graven der det blir funnet rester av våpen som kan minne om hoplittsoldatene, eller om jaktutstyr de brukte da de skulle få et innblikk inn i mannens roller.

Kvinner skulle være mor og kone der de skulle oppholde seg i hjemmet. Deres livsstil var risikabelt ettersom de i ung alder ble tvunget inn i voksenlivet. Selv for deres lange og mange forberedelser sto livene deres i fare ved å bli den perfekte kvinnen for samfunnet, nemlig den som opprettholdt oikos og passet på at arven gikk videre. Ved begravelse av unge ugifte kvinner blir de iført bryllupskleder og får med seg gjenstander i graven for å kunne symboliserer den ideelle athenske kvinnen. Objektene de fikk med seg tilhørte deres hverdag der kosmetikk, speil, veveredskaper og liknende blir funnet i graven. Kvinner og barn har ikke bare en særegen plass i samfunnet, men også i graven. De har gjenstander som tilhører deres domene. Barn var sterkt knyttet til deres mor. Hun hadde ansvaret for å ta vare på barna til de hadde kommet til en ny overgang i livet. Barn som kvinner kan tildeles en egen posisjon i samfunnet. Dette reflekteres også i graven. Barn ble som oftest ikke kremert, men begravd ved inhumasjons grav. Som tydelig observert i gravene fra Kerameikos er barnegravene de som skiller seg mest ut i gravmaterialet. Barn har med seg gjenstander som er tilegnet dem og som voksne ikke bruker.

Gravmaterialer viser refleksjoner til de ulike normene som var tilegnet det greske samfunnet. Samtidig vil man kunne argumentere for at det reflekterer en individualitet. Om gravene viste til normene alene ville gravene være tilnærmet like. Det ville ikke nødvendig være noen graver som skilte seg spesielt ut, men dette er tydelig observerbart blant gravene som er studert gjennom denne avhandlingen. Gravmaterialene viser til forskjeller mellom kjønn og aldre samtidig som det er mulig å skille mellom dyre og «billigere» gjenstander.

Barnegraver, kvinnegraver og mannsgraver viser til ulike roller i samfunnet der alle får særegne gjenstander. Materialene viser videre til ytterligere individualiseringer. Dette skaper skillet mellom samfunnet og enkeltpersoner. Skillet kan observeres ved variasjonen av gjenstander. Ingen graver er identisk like hvor barnegraver, mannsgraver og kvinnegraver også er forskjellige seg imellom.

Et eksempel på dette er hvordan noen barnegraver inneholder leker, andre ikke. Det finnes også bare en barnegrav som inneholder pilspisser. Det er disse individuelle forskjellene som kan trekkes til forestillinger om et neste liv og de mulige forventningene som ligger bak. Dette kan så klart skyldes elementer som velferdig og klasse, men gjennom avhandlingen har jeg vist til at dette handler om familien og den avdødes liv hvor deres tradisjoner, tanker og forestillinger distanseres vekk fra samfunnet.

Denne avhandlingen viser dermed til gravmaterialets refleksjon av det greske samfunnet og ulike menneskers posisjon i dette samfunnet sammen med hvordan gravmaterialet kan reflektere en individualitet. Grunnet disse refleksjonene kan jeg også vise til en tolking på at etterlivet er en fortsettelse og ikke en slutt. Døden kunne være starten på ett nytt liv og dette nye livet virker å være tilnærmet det første livet man levde. De døde befinner seg i underverdenen som er lokalisert under bakken. Her skulle man under den klassiske perioden bøte for handlinger som motstride samfunnet eller belønnes i en evig bankett. Selv om man er død, er ikke tilgangen til de levendes verden begrenset. Takket være de levende vil de døde fortatt kunne bevege seg blant sine kjære.

Referanseliste

Antikke verk

Hesiod

Theogony. Works and Days. Testimonia. Red. Glenn W. Most. Oversatt av Glenn W. Most. Loeb Classical Library, Harvard University Press, Cambridge 2006

Homer

The Iliad. Red. Peter Jones. Oversatt av E. V. Rieu, Peter Jones & D. C. H. Rieu. Penguin Classics, Penguin Books Ltd., London 2009

The Odyssey. Red. E. V. Rieu. Oversatt av E. V. Rieu & D. C. H. Rieu. Penguin Classics, Penguin Books Ltd. London 2009

Plinius Den Eldre

The Natural History of Pliny, vol. 4 (of 6), Oversatt av John Bostock & Henry T. Riley. Project Gutenberg, 2020

Referanseliste

Ahlberg, Gudrun

1971, *Prothesis and Ekphora in Greek Geometric Art, Text.* Paul Årströms Förlag, Göteborg, Sweden

Albinus, Lars

2000, *House of Hades; Studies in Ancient Greek Eschatology.* Aarhus University Press, Aarhus.

Alekshin, V. A.,

1983, Burial Customs as Archaeological Source fra *Current Anthropology* vol. 24 (2), s.137-149

Allen, Molly E.

2019, *I: Visualizing the Afterlife in Classical Athens: Interactions between the Living and the Dead on White-Ground Lekythoi* fra *Imagining the afterlife in the ancient world*. Red. Juliette Harrison, s. 15-32. Routledge London; New York

Banou Eleni S. & Leonidas K. Bournias

2014, *Kerameikos*, John S. Latsis Public Benefit Foundation

Beaumont, Lesley A.

2000, Chapter Four: The Social Status and the Artistic Presentation of 'Adolescence' in Fifth Century Athens, fra *Children and Material Culture*. Red. Joanna Sofaer Derevenski, s. 39-50. Taylor & Francis Group, Routledge, London

2012, *Childhood in Ancient Athens: Iconography and Social History*, Routledge Monographs in Classical Studies, Routledge Taylor & Francis Group, US

Bintliff, John

2012, *The Complete Archaeology of Greece: From Hunter-Garthers to the 20th Century AD*, Wiley-Blackwell, John Wiley & Sons, Ltd. Publication

Blok, Josine H.

2006, Solon's funerary laws: question of authenticity and function Ch.8 fra *Solon of Athens New Historical and Philosophical Approaches*, Red. Blok, Josine H. & André P.M.H. Lardniois. S.197-247. Brill, Leiden, Boston

Boardman, John & Donna C. Kurtz

1971, *Greek Burial Customs*. Thames and Hudson, The Camelot Press Ltd, London & Southampton

Boardman, John

1974, *Athenian black figure vases: a handbook*. The world of art library. Thames and Hudson, London.

Bowie, Fiona

2008, Anthropology of Religion, fra *Religion compass* 2(5):862-874.

Chapman, Robert

2013, Death, Burial, and Social Representation, fra *The Oxford Handbook of the Archaeology of Death and Burial*, edited by Nilsson Liv & Sarah Tarlow Stutz. (2013; online edn., Oxford Academic 1. Aug. 2013), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199569069.001.0001>

Cilliers, L. & F.P Retief

2006, Burial Customs, the Afterlife and the Pollution of Death in Ancient Greece, fra *Acta Theologica*, 03/10/2010, Vol.26, No2, s.44-61

Closterman, Wendy E.

2014, Women as Gift Givers and Gift Producers in Ancient Athenian Funerary Ritual fra *Approaching the ancient artifact: representation, narrative, and function*. Red. Amalia Avramidou and Denise Demetriou, s. 161-174. De Gruyter, Berlin

Constantakopoulou, Christy

2018, Landscape and Hunting. The Economy of the Eschatia. *Land* vol. 7(3):89.

Curbera, Jamie

2015, From the Magician's Workshop: Notes on Materiality of Greek Curse Tablets, fra *The materiality of magic*, Red. Boschung, Dietrich, and Jan N. Bremmer, s. 97-122. Morphomata. Wilhelm Fink, Paderborn.

Dillon, Matthew

2002, *Girls and women in classical Greek religion*. Routledge, London.

Dufault, Olivier

2017, Who wrote Greek curse tablets? Fra *Prophets and Profits*. Red. Richard Evans s.31-49. Taylor & Francis,

Edmonds III, Radcliffe G

2013, *Redefining ancient Orphism: a study in Greek religion*. Cambridge University Press.

2015, Imagining the Afterlife fra *Oxford Handbooks in Classics and Ancient History*. Vol. 1. Oxford University Press. (2015; online edn., Oxford Academic 7. Mar. 2016), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199642038.001.0001>

Eidinow, Esther

2007, *Oracles, Curses, and Risk Among the Ancient Greeks*. Oxford: Oxford University Press, Oxford.

Felton D.

2007, The Dead fra *A companion to Greek religion*. Red. Daniel Odgen, s. 86-99. Blackwell Publishing Ltd.

Gager, John G.

1992, *Curse tablets and binding spells from the ancient world*, Oxford University Press, New York.

Garland, Robert

2001, *The Greek Way of Death*, Second Edition. Cornell University Press, Ithaca, New York

2003, *Religion and the Greeks*. Bristol Classical Press. London

2008, *Daily life of the ancient Greeks. Daily life through history series*. Hackett, Indianapolis, Ind.

Gazis, George Alexander

2018, *Homer and the Poetics of Hades*. Oxford University Press.

Georgoulaki, Eleni

1996, Religious and Socio-Political Implications of Mortuary Evidence: Case Studies in Ancient Greece. *Kernos* (9).

Gould, John

1985, 1- On making sense of Greek religion, fra *Greek religion and society*, av P.E. Easterling & J.V. Muir. Cambridge University Press, Cambridge

Graziosi, Barbara

2019, *Homer: A Very Short Introduction*. Oxford University Press.

Gregory, Andrew D

2016, Magic, curses, and healing. A Companion to Science, Technology, and Medicine in Ancient Greece and Rome, fra *A Companion to Science, Technology, and Medicine in Ancient Greece and Rome*, first edition. Red. Georgia L. Irby, s.418-433. John Wiley & Sons, Inc.

Griffith-Williams, Brenda

2012, OIKOS, FAMILY FEUDS AND FUNERALS: ARGUMENTATION AND EVIDENCE IN ATHENIAN INHERITANCE DISPUTES. *The Classical Quarterly* 62(1):145-162.

Hame, Kerri J

2004, All in the Family: funeral rites and the health of the oikos in Aischylos' Oresteia. *American journal of philology*:513-538.

Hill, Ida Thallon

2013, Chapter XX. The Outskirts, The Kerameikos, The Academy, fra *The Ancient City of Athens*, s. 216-222. Harvard University Press.

Houby-Nielsen, Sanne

1995, "Burial language" in archaic and classical Kerameikos. Proceedings of the Danish Institute at Athens (1):129-192.

Humphreys, S. C.

1983, *The family, women and death: comparative studies*. International library of anthropology. Routledge & Kegan Paul, London.

Huntington, Richard, and Peter Metcalf

1979, *Celebrations of death: the anthropology of mortuary ritual*. Cambridge University Press, Cambridge.

Johnston, Sarah Iles

1999, *Restless dead: encounters between the living and the dead in ancient Greece*. University of California Press, Berkeley, California

Jones, Peter

2009, Introduction, fra *The Iliad, Homer*. Oversatt av E. V. Rieu, Peter Jones & D. C. H. Rieu, s.ix-xlvi. Penguin Classics, Penguin Books Ltd., London

Karo, George

1943, *An Attic cemetery: excavations in the Kerameikos at Athens under Gustav Oberlaender and the Oberlaender trust*, Philadelphia.

Kearns, Emily

2006, Religious Practice and Belief fra *A Companion to the Classical Greek World*. Red. Konrad H. Kinzl, s.311-328 Blackwell Publishing Ltd.

Kunze-Götte, E., K. Tancke og K. Vierneisel

2000, *Kerameikos VII. 2: Die Nekropole von der Mitte des 6. bis zum Ende des 5. Jahrhunderts. Die Beigaben*. Deutsches Archäologisches Institut, Hirmer Verlag München 1999

Kübler, Karl

1976, *Die Nekropole der Mitte des 6. bis Ende des 5. Jahrhunderts. Kerameikos*. De Gruyter, Berlin.

Langdon, Susan

2001, Beyond the Grave: Biographies from Early Greece. *American Journal of Archaeology*, Oct., 2001, Vol. 105, No. 4 (Oct., 2001): pp.579-606.

MacDowell, Douglas M.

1989, The Oikos in Athenian Law, fra *The Classical Quarterly* vol. 39(1):10-21.

Mee, Christopher

2011, *Greek Archaeology: A Thematic Approach*. Wiley- Blackwell, Chichester

Mikalson, Jon D.

1983, *Athenian popular religion*. University of North Carolina Press, Chapel Hill.

Mithen, Steven

2012, Archaeological Theory and Theories of Cognitive Evolution, fra *Archaeology theory today*, 2.ed. Red. Ian Hodder, s.98-121. Polity Press, Cambridge.

Mirto, Maria Serena

2012, *Death in the Greek world: From Homer to the Classical age*. Translated by A. M. Osborne. University of Oklahoma Press: Norman

Mozley, J.H (translator)

1929, *Ovid. Arts of Love. Cosmetics. Remedies for Love. Ibis Walnut-tree. Sea Fishing. Consolation*. Translated by J.H. Mozley. Revised by G. P. Goold. Loeb Library 232. Cambridge, MA: Harvard University Press

Neer, Richard T.

2012, *Art & archaeology of the Greek World: a new history, c. 2500 - c. 150 BCE. Art and archaeology of the Greek World.* Thames & Hudson, London.

Oakley, John H.

2004, *Picturing death in classical Athens: the evidence of the white lekythoi. Cambridge studies in classical art and iconography.* Cambridge University Press, Cambridge.

Ogden, Daniel

1999, Part 1: Binding Spells: Curse Tablets and Voodoo Dolls in The Greek and Roman Worlds, fra *Witchcraft and magic in Europe: Ancient Greece and Rome*, Red. Ankarloo, Bengt, Stuart Clark & Valerie I. J. Flint, s. 1-90, University of Pennsylvania Press, Philadelphia

Oikonomou, Stravoula & Nicholas Chr. Stampolidis

2014, *Beyond; death and afterlife in Ancient Greece.* Museum of Cycladic Art, Athens

Olsen, Bjørnar

2006, Scenes from a troubled engagement: post-structuralism and material culture studies, fra *Handbook of Material Culture*, s. 85-103. Sage, London.

2014, *Fra ting til tekst. Teoretiske perspektiv i arkeologisk forskning.* Universitetsforlaget, Oslo

Pantel, Pauline Schmitt & Louise Bruit Zaidman

1992, *Religion in the Ancient Greek city.* Oversatt av Paul Cartledge, Cambridge University Press, Cambridge, UK

Pratt, Catherine E.

2021, One- Introduction, fra *Oil, Wine, and the Cultural Economy of Ancient Greece: From the Bronze Age to the Archaic Era*, s. 1-45. Cambridge: Cambridge University Press.

Raaflaub, Kurt A.

1998, 5, A Historian's Headache: How to read 'Homeric Society'? fra *Archaic Greece; New Approaches and New Evidence.* Red. Nick Fisher & Hans van Wees. Duckworth with the Classical Press of Wales, London.

Rhodes, P. J.

2006, The Literary Sources, fra *A Companion to the Classical Greek World*. Red. Konrad H. Kinzl. Blackwell Publishing Ltd.

Richardson, N.J

1985, Early Greek views about life after death Ch.3 fra *Greek Religion and Society*. Red. Easterling, P.E and J.V. Muir, s. 50-66. Cambridge University Press, Cambridge, UK

Rieu, E. V.

2009, Introduction, fra *The Odyssey, Homer*. Oversatt av E. V. Rieu & D. C. H. Rieu, s.xi-xlv. Penguin Classics, Penguin Books Ltd. London

Roberts, Ellie Mackin

2020, *Underworld Gods in Ancient Greek Religion: Death and Reciprocity*. Routledge.

Roberts, John

2007, *The Oxford Dictionary of the Classical World*. Oxford University Press, Oxford; New York

Rowan, Yorke M.

2011 1-Beyond Belief: The Archaeology of Religion and Ritual. *Archeological papers of the American Anthropological Association* 21(1): 1-10.

Scodel, Ruth

2004, 4- The story-teller and his audience, fra *The Cambridge Companion to Homer*. Red. Robert Fowler. s. 45-58. Cambridge University Press, UK

Shapiro, H.A

1991, The Iconography of Mourning in Athenian Art fra *American Journal of Archaeology*. Vol. 95, No. 4. s. 629-656. Archaeological Institute of America, US

Sommer, Maria S.

2011, Toys, play and swaddling: Indications of Early Childhood in Ancient Greece, fra *Spåren av De Små Arkeologiska Perspektiv på Barn och Barndom*. Red. Fredrik Fahlander, s. 145-160. Stockholm Studies in Archaeology 54.

Sourvinou-Inwood, Christiane

1995, *"Reading" Greek death: to the end of the classical period*. Clarendon Press, Oxford.

Sparkes, Brian A.

1996, *The red and the black: studies in Greek pottery*. Routledge, London.

Squire, Michael

2018, Embodying the Dead in Classical Attic Grave-Stelai fra *Art History*, June 2018, Vol.41 (3) side 519-545. Association of Art History

Stears, Karen

1998, 7 Death becomes her: gender and Athenian death ritual fra *The Sacred and the Feminine in Ancient Greece*. Routledge, London

Strauss, Barry S.

1993, *Fathers and sons in Athens: ideology and society in the era of the Peloponnesian War*. Routledge, London.

Stroszeck, Jutta

2019, Matters of gender in the Kerameikos excavation in Athens, fra *Gender Transformations in Prehistoric and Archaic Societies*. Red. Julia Katharina Koch & Wiebke Kirleis, Sidestone Press, Leiden

2022, Ch.1: The Archaeological Contexts of Curse Tablets in the Athenian Kerameikos, fra *Curses in Contexts 3: The Greek Curse Tablets of the Classical and Hellenistic Periods*. s. 21-48. Papers and Monographs from the Norwegian Institute of Archaeology

Stutz, L. Nilsson

2016, Building Bridges Between Burial Archaeology and the Archaeology of Death: Where is the Archaeological Study of the Dead Going? fra *Current Swedish Archaeology*, vol.24. s.13-35

Tappenden, Frederick S, & Carly Daniel-Hughes

2017 Coming Back to Life in the Ancient Mediterranean: An Introduction, fra *Coming Back to Life: The Permeability of Past and Present, Mortality and Immortality, Death and Life in the Ancient*

Mediterranean. Red. Tappenden, Frederick S, & Carly Daniel-Hughes. McGill University Library and Archives, Montreal, Quebec

Tarlow, Sarah

2013, *Belief and the Archaeology of Death*. Oxford Handbooks in Archaeology. Vol. 1. Oxford University Press.

Ulf, Christoph

2009, 5 *The World to Homer and Hesiod*, fra *A Companion to Archaic Greece*. Red. Kurt A. Raaflaub & Hans van Wees. s. 81-99. Blackwell companions to the ancient world. Wiley-Blackwell, Chichester.

Whitley, James

2001, *The archaeology of ancient Greece*. *Cambridge world archaeology*. Cambridge University Press, Cambridge.

World History Encyclopedia [nettside]

Greece Timeline, World History Publishing, (CC BY-NC-SA 4.0) [Sist lest: 20.05.23]

<https://www.worldhistory.org/timeline/greece/>

Vedlegg 1: Døden; starten på det nye livet -Gjenstandskategorisering

Josefine Horak Elders. Masteroppgave i arkeologi. IAKH- Universitetet i Oslo *Kilde:* Kübler, Karl. 1976, Die Nekropole der Mitte des 6.bis Ende des 5. Jahrhunderts. Kerameikos. De Gruyter, Berlin.

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
KERAMIKK			
Salvekar	Sjaktgrav 2	Lydisk	ved høyre og venstre hånd
Salvekar	Sjaktgrav 3	Lydisk	ved venstre overarm
Lekytos	Sjaktgrav 3		ved hodet
Lekytos	Sjaktgrav 4	Svartmalt, amasis painter	ved venstre overarm
Lekytos	Sjaktgrav 4	Svartmalt	mellom hodet og høyre skulder
Lekytos	Sjaktgrav 5	Svartmalt	bryst
Lekytos	Sjaktgrav 5		ved høyre arm
Salvekar	Sjaktgrav 5	Lydisk	ved venstre arm
Salvekar	Sjaktgrav 6	Lydisk	ved venstre hånd og høyre skulder
Lekytos	Sjaktgrav 8		ved venstre lår
Lekytos	Sjaktgrav 8		ved venstre lår
Lekytos	Sjaktgrav 8		ved venstre lår
Lekytos	Sjaktgrav 8		ved venstre lår
Lekytos	Sjaktgrav 8		ved høyre hånd
Lekytos	Sjaktgrav 8		ved høyre hånd
Salvekar	Sjaktgrav 8	Lydisk	ved høyre legg
Salvekar	Sjaktgrav 8	Lydisk	ved høyre legg
Salvekar	Sjaktgrav 10	Lydisk	ved høyre side av hodet, på båren

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Sjaktgrav 10		ved høyre lår
Lekytos	Sjaktgrav 12		ved venstre kne
Lekytos	Sjaktgrav 12		ved høyre kne
Lekytos	Sjaktgrav 12		ved høyre kne
Lekytos	Jordgrav 1	Svartfigur	lagt til høyre og venstre side av hodet
Lekytos	Jordgrav 2		mellom hodet og høyre skulder
Lekytos	Jordgrav 2		mellom hodet og høyre skulder
Lekytos	Jordgrav 2		ved fotenden
Kanne	Jordgrav 2	Svartmalt	ved venstre fot
lokkbolle /lid bowl	Jordgrav 2	Svartfigur	ved venstre kne
Kotyle	Jordgrav 2	Svartfigur	ved venstre kne
fuss schälchen	Jordgrav 2	Svartmalt	ved føttene
Lekytos	Jordgrav 3		ved venstre arm
Lekytos	Jordgrav 3		innsiden av høyre arm
Lekytos	Jordgrav 3		innsiden av høyre arm
Lekytos	Jordgrav 4	Svartfigur	mellom bryst og høyre overarm
Lekytos	Jordgrav 5	Svartfigur	mellom bryst og høyre arm
Lekytos	Jordgrav 6	Svartfigur	ved høyre overarm
Kotyle	Jordgrav 6	Svartmalt	ved hodeenden
Lekytos	Jordgrav 8	Svartmalt	..
Lekytos	Jordgrav 9	Svartfigur	ved høyre skulder
Lekytos	Jordgrav 9	Svartfigur	ved venstre lår
Bolle	Jordgrav 9	Svartmalt	

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Kothon	Jordgrav 9	Svartmalt	mellom leggene
Kotyle	Jordgrav 9		mellom leggene
Lekytos	Jordgrav 10	Svartfigur	ved høyre overarm
Lekytos	Jordgrav 10	Svartfigur	ved venstre siden av hodet
Lekytos	Jordgrav 10	m/ palmett dekor	ved høyre side av hodet
Lekytos	Jordgrav 11	m/ palmett dekor	ved høyre side av brystet
Lekytos	Barnegrav, amfora 12	Svartfigur	ved siden av hodet
Napf, bolle	Barnegrav, leirkar 13	one-handled	ved føttene
Lekytos	Barnegrav, leirkar 13	Rødfigur	ved føttene
Kanne	Barnegrav, leirkar 13	Svartmalt	midt på kroppen
Kantharos, drikkekar	Barnegrav, leirkar 13	leirmalt	ved hodeenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 13	Svartmalt	ved hodeenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 13	Svartmalt	ved hodeenden
Lekytos	Kremasjonsgrav 14	Svartfigur, fragmenter	østenden av kremert lag
Lekytos	Barnegrav, leirkar 15	m/ palmett dekor	ved føttene
Kotyle	Barnegrav, leirkar 15		ved føttene
Kopp, chytraform	Barnegrav, leirkar 15	one-handled, med lokk	ved føttene
Lekytos	Barnegrav, leirkar 15		ved føttene?
Kotyle	Barnegrav, leirkar 15	Svartmalt m/ inskripsjon	ved føttene?
Lekytos	Barnegrav, leirkar 15	Svartfigur	? Pga. forstyrrelse i graven
Lokkpanne	Barnegrav, leirkar 15	leirjordet m/ løkkehåndtak	? Pga. forstyrrelse i graven
Skål	Barnegrav, leirkar 15	Svartmalt	? Pga. forstyrrelse i graven
Lekytos	Jordgrav 16	Rødfigur	ved venstre arm

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Jordgrav 16	Svartfigur	ved venstre arm
Lekytos	Jordgrav 17	Svartfigur	til venstre for overkropp
Lekytos	Bestattung 18	Svartfigur	..
Fuss-schale	Bestattung 18	Svartmalt	..
Lekytos	Gravkammer 19	Svartmalt, pæreformet	..
Lekytos	Jordgrav 20		ved høyre fot
Lekytos	Jordgrav 20		ved høyre fot
Lekytos	Jordgrav 20		ved venstre legg
Lekytos	Jordgrav 20		ved venstre legg
Lekytos	Jordgrav 20		ved venstre arm
Lekytos	Jordgrav 20		ved venstre arm
Kopp m/ håndtak	Barnegrav, hydria 21 a	Svartfigur	..
Kopp m/ håndtak	Barnegrav, hydria 21 a	Svartfigur	..
Lekytos	Gravkammer 24	m/ palmett dekor	på høyre side av bekken
Lekytos	Gravkammer 24	m/ palmett dekor	på høyre side av bekken
Lekytos	Gravkammer 24	Svartfigur	på høyre side av bekken
Kanne	Barnegrav, leirkar 27	leirmalt nedre halvdel, blågrå øvre halvdel	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 27	m/ palmett dekor	..
Kopp m/ håndtak	Barnegrav, leirkar 27	Svartmalt	..
Kanne	Barnegrav, amfora 28	leirmalt	..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 28	uten håndtak	..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 28	Rødmalt	..
Napf, bolle	Barnegrav, gravkammer 29	Svartmalt	ved venstre overarm

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Näpfchen	Barnegrav, gravkammer 29	m/ to håndtak	ved venstre lår
Lekytos	Barnegrav, gravkammer 29	m/ palmett dekor eller svartfigur	hjørne i fotenden (ikke spesifikt hvilke hjørne)
Lekytos	Barnegrav, gravkammer 29	m/ palmett dekor eller svartfigur	hjørne i fotenden (ikke spesifikt hvilke hjørne)
Lekytos	Barnegrav, amfora 32	m/ palmett dekor	..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 32	Svartmalt	..
Bolle	Barnegrav, amfora 33	Svartmalt	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 33	Svartmalt	..
Skål	Barnegrav, amfora 33	m/ palmett dekor, med kanne inni	ved amforaen
Kanne	Barnegrav, amfora 33	plassert i skål m/palmett dekor	ved amforaen
Lekytos	Barnegrav, leirkar 34	Svartmalt	ved høyre lår
Kotyle	Barnegrav, leirkar 34	Rødmalt	ved norvestre hjørne for lekyten
Lekytos	Bestattung 38-39		over venstre lår
Lokkskål	Bestattung 38-39	Svartmalt	over venstre lår
Lekytos	Barnegrav, leirkar 39	Svartfigur	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 39	Svartmalt	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 39	pæreformet	ved fotenden
Napf, bolle	Barnegrav, leirkar 39	Svartmalt	ved fotenden
Lekytos	Bestattung 40	Svartfigur	ved høyre skulder
Lekytos	Bestattung 40	Svartfigur	ved høyre skulder
Lekytos	Bestattung 40	Svartfigur	ved venstre overarm
Lekytos	Bestattung 40	m/ rutemønster	ved venstre overarm
Napf, bolle	Bestattung 40	Svartmalt m/to håndtak	ved venstre overarm
Lekytos	Bestattung 40	m/ rutemønster	ved høyre fot

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Bestattung 41	Svartfigur	ved høyre side av hodet
Lekytos	Bestattung 41	Svartfigur	ved høyre side av hodet
Lekytos	Barnegrav, leirkar 42	Svartmalt	ved høyre side av hodet
Lekytos	Barnegrav, leirkar 42	Svartfigur	ved venstre side av hodet
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 42	uten lokk	ved fotenden
Kanne	Barnegrav, leirkar 42	Svartmalt	ved fotenden
Skål/ henkelschale	Bestattung 43	m/ håndtak	innenfor høyre kne
Napf, bolle	Bestattung 43		innenfor høyre kne
Napf, bolle	Bestattung 43		innenfor høyre kne
Lekytos	Bestattung 43	Svartfigur	ved høyre lår
Napf, bolle	Bestattung 43	Svartmalt	ved venstre fotende
Kanne	Barnegrav, amfora 44	Svartmalt	..
Kanne	Barnegrav, amfora 44	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 44	Svartfigur	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 44	Svartmalt	..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 44	Svartmalt	..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 44	Svartmalt	mulig inne i lokkskålen
Lekytos	Bestattung 45		ved høyre overarm
Kanne	Barnegrav, leirkar 46	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 46	Svartfigur	..
"Sippy kopp"	Barnegrav, leirkar 46	m/ sil	..
Kantkopp	Barnegrav, leirkar 46	Svartmalt /m kotyle inni	..
Kotyle	Barnegrav, leirkar 46	Svartmalt, plassert i kantkopp	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 47	m/ ett håndtak	..
Kanne	Barnegrav, amfora 47	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 47	Leirefarget	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 48	Svartfigur	ved foten av leirkaret
Lekytos	Barnegrav, leirkar 48	Svartfigur	ved foten av leirkaret
Lekytos	Barnegrav, leirkar 48	Svartfigur	ved foten av leirkaret
Lekytos	Barnegrav, leirkar 48	Svartfigur	ved foten av leirkaret
Kotyle	Barnegrav, leirkar 48		ved leirkaret
Lekytos	Barnegrav, amfora 49	Svartfigur	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 49	Svartfigur	..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 49	Leirefarget	..
kotyle	Barnegrav, amfora 49		..
Lekytos	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51	Svartfigur	ved høyre skulder
Lekytos	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51	Svartfigur	ved venstre skulder
Lekytos	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51	Svartfigur	mellom bryst og høyre overarm
Lekytos	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51	Svartfigur	mellom bryst og venstre overarm
Lekytos	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51	Svartfigur	mellom høyre underarm og bekken
Loutrophoros	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51	Svartfigur, skår	i kremasjonsfylling, offerplass β
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 52	Svartmalt	..
Kanne	Barnegrav, amfora 52	Svartmalt	..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 52	Svartmalt m/ skall inni	..
Lekytos	Barnegrav 53	Svartfigur	over høyre skulder
Lekytos	Barnegrav 53	Svartfigur	over venstre skulder

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Bestattung 54	m/ palmett dekor	ved høyre side av hodet
Kotyle	Barnegrav, leirkar 55	Svartmalt	ved venstre side av kroppen
Kanne	Barnegrav, leirkar 55	Svartmalt	ved venstre side av kroppen
Lekytos	Barnegrav, leirkar 55	Svartfigur	ved fotenden
Pyxis	Barnegrav, leirkar 57	Rødfigur	vestsiden av leirkar
Napf, bolle	Barnegrav, leirkar 57	Svartmalt m/ to håndtak	vestsiden av leirkar
Kanne	Barnegrav, leirkar 57	Leirfarget	vestsiden av leirkar
Lekytos	Bestattung 60		ved venstre kne
Lekytos	Bestattung 60		ved høyre fot
Lekytos	Bestattung 60		over høyre skulder
Lekytos	Bestattung 60		over høyre skulder
Lekytos	Bestattung 60		over høyre skulder
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 61	Svartmalt, uten lokk	ved fotenden
Kotyle	Barnegrav, leirkar 61	Svartmalt	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 61	pæreformet	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 61	Svartfigur	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 61	Svartfigur	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 61	Svartfigur	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 61	Svartfigur, m/ hvitaktig masse/Masse	ved fotenden
Kothon	Barnegrav, amfora 62	korintisk	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 62	Svartfigur	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 62	Svartfigur	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 62		inne i de andre kotylene

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Kotyle	Barnegrav, amfora 62		inne i de andre kotylene
Kotyle	Barnegrav, amfora 62		inne i de andre kotylene
Kotyle	Barnegrav, amfora 62		inne i de andre kotylene
Kotyle	Barnegrav, amfora 62		inne i de andre kotylene
Lokkskål	Barnegrav, amfora 62	Svartmalt, m/ skall	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 62	liten	..
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 63		ved høyre side av hodet
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 63		ved venstre side av hodet
Napf, bolle	Barnegrav, jordgrav 63	m/ ett håndtak	ved venstre fot
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 63	Svartfigur	ved høyre fotende
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 63	Svartfigur	ved venstre fotende
Kanne	Barn bestattung 64		..
Lekytos	Barn bestattung 64	Svartfigur	..
Lekytos	Barn bestattung 64	Svartfigur	..
Kotyle	Barn bestattung 64		..
Kotyle	Barnegrav, amfora 66	Svartmalt	..
Amfora	Barnegrav, amfora 66	Leirefarget, miniatyr	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 66	m/ palmett dekor	..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 66	Svartmalt	..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 66	Svartmalt	..
Kanne	Barnegrav, amfora 67		..
Kanne	Barnegrav, amfora 67		..
Kotyle	Barnegrav, amfora 67	Svartmalt	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lokkskål	Barnegrav, amfora 67	Svartmalt	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 68		..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 68	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 68		..
Lekytos	Barnegrav, amfora 71	Svartfigur	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 71	m/ palmett dekor	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 71	Svartfigur	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 71	m/ palmett dekor	..
Lekytos	Jordgrav 72	Svartmalt, pæreformet	ved venstre skulder
Lekytos	Jordgrav 73	Svartfigur	ved venstre underarm
Lekytos	Jordgrav 73	Svartfigur	ved venstre kne
Lekytos	Jordgrav 73	Svartfigur	ved venstre fot
Lekytos	Jordgrav 73	Svartfigur	ved høyre fot
Fuss-schale	Jordgrav 73	Svartmalt	mellom hodet og høyre skulder
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Omphalos skål	Jordgrav 73		ved fotenden, litt dypere enn bunnen av graven
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	mer enn 2 cm fra bunnen av graven, mulig tilhørende den kuttede
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	mer enn 2 cm fra bunnen av graven, mulig tilhørende den kuttede
Lekytos	Jordgrav 73	m/ palmett dekor	mer enn 2 cm fra bunnen av graven, mulig tilhørende den kuttede
Kotyle	Barnegrav, leirkar 74	Svartmalt	ved hodet
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 74	Svartmalt	ved hodet
Lekytos	Barnegrav, leirkar 74	Svartfigur	på brystet
Kanne	Barnegrav, leirkar 74	Svartfigur	på brystet
Lekytos	Barnegrav, leirkar 74		ved høyre arm
Lekytos	Barnegrav, leirkar 74		ved venstre bein
Lekytos	Barnegrav, leirkar 74		ved høyre bein
Lekytos	Barnegrav, leirkar 74		ved venstre fot
Kotyle	Barnegrav, leitungsrohr 75	Svartmalt	ved fotenden
Kotyle	Barnegrav, leitungsrohr 75	Svartmalt	ved fotenden
Kanne	Barnegrav, leitungsrohr 75		ved fotenden
Napf, bolle	Barnegrav, leitungsrohr 75		ved fotenden
Beger	Barnegrav, leitungsrohr 75	Leirfarget	vestsiden av "røret"
Mugge	Barnegrav, amfora 76	Leirfarget	østsiden av amfora
Lekytos	Barnegrav, amfora 76		østsiden av amfora
Lekytos	Barnegrav, amfora 76		østsiden av amfora
Lokkskål	Barnegrav, amfora 76		vestsiden av amfora

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Kotyle	Barnegrav, amfora 76	Svartmalt	vestsiden av amfora
Kanne	Barnegrav, amfora 77	Svartmalt	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 77	Svartmalt	..
Omphalos skål	Barnegrav, amfora 77	Svartmalt	..
Lekytos	Jordgrav 78	Svartfigur	ved høyre arm, på rekke (uklar forklaring av plassering)
Lekytos	Jordgrav 78	Svartfigur	ved høyre arm, på rekke (uklar forklaring av plassering)
Lekytos	Jordgrav 78	Svartfigur	ved høyre arm, på rekke (uklar forklaring av plassering)
Lekytos	Jordgrav 78	Svartfigur	ved høyre arm, på rekke (uklar forklaring av plassering)
Lekytos	Jordgrav 78	Svartfigur	ved høyre arm, på rekke (uklar forklaring av plassering)
Kotyle	Jordgrav 78	Svartmalt	ved høyre bein
Kotyle	Barnegrav, amfora 79	Svartmalt	..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 79	Svartmalt m/ kanne og skall	..
Kanne	Barnegrav, amfora 79	Svartmalt, passert i lokkskål m/ ett håndtak	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 80		ved venstre skulder
Lekytos	Barnegrav, leirkar 80		ved venstre side av brystet
Lekytos	Barnegrav, leirkar 80		ved venstre side av hoften
Lekytos	Barnegrav, amfora 81	Svartfigur	..
Beger	Barnegrav, amfora 81	Leirfarget	..
Beger	Barnegrav, amfora 81	Leirfarget	..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 81	Leirfarget, m/ håndtak, kotyle & skall	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 81	plassert i napf	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 82		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 82		..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Barnegrav, leirkar 82		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 82		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 82		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 82		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 82		..
Kotyle	Barnegrav, leirkar 82	stor	..
Kotyle	Barnegrav, leirkar 82	liten	..
Lekytos	Bestattung 83	Svartfigur	ved høyre skulder /ved høyre overarm
Lekytos	Bestattung 83	Svartfigur	ved høyre skulder /ved høyre overarm
Lekytos	Bestattung 83	Svartfigur	ved høyre skulder /ved høyre overarm
Lekytos	Bestattung 83	m/ rutemønster	mellom overkropp og overarm
Lekytos	Leirkar 84	Svartfigur	..
Lekytos	Leirkar 84	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 85	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 85	Svartfigur	..
Psykker	Kremasjonsgrav 85		..
Kenne	Kremasjonsgrav 85		..
Kotyle	Kremasjonsgrav 85	Svartmalt	..
Skål /schalen	Kremasjonsgrav 85	Svartmalt, m/to håndtak	..
Skål /schalen	Kremasjonsgrav 85	Svartmalt, m/to håndtak	..
Kotyle	Leirkar 86	Svartmalt	nordfor leirkaret
Lekytos	Leirkar 86	Svartfigur	nordfor leirkaret
Napf, bolle	Leirkar 86	Svartmalt	nordfor leirkaret

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Kotyle	Barnegrav, leirkar 87	Svartmalt	ved venstre side av kroppen
Lekytos	Barnegrav, leirkar 87	Svartfigur	ved fotenden
Lekytos	Bestattung 90		mellom venstre underarm og bekken
Lekytos	Bestattung 90		ved venstre bein
Lekytos	Bestattung 90		ved venstre bein
Lekytos	Bestattung 91	Svartfigur	ved høyre underarm til midten av høyre bein
Lekytos	Bestattung 91	Svartfigur	ved høyre underarm til midten av høyre bein
Lekytos	Bestattung 91	m/ palmett dekor	ved høyre underarm til midten av høyre bein
Lekytos	Bestattung 91	m/ palmett dekor	ved høyre underarm til midten av høyre bein
Lekytos	Bestattung 92	Svartfigur	over ventre skulder
Lekytos	Bestattung 92	Svartfigur	ved venstre arm
Lekytos	Bestattung 92	Svartfigur	ved venstre arm
Lekytos	Bestattung 92	Svartfigur	ved venstre arm
"Sippy kopp"	Bestattung 93		ved høyre hånd
Lekytos	Bestattung 94	Svartmalt, pæreformet	ved høyre arm
Kanne	Bestattung 94	Svartmalt	ved høyre skulder
Napf, bolle	Bestattung 94	Svartmalt	ved høyre skulder
Leirpanne	Leirpanne 94a		under bakkens overflate
Napf, bolle	Barnegrav, leirpanne 95	Svartmalt	ved hodeenden
Napf, bolle	Barnegrav, leirpanne 95	Svartmalt	ved hodeenden
Napf, bolle	Barnegrav, leirpanne 96	m/ ett håndtak	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirpanne 96	Svartfigur	ved fotenden
Kanne	Barnegrav, leirpanne 96		ved fotenden

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Kotyle	Barnegrav, leirpanne 96	Svartmalt	ved fotenden
Lekytos	Bestattung 97		langs kroppen (usikker på om det er 7 på hver side)
Lekytos	Bestattung 97		langs kroppen (usikker på om det er 7 på hver side)
Lekytos	Bestattung 97		langs kroppen (usikker på om det er 7 på hver side)
Lekytos	Bestattung 97		langs kroppen (usikker på om det er 7 på hver side)
Lekytos	Bestattung 97		langs kroppen (usikker på om det er 7 på hver side)
Lekytos	Bestattung 97		langs kroppen (usikker på om det er 7 på hver side)
Lekytos	Bestattung 98	m/ palmett dekor	ved leggene
Kotyle	Bestattung 98	Svartmalt	ved leggene
Lekytos	Bestattung 99	Svartfigur	ved venstre side av brystet
Lekytos	Bestattung 99	Svartfigur	ved venstre side av brystet
Lekytos	Barnegrav, leirkanne 101	m/ rutemønster	..
Kanne	Jordgrav 102	Svartmalt	..
Pyxis	Barnegrav, leirkar 105	uten lokk	ved fotende
Amfora	Kremasjonsgrav 106	Leirefarget	..
Mugge	Kremasjonsgrav 106	Leirefarget	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 107		..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 107	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 108	riflet, pæreformet	ved høyre siden av kroppen
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 111	Svartmalt	..
Kotyle	Barnegrav, leirkar 111	m/ palmett dekor & midtfigur	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 111	m/pamlett dekor	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Barnegrav, leirkar 111	m/pamlett dekor	..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 112	Svartmalt	ved amfora skårene
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 112	Svartmalt	ved amfora skårene
Lekytos	Barnegrav, leirkar 113	m/ palmett dekor	på høyre langside
Lekytos	Barnegrav, leirkar 113	m/ palmett dekor	på venstre langside
Lekytos	Barnegrav, leirkar 114		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 114		..
Kanne	Barnegrav, leirkar 114		..
Kotyle	Barnegrav, leirkar 114		..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 116		..
Kotyle	Barnegrav, amfora 116		..
Lekytos	Barnegrav, amfora 117		..
Lekytos	Barnegrav, amfora 117		..
Lekytos	Barnegrav, amfora 117		..
Lekytos	Jordgrav 118	Svartfigur	over venstre skulder
Kokekar, Kochtopf	Amfora 123		..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 124		..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 124		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 125	m/ palmett dekor	på høyre side av beina
Lekytos	Barnegrav, leirkar 125	m/ palmett dekor	på venstre side av beina
Lekytos	Gravkammer 126	m/ palmett dekor	ved høyre skulder
Lekytos	Gravkammer 126	m/ palmett dekor	ved høyre skulder
Lekytos	Gravkammer 126	m/ palmett dekor	ved høyre arm

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Gravkammer 126	Svartfigur	mellom beina (usikker mellom beina og ved skulder eller mellom
Lekytos	Gravkammer 126	m/pamlett dekor	mellom beina (usikker mellom beina og ved skulder eller mellom
Lekytos	Gravkammer 126	Svartfigur	ved venstre skulder (usikker mellom beina og ved skulder eller
Lekytos	Gravkammer 126	m/ palmett dekor	ved venstre skulder (usikker mellom beina og ved skulder eller
Lekytos	Jordgrav 127	m/ rutemønster	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 129	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 130	Rødfigur	ved venstre lår
Lekytos	Sjaktgrav 130	m/ palmett dekor	mellom venstre arm og bryst
Lokkskål	Sjaktgrav 130	Svartmalt	på venstre bryst
Lekytos	Barnegrav, leirkar 131	m/ palmett dekor	på en side av hodet
Lekytos	Barnegrav, leirkar 131	Svartfigur	på den andre siden av hodet
Kanne	Barnegrav, leirkar 131	Svartmalt	ved beina
Lekytos	Barnegrav, leirkar 131	Svartfigur	ved venstre bein
Kotyle	Barnegrav, leirkar 131	Svartmalt	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, kistegrav, tre 132	Svartmalt	ved hodeenden
Lekytos	Barnegrav, kistegrav, tre 132	Svartmalt	ved hodeenden
Silkopp	Barnegrav, kistegrav, tre 132		ved hodeenden
Lekytos	Barnegrav, kistegrav, tre 132	Svartmalt	ved høyre side av kroppen
Lekytos	Barnegrav, kistegrav, tre 132	Svartmalt	ved høyre side av kroppen
Lokkskål	Barnegrav, kistegrav, tre 132		ved beina
Lekytos	Barnegrav, kistegrav, tre 132	m/ palmett dekor	ved venstre bein
Lekytos	Barnegrav, leirkar 133	pæreformet m/ rutemønster, hvite prikker	ved leirkarets lokk
Kotyle	Barnegrav, leirkar 133	skår	i fyllingen til graven

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Amfora 134	m/ palmett dekor	..
Bolle, Schüsselchen	Amfora 134	Svartmalt	..
Kanne	Amfora 134	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 135	Svartfigur	..
Kanne	Barnegrav, leirkar 135	Svartmalt	..
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 135	Svartmalt	..
Napf, bolle	Barnegrav, leirkar 135	leirefarget m/ håndtak	..
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 137	Svartmalt	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 137	m/ rutmønster	mellom beina
Lekytos	Barnegrav, leirkar 137	m/ palmett dekor	ved ventre bein
Lekytos	Amfora 139	m/ palmett dekor	..
Lekytos	Amfora 139	m/ palmett dekor	..
Blattzweiglekytos	Kremasjonsgrav 140		..
Lekytos	Kremasjonsgrav 140	m/ palmett dekor	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 140	white ground	..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 142	vertikal & horisontal håndtak	..
"Sippy kopp"	Barnegrav, amfora 142	Svartmalt m/ sil	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 142	m/ palmett dekor	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 142	Svartmalt	..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 142		..
Lekytos	Kremasjonsgrav 143		..
Fuss-schale	Barnegrav, leirkar 145	Svartmalt	under venstre bryst
Lekytos	Barnegrav, leirkar 145	white ground, svartfigur	ved høyre bein

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Jordgrav 146	m/ palmett dekor	sørøsthjørnet i gropen
Lekytos	Jordgrav 146	m/ palmett dekor	sørøsthjørnet i gropen
Kotyle	Jordgrav 146	Svartmalt	sørøsthjørnet i gropen
Lekytos	Jordgrav 147	Svartfigur	ved venstre skulder
Fuss-schale	Jordgrav 147	Svartmalt	på brystet
Lekytos	Jordgrav 147	m/ palmett dekor	ved venstre legg
Kotyle	Jordgrav 147		mellom beina
Masse	Jordgrav 147	Svart	under venstre underarm
Napf, bolle	Gravkammer 148	Svartmalt	?
Lekytos	Gravkammer 148	Rødfigur	?
Kinderkannen	Amfora 149		..
Kinderkannen	Amfora 149		..
Kinderkannen	Amfora 149		..
Kanne	Amfora 149		ved skårene (atg. Kinderkannen)
Kanne	Amfora 149		ved skårene (atg. Kinderkannen)
Kanne	Amfora 149		ved skårene (atg. Kinderkannen)
Kotyle	Amfora 149		ved skårene (atg. Kinderkannen)
Kotyle	Amfora 149		ved skårene (atg. Kinderkannen)
Lokkskål	Barnegrav, amfor 155-157 (155)	m/ en näpfchen inni	nederste amfora (155-157 ligger i lag) (157 knust av 158)
Näpfchen	Barnegrav, amfor 155-157 (155)	ligger plassert i lokkskål	nederste amfora (155-157 ligger i lag) (157 knust av 158)
Lokkskål	Barnegrav, amfor 155-157 (156)		midterste amfora (155-157 ligger i lag) (157 knust av 158)
Lekytos	Barnegrav, amfor 155-157 (156)		midterste amfora (155-157 ligger i lag) (157 knust av 158)
Kotyle	Barnegrav, amfor 155-157 (156)		midterste amfora (155-157 ligger i lag) (157 knust av 158)

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Jordgrav, barnegrav, leirkar 161	pæreformet	..
Näpfchen	Jordgrav, barnegrav, leirkar 161		inne i den andre näpfchen
Näpfchen	Jordgrav, barnegrav, leirkar 161		..
Skål/ schale	Jordgrav, barnegrav, leirkar 161	m/ to håndtak	..
Lekytos	Jordgrav 162		over høyre overarm
Lekytos	Jordgrav 162		over høyre skulder
Lekytos	Jordgrav 162		under venstre overarm
Kotyle	Amfora 163	Svartmalt	
Tallerken	Barnegrav, amfora 164		..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 164	m/ høyt håndtak	..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 165	uten lokk	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 165	pæreformet	..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 165		..
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 173		ved høyre side av hodet
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 173		ved venstre hånd
Bolle / schälchen	Barnegrav, jordgrav 173	Svartmalt	ved høyre fot
Napf, bolle	Barnegrav, jordgrav 173	Svartmalt	ved høyre fot
Lekytos	Barnegrav, leirkar 174	Svartmalt, pæreformet	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 176	m/ rutemønster	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 177		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 177		..
Kotyle	Barnegrav, leirkar 177		..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 179		..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Beger	Barnegrav, amfora 179	m/ roterte håndtak	..
Kanne	Barnegrav, amfora 180	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 180	Svartmalt, pæreformet	..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 180	Svartmalt	..
Skål/ schale	Barnegrav, amfora 180	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 181	Rødfigur m/ palmett dekor	..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 181	Svartmalt	ved amfora
Näpfchen	Barnegrav, amfora 182	Svartmalt	..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 182	Svartmalt	..
Kanne	Barnegrav, amfora 182	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 183	Svartmalt	..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 183	Svartmalt	..
Kanne	Barnegrav, amfora 183	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 183	Svartmalt	..
Amfora	Barnegrav, amfora 183		..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 183		..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 183	uten lokk m/ skall	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 186	pæreformet	..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 187	Svartmalt	ved amforaen
Näpfchen	Barnegrav, amfora 188		..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 188		..
Lekytos	Barnegrav, amfora 188		..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 189	Svartmalt	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Näpfchen	Barnegrav, amfora 189	Svartmalt	..
Näpfchen	Barnegrav, amfora 190	Svartmalt	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 191		..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 191		..
Lekytos	Barnegrav, amfora 191	blattzweig	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 191	blattzweig	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 192	m/ palmett dekor	..
Amfora	Amfora 193	uten innhold	under overflaten
"Sippy kopp"	Kokekar/ kochtopf 194	m/ sil	..
Panne	Kokekar/ kochtopf 194	leirefarget	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 195	Svartmalt	ved høyre hånd mot høyre bein
Lekytos	Barnegrav, leirkar 195	Svartmalt	ved høyre hånd mot høyre bein
Lekytos	Barnegrav, leirkar 195	Svartmalt	ved venstre hånd
Kotyle	Amfora 196		..
Lokkskål	Amfora 196	uten lokk	..
Amfora	Amfora 197	amfora uten innhold	..
Beger	Jordgrav 200		ved venstre lår
Kotyle	Barnegrav, leirkar 205	Svartmalt	..
"Sippy kopp"	Barnegrav, leirkar 205	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 206	Svartmalt, pæreformet m/ hvit masse	over venstre skulder
Lekytos	Barnegrav, amfora 207	blattzweig	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 207		..
Skål/ schale	Jordgrav 208	Svartmalt m/ to håndtak	ved høyre hånd

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Barnegrav, amfora 209	Svartmalt	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 209	Svartmalt	..
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 209	Svartmalt, m/ skall	..
Napf, bolle	Barnegrav, leirkar 210		..
Kanne	Barnegrav, leirkar 210	Svartmalt	..
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 210		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 211	Svartmalt, pæreformet	ved venstre arm
Lekytos	Barnegrav, leirkar 211	m/ palmett dekor	ved venstre bein
Kanne	Barnegrav, leirkar 211	Svartmalt	ved fotenden
Kotyle	Barnegrav, leirkar 211	Svartmalt	ved fotenden
Kotyle	Barnegrav, leirkar 212	Svartmalt	ved fotenden på utsiden av karet
Kanne	Barnegrav, leirkar 212	Svartmalt	ved fotenden på innsiden av karet
Lekytos	Leirkar 213	Svartfigur	..
Lekytos	Leirkar 213	Svartfigur	..
Lekytos	Leirkar 213	Svartfigur	..
Lekytos	Leirkar 213	Svartfigur	..
Lokkskål	Leirkar 213	m/ skall	..
Lekytos	Jorgrav 214		ved ventre hånd
Lekytos	Jorgrav 214		ved høyre hånd
Lekytos	Jorgrav 214		ved hodeenden (usikker på hvor den hører til)
Lekytos	Barnegrav, amfora 216	Svartfigur	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 216	m/ palmett dekor	..
Lekytos	Jordgrav 217	Svartfigur	på høyre side av hodet

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Gravkammer 218	Rødfigur m/ palmett dekor	ved hodet
Skål/ schale	Gravkammer 218	Svartmalt m/ ett håndtak	ved hodet
Kantharos, drikkekar	Gravkammer 218	m/ fet masse	ved hodet
Lekytos	Barnegrav, leirkar 219	Svartmalt	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 219	m/ palmett dekor	
Alabastron	Barnegrav, leirkar 219	Svatmalt (materiale ikke oppgitt)	midt på kroppen
Lekytos	Jordgrav 220	Svartfigur	mellom leggene
Skål/ schale	Kremasjonsgrav 221	Rødfigur	i brannlaget
Lekytos	Kremasjonsgrav 221	Svartfigur	i brannlaget
Lekytos	Kremasjonsgrav 221	Svartfigur	i brannlaget
Skål/ schale	Kremasjonsgrav 221		i brannlaget
Pelike	Kremasjonsgrav 221	Rødfigur	i brannlaget
Krater	Kremasjonsgrav 221	Svartmalt	i brannlaget
Lekytos	Barnegrav, leirkar 223	Svartfigur	ved venstre overarm
Lekytos	Barnegrav, leirkar 223	m/ palmett dekor	ved høyre side av kroppen
Beger	Barnegrav, leirkar 223	leirefarget	ved høyre side av kroppen
Lekytos	Barnegrav, leirkar 223	m/ palmett dekor	ved høyre bein
Lekytos	Barnegrav, leirkar 223	m/ palmett dekor	ved høyre bein
Lekytos	Gravkammer 224	m/ palmett dekor	ved høyre overarm
Näpfchen	Jordgrav 225	Svartmalt	ved venstre skulder
Lekytos	Jordgrav 225	m/ pamett dekor	ved venstre hånd
Lekytos	Jordgrav 225	Svartfigur	ved venstre kne
Salvekar	Sjaktgrav-kremasjonsgrav 229	sterkt brente, lydisk	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Salvekar	Sjaktgrav-kremasjonsgrav 229	sterkt brente, lydisk	..
Salvekar	Sjaktgrav 230	lydisk	nordre hjørne
Salvekar	Sjaktgrav 230	lydisk	sydøstre hjørne
Lekytos	Sjaktgrav 230	Svartmalt	nordre hjørne
Lekytos	Sjaktgrav 230	Svartmalt	vestre hjørnet
Kotyle	Barnegrav, trekiste 232	Svartfigur	ved venstre skulder
Lokkskål	Barnegrav, trekiste 232	uten lokk	
Kotyle	Barnegrav, trekiste 232	Svartmalt	ved venstre fot
Lekytos	Barnegrav, trekiste 232	Svartmalt	ved høyre fot
Lekytos	Barnegrav, trekiste 232	Svartmalt	ved høyre fot
Lekytos	Barnegrav, trekiste 232	Svartmalt	ved høyre fot
Kotyle	Sjaktgrav 234	Svartfigur	ved venstre fot
Fuss-napf	Sjaktgrav 234	Svartmalt m/ to håndtak	ved venstre fot
Tallerken	Sjaktgrav 234	m/ bladrosett dekor	på høyre fot
Tallerken	Sjaktgrav 234	m/ bladrosett dekor	ved høyre fot
Leirkurv/ Tonkörben	Sjaktgrav 234		mellom leggene
Tallerken	Sjaktgrav 234	Svartfigur	under knærne (kneet uspesifisert)
Pyxis	Sjaktgrav 234	korintisk m/ vertikale buehåndtak	ved høyre legg
Teller/ tallerken	Sjaktgrav 234	svart, rød og blå malt	ved høyre kne
Kanne	Sjaktgrav 234	miniatyr	ved venstre kne
Fuss-schale	Sjaktgrav 234	Svartfigur	ved venstre lår
Pyxis	Sjaktgrav 234	Korintisk	ved venstre lår
Tallerken	Sjaktgrav 234		ved venstre side av hoften

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Skål /schüsselchen	Sjaktgrav 234		mellom lårene
Näpfchen	Sjaktgrav 234		inne i skålen, mellom lårene
Lekytos	Sjaktgrav 234	Svartfigur	ved venstre skulder, i hjørnet av kisten
Salvekar	Sjaktgrav 234	lydisk	mellom hodet og kiste
Salvekar	Sjaktgrav 234	lydisk	mellom hodet og kiste
Lekytos	Sjaktgrav 234	Svartfigur	mellom hodet og kiste
Lekytos	Sjaktgrav 234	Svartfigur	ved høyre skulder
Lekytos	Sjaktgrav 235	Svartfigur	mellom hodet og venstre skulder
Lekytos	Sjaktgrav 235	Svartfigur	ved venstre skulder
Lekytos	Sjaktgrav 236	Svartfigur	ved venstre skulder
Lekytos	Jordgrav 239	Svartfigur	mellom arm og bryst
Kotyle	Barnegrav, amfora 241		..
"Sippy kopp"	Barnegrav, amfora 241		..
Lekytos	Sjaktgrav 242, gravhaug K	Svartfigur	ved høyre side av hodet
Lekytos	Sjaktgrav 242, gravhaug K	Svartfigur	ved venstre side av hodet
Lekytos	Sjaktgrav 242, gravhaug K	Svartfigur	ved venstre fot
Lekytos	Sjaktgrav 242, gravhaug K	Svartfigur	ved høyre underarm
Pyxis	Sjaktgrav 242, gravhaug K	tripod	ved høyre underarm
Lokk	Sjaktgrav 242, gravhaug K	pyxis	ved høyre lår
Lokk	Sjaktgrav 242, gravhaug K	pyxis	ved venstre kne
Lekytos	Sjaktgrav 242, gravhaug K	Svartfigur	ved høyre fot
Lekytos	Sjaktgrav 242, gravhaug K	Svartfigur	ved høyre fot
Omphalos skål	Sjaktgrav 242, gravhaug K		ved venstre lår, ved hånden

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Sjaktgrav 242, gravhaug K	Svartfigur	ved venstre overarm
Salvekar	Sjaktgrav 243	lydisk	ved høyre skulder
Salvekar	Sjaktgrav 243	lydisk	i hjørnet på kisten
Salvekar	Sjaktgrav 243	lydisk	mellom høyre hånd og bekken
Lekytos	Sjaktgrav 243	Svartfigur	ved høyre overarm
Lekytos	Sjaktgrav 243	Svartfigur	ved høyre albue
Lekytos	Sjaktgrav 243	Svartfigur	ved venstre albue
Lekytos	Sjaktgrav 243	Svartfigur	mellom beina
Lekytos	Barnegrav, amfora 245	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 245	Svartfigur	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 245	Svartfigur	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 245	Svartmalt	..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 245		..
Lekytos	Grav 246	Svartfigur	ved høyre skulder
Lekytos	Grav 246	Svartfigur	ved venstre underarm
Lekytos	Kremasjonsgrav 247		i fylling
Lekytos	Kremasjonsgrav 247		i fylling
Lekytos	Amforbestattung 249	m/ palmett dekor	..
Kanne	Amforbestattung 249	Svartfigur	..
Lokkskål	Amforbestattung 249	Svartmalt	..
Näpfchen	Amforbestattung 249		..
Kanne	Barnegrav, amfora 250	Svartmalt	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 250		..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Fuss-schale	Barnegrav, amfora 250	uten håndtak	..
Lokkskål	Barnebestattung 251		på brystet
Lekytos	Barnebestattung 251	Svartmalt	på brystet
Kanne	Barnebestattung 251		på brystet
Lekytos	Barnegrav, leirkar 252	Svartfigur	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 252	m/ palmett dekor	..
"Sippy kopp"	Barnegrav, leirkar 253		..
Blattzweiklekytos	Barnegrav, leirkar 253		..
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 253	uten lokk	..
Blattzweiklekytos	Barnegrav, leirkar 254		ved venstre arm
Tallerken	Barnegrav, leirkar 254		ved venstre side av fotende
Näpfchen	Barnegrav, leirkar 254	Svartmalt, leirslipt, avbrukket håndtak	på tallerken
Lekytos	Grav 256	Svartfigur	fra høyre arm til skulder
Lekytos	Grav 256	Svartfigur	fra høyre arm til skulder
Pyxis	Grav 256	lokk, tripod	fra høyre arm til skulder
Lekytos	Grav 256	Rødfigur, m/ to kvinner	ved høre hånd
Lekytos	Grav 256	Svartmalt	ved høyre fot
Lekytos	Grav 256	Svartmalt	
Lekytos	Grav 256	Svartfigur	
Blattzweiklekytos	Jordgrav 257		ved venstre hånd
Lekytos	Jordgrav 257	m/ palmett dekor	ved høyre fot
Blattzweiklekytos	Jordgrav 257		ved høyre fot
Lekytos	Sjaktgrav 259	Svartfigur	ved venstre skulder

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Sjaktgrav 260	Svartfigur	ved venstre under og overarm
Lekytos	Sjaktgrav 260	m/ palmett dekor	ved venstre under og overarm
Lekytos	Sjaktgrav 260		ved høyre overarm
Lekytos	Sjaktgrav 260		i sørvestre hjørne
Pyxis	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	knust	ved venstre bein
Pyxis	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	lokk + nedre del	ved høyre kne
Näpfchen	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	Svartmalt, m/ gult innhold	ved høyre side av hodet
Lekytos	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262	m/ rutemønster	ved venstre fot
Lekytos	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262	Svartfigur	ved venstre kne
Lekytos	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262	Svartfigur	ved venstre lår
Lekytos	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262	Svartfigur	ved venstre arm
Lekytos	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262		mellom venstre arm og bryst
Lekytos	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262	Svartfigur	mellom høyre side av kroppen og sarkofagen
Lekytos	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262	Svartfigur	mellom høyre side av kroppen og sarkofagen
Lekytos	Bestattung 265		..
Lekytos	Bestattung 265		..
Lekytos	Bestattung 265		..
Lekytos	Bestattung 265		..
Lekytos	Bestattung 265		..
Lekytos	Bestattung 265		..
Lekytos	Bestattung 265		..
Lekytos	Kremasjonsgrav 267		..
Lekytos	Kremasjonsgrav 267		..
Lekytos	Kremasjonsgrav 267		..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Kremasjonsgrav 267		..
Lekytos	Kremasjonsgrav 267		..
Lekytos	Kremasjonsgrav 267		..
Lekytos	Kremasjonsgrav 267		..
Lekytos	Sjaktgrav 269	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 269	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 269	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 269	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 269	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 269	Rødfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 269	Rødfigur	..
Salvekar	Sjaktgrav 270	lydisk	..
Salvekar	Sjaktgrav 270	lydisk	..
Lekytos	Sjaktgrav 270	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 270	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 270	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 270	Svartmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Svartmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 273	Rødfigur	..
Pyxis	Kremasjonsgrav 273	Svartmalt m/ lokk	..
Lekytos	Sjaktgrav, porosarkofag 275	Hvitmalt	..
Lekytos	Sjaktgrav, porosarkofag 275	Hvitmalt	..
Lekytos	Sjaktgrav 276	Svartfigur	..
Pyxis	Sjaktgrav 276	Svartmalt, lokk	..
Lekytos	Sjaktgrav 278	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 278	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 278	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 278	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 278	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 278	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 278	Rødfigur	..
Alabastron	Sjaktgrav 278	Svartmalt	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Alabastron	Sjaktgrav 278	Svartfigur	..
Alabastron	Sjaktgrav 278	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Svartfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Rødfigur	..
Lekytos	Sjakgrav 282	Hvitmalt	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Rødfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 285	Rødfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 289	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 289	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 289	Svartfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav 289	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 293	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 293	Hvitmalt	..
Amfora	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 293	m/ buehåndtak	..
Kotyle	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 293	Svatmalt	..
Tallerken	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 293	Svatmalt	..
Lekythos	Barnegrav, jordgrop 298	Svartfigur	..
Lekythos	Barnegrav, jordgrop 298	Svartfigur	..
Lip cup	Barnegrav, jordgrop 298	Svart, m/ to håndtak	..
Fuss-schale	Barnegrav, jordgrop 298	Svart, m/ ett håndtak	..
Kanne	Barnegrav, jordgrop 298	Svart	..
Napf	Barnegrav, jordgrop 298		..
Kanne	Bestattung 299		
Amforikos	Bestattung 299		
Lekythos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 300	Hvitmalt	

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekythos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 300	Svartmalt, pæreformet	
Näpfchen	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 300	Svartmalt	
Näpfchen	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 300	Svartmalt	
Näpfchen	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 300	Svartmalt	
Pyxis	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 300	m/ lokk	
Lekythos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 305	små, pæreformet	
Lekythos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 305	små, pæreformet	
Kotyle	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 305	Svartmalt	
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 308	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 308	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 308	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 311	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 311	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 311	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 311	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 311	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 311	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 311	Svartmalt, pæreformet	..
Lekytos	Brandgrop 313	Rødfigur, palmett dekor, pæreformet	..
Fuss-schale	Brandgrop 313	Svartmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav uten zurinnen 315	Hvitmalt	..
Kantharos, drikkekar	Kremasjonsgrav uten zurinnen 315	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 317	Rødfigur	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Sjaktgrav, porossarkofag 321	Rødfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav, porossarkofag 321	Rødfigur	..
Lekytos	Sjaktgrav, porossarkofag 321	Svartmalt	..
Blattweiglekytos	Bestattung 322		..
Lekytos	Bestattung 322	Svartmalt, pæreformet	..
Kotyle	Bestattung 323	Svartmalt	..
Kopp	Bestattung 323	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 324	Svartmalt, pæreformet	..
Lekytos	Bestattung 324	Svartmalt, pæreformet	..
Lekytos	Bestattung 324	Hvitmalt	..
Lekytos	Bestattung 324	Hvitmalt	..
Lekytos	Bestattung 324	Rødfigur	..
Pyxis	Bestattung 324	Rødfigur	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 327	Svartfigur	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 327	Svartfigur	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 327	Svartfigur	..
Bolle	Bestattung 328	Svartmalt	..
Aryballos	Bestattung 329	Kulearyballos, korintisk	..
Kotyle	Bestattung 329	korintisk	..
Kanne	Bestattung 329	Svartmalt	..
Amfora	Bestattung 329	m/ tynt malingslag	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 330	Svartmalt	..
Kanne	Barnegrav, amfora 330	Svartmalt	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 330	Svart m/ lokk	..
Näpfchen	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 331	lett malt m/ håndtak	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 350	Rødfigur	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 350	Rødfigur	..
Amfora	Barnegrav, leirkar 350		..
Lekytos	Bestattung 351	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 351	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 351	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 351	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 351	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 351	Hvitmalt	..
Lekytos	Bestattung 351	Hvitmalt	..
Lekytos	Bestattung 351	Svartmalt, pæreformet	..
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 353		..
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 353		..
Kanne	Barnegrav, leirkar 353		..
Näpfchen	Barnegrav, leirkar 353	Svartmalt	..
Kokekar, Kochtopf	Barnegrav, leirkar 353	ett håndtak	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 354	Hvitmalt	..
Lekytos	Bestattung 358	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 358	Hvitmalt	..
Lekytos	Bestattung 358	Hvitmalt	..
Lekytos	Gravkammer 361	Rødfigur	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Gravkammer 362	Rødfigur, pæreformet	..
Krus (täßchen)	Barnegrav , amfora 363	Svartmalt	..
Aryballos	Barnegrav, amfora 363	Svartmalt	..
Blattweiglekytos	Bestattung 364		..
Blattweiglekytos	Bestattung 364		..
Lekytos	Bestattung 365	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 366	Svartmalt, pæreformet	..
Lekytos	Bestattung 370	Svartmalt, pæreformet	..
Blattweiglekytos	Bestattung 372		..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 375	leirmalt m/ to håndtak	..
Lekytos	Bestattung 382	palmett dekor	..
Blattweiglekytos	Bestattung 382		..
Lekytos	Bestattung 383	Svartmalt, pæreformet	..
Lokkskål	Bestattung 383	Svartmalt	..
Bolle	Bestattung 383	Svartmalt m/ ett håndtak	..
Bolle / schälchen	Bestattung 383	Svartmalt	..
Bolle / schälchen	Bestattung 383	Svartmalt	..
Bolle / schälchen	Bestattung 383	Svartmalt	..
Bolle / schälchen	Bestattung 383	Svartmalt	..
Bolle / schälchen	Bestattung 383	Svartmalt	..
Napf, bolle	Bestattung 383	Svartmalt	..
Kanne	Barnegrav, amfora 384	Svartmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 385	Svartfigur	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 385	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 385	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 386	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 386	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 386	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 386	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 386	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 386	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 386	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 386	Rødfigur	..
Lebes	Bestattung 386	Leirmalt	..
Pyxis	Bestattung 386	m/ håndtak, korintisk	..
Lekytos	Bestattung 388	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 388	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 388	Svartfigur	..
Lekytos	Bestattung 388	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 392	Hvitmalt	..
Blattzweiklekytos	Gravkammer 393		..
Lekytos	Gravkammer 393	Hvitmalt	..
Lekytos	Gravkammer 393	Hvitmalt	..
Lekytos	Gravkammer 393	Svartmalt	..
Lekytos	Gravkammer 393	Svartmalt	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Bolle / schälchen	Gravkammer 393	m/ håndtak	..
Näpfchen	Gravkammer 393		..
Lekytos	Bestattung 394	Rødfigur	..
Kopp	Bestattung 394	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Rødmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Rødmalt	..
Lekytos	Bestattung 400	Rødmalt	..
Lebes	Bestattung 400	Rødfigur	..
Kanne	Bestattung 400	Svartmalt	..
Kanne	Bestattung 400	Svartmalt	..
Kothon	Bestattung 400	Korintisk	..
Lekytos	Bestattung 403	Svartfigur m/ palmett dekor	..
Lekytos	Bestattung 403	Hvitmalt	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 408	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 408	Svartfigur	..
Kotyle	Bestattung , sarkofag 409	Svartmalt	ved høyre tå
Kotyle	Bestattung , sarkofag 409	Svartmalt	ved venstre tå
Kotyle	Bestattung , sarkofag 409	Svartmalt	ved venstre tå
Beger	Bestattung , sarkofag 409	leirmalt, m/ ett håndtak	ved høyre legg
Lekytos	Bestattung , sarkofag 409	Hvitmalt	ved høyre arm til skulder
Lekytos	Bestattung , sarkofag 409	Hvitmalt	ved høyre arm til skulder
Lekytos	Bestattung , sarkofag 409	Hvitmalt	ved høyre arm til skulder
Lekytos	Bestattung 410	Svartfigur	ved venstre skulder
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 411	Svartfigur m/ rutemønster	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 411	Rødfigur, pæreformat	..
Lekytos	Bestattung 412	Rødfigur	..
Lekytos	Bestattung 413	Svartfigur	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 413	Svartfigur	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 413	Svartfigur	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 413	Svartfigur	ved høyre tå
Lekytos	Bestattung 413	Svartfigur	ved venstre tå
Kanne	Bestattung 413		ved høyre tå
Napf, bolle	Bestattung 413		ved høyre tå
Kanne	Barnegrav, pithos 414	leirmalt, kortinitsk	..
Näpfchen	Barnegrav, pithos 414	m/ to håndtak	..
Kopp	Barnegrav, pithos 414		..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Barnegrav, leirkar 415	Svartmalt, pæreformet	..
Pyxis	Barnegrav, amfora 417	Svartmalt	ved hodeskalle
Tallerken	Barnegrav, amfora 417	med muschel under	ved hodeskalle
Blattzweiklekytos	Barnegrav, leirkar 418		ved venstre bein
Blattzweiklekytos	Barnegrav, leirkar 418		ved høyre bein
Lekytos	Bestattung , pithos 419	leirmalt, pæreformet	..
Lekytos	Bestattung 420	m/ palmett dekor	ved venstre side av kroppen
Lekytos	Bestattung 421	Svartfigur	ved venstre lår
Kotyle	Bestattung 421	Svartfigur	under venstre kne
"Sippy kopp"	Barnegrav, leirkar 422	Svartmalt	..
Lekytos	Bestattung 423	Svartfigur, rutemønster & blattzweig mønster	ved høyre lår
Lekytos	Bestattung 423	Svartmalt	ved venstre lår
Lekytos	Bestattung 423	Svartfigur	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, trekiste 424		ved høyre arm
Lekytos	Barnegrav, trekiste 424		ved høyre arm
Lekytos	Barnegrav, trekiste 424		ved høyre arm
Lekytos	Barnegrav, trekiste 424		ved høyre arm
Lekytos	Barnegrav, trekiste 424		ved venstre arm
Lekytos	Barnegrav, trekiste 424	Rødfigur, palmett dekor, blattzweig mønster	ved venstre arm
Blattzweiklekytos	Bestattung 427		ved høyre arm
Blattzweiklekytos	Bestattung 427		ved høyre lår
Lekytos	Bestattung 427	Rødfigur, pæreformet	på venstre bryst
Näpfchen	Bestattung 427		mellom venstre underarm og bryst

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 430	m/ ett håndtak, uten lokk	ved fotenden
Kotyle	Barnegrav, leirkar 430		ved høyre tå
Kotyle	Barnegrav, leirkar 430		ved høyre bein
Lekytos	Barnegrav, leirkar 430	Svartmalt, pæreformet	ved hodeskallen
Näpfchen	Barnegrav, leirkar 432	Svartmalt	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 432	Rødfigur, pæreformet	ved fotenden
"Sippy kopp"	Barnegrav, leirkar 433	Svartmalt	mellom hodeskalle og kar
"Sippy kopp"	Barnegrav, leirkar 433	Svartmalt	mellom hodeskalle og kar
Lekytos	Barnegrav, leirkar 433	Svartmalt, pæreformet	mellom hodeskalle og kar
Beger	Barnegrav, leirkar 433	leiremalt m/ ett håndtak	ved fotenden
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 435	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 435	Svartfigur	..
Bolle	Bestattung 437	m/ to håndtak	ved venstre kne
Kotyle	Bestattung 437		ved venstre kne
Lekytos	Bestattung 437	Svartmalt, pæreformet	ved høyre kne
Lekytos	Bestattung 438	Svartmalt	ved venstre legg
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 440		..
Kanne	Barnegrav, leirkar 440		..
Kotyle	Barnegrav, leirkar 440		..
Kotyle	Barnegrav, leirkar 440		..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 440	Svartfigur	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 440	Hvitmalt	..
Beger	Barnegrav, leirkar 442	leiremalt	ved venstre fot

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Barnegrav, leirkar 442	Svartmalt, pæreformet	ved høyre bein
Näpfchen	Barnegrav, leirkar 442	Svartmalt	ved venstre lår
Bolle / schälchen	Barnegrav, leirkar 442	m/ to håndtak	ved venstre arm
Pyxis	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	lokkpyxis, skår	..
Pyxis	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	lokkpyxis, skår	..
Pyxis	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	lokkpyxis, skår	..
Kotyle	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	Svartmalt, skår	..
Bolle	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	m/ to håndtak, skår	..
Bolle / schälchen	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	Svartmalt, liten, skår	..
Bolle / schälchen	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	Svartmalt, liten, skår	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	Svartmalt, pæreformet, skår	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	Rødfigur, pæreformet, skår	..
Lokk	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	Rødfigur, skår	..
Bolle	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	Rødfigur m/ to håndtak, skår	..
Lebes	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	Rødfigur, skår	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 443	Hvitmalt, skår	..
Lekytos	Kremasjonsgrav 444	Hvitmalt	..
Beger	Kreamsjonsgrav ohne zugrinnen 445	Svartmalt m/korrugerinhg	..
Beger	Kreamsjonsgrav ohne zugrinnen 445		..
Beger	Kreamsjonsgrav ohne zugrinnen 445		..
Lekytos	Kreamsjonsgrav ohne zugrinnen 445	Rødfigur	..
Kanne	Barnegrav, amfora 446	Svartmalt	..
Fuss-schale	Barnegrav, amfora 446	Svartmalt	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Napf, bolle	Barnegrav, amfora 446	Svartmalt m/ to håndtak	..
Kopp	Barnegrav, amfora 446	Svartmalt	..
Kugelaryballen	Barnegrav, pithos 449	spätkorintiske	..
Kugelaryballen	Barnegrav, pithos 449	spätkorintiske	..
Hochzeitslebes	Bestattung 499		ved venstre tå
Lekytos	Offerplass 450	Svartfigur	..
Lekytos	Offerplass 450	Svartfigur	..
Lekytos	Offerplass 450	Svartfigur	..
Augenlekytos	Barnegrav, jordgrav 452		ved venstre side av hodet
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 452	Svartfigur	ved venstre side av bekken
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 452	Svartfigur	ved høyre side av bekken
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 452	Svartfigur	ved venstre fot
Napf, bolle	Barnegrav, kokekar 453	m/ to håndtak	..
Pyxis	Bestattung 454	m/ to håndtak, korintisk	..
Näpfchen	Bestattung 454		..
Pithos	Bestattung , pithos 455	bare skår av pithos bevart	..
Lekytos	Kremasjonsgrav, drenering,	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav, drenering,	Svartfigur	..
Kanne	Kremasjonsgrav, drenering,	korintisk, konisk	..
Kotyle	Kremasjonsgrav, drenering,	korintisk	..
Lekytos	Brandschüttung, gravbygning 461	øst ionisk	..
Kanne	Brandschüttung, gravbygning 461		..
Lekytos	Barnegrav, amfora 468	Svartfigur	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Kotyle	Barnegrav, amfora 468		..
Pyxis	Barnegrav, jordgrav 470	Svartmalt	ved høyre arm
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 470	Svartfigur	ved høyre arm
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 470	Svartfigur	ved venstre skulder
Fuss-schale	Barnegrav, jordgrav 470	Svartmalt	ved høyre fot
Lekytos	Sjaktgrav 472	Svartfigur	ved høyre skulder
Lekytos	Sjaktgrav 472	Svartfigur	ved høyre arm
Lekytos	Sjaktgrav 472	Svartfigur	ved venstre kne
Kotyle	Sjaktgrav 472	Svartfigur	ved høyre legg
Bolle / schälchen	Sjaktgrav 472	Svartmalt	mellom beina
Leirkurv/ Tonkörben	Sjaktgrav 472		mellom beina
Lekytos	Sjaktgrav 472	Svartfigur	mellom beina
Näpfchen	Sjaktgrav 472		ved høyre fot
Lekytos	Sjaktgrav 472	Svartfigur	ved venstre overarm
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved hodet
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved høyre overarm
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved høyre lår
Leirkurv/ Tonkörben	Barnegrav, jordgrav 473		ved høyre fot
Kanne	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved høyre fot
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved høyre fot
Kotyle	Barnegrav, jordgrav 473	Svartmalt	ved høyre fot
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved venstre lår
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved venstre lår

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved venstre lår
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved venstre legg
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved venstre legg
Lekytos	Barnegrav, jordgrav 473	Svartfigur	ved venstre legg
Kanne	Barnegrav, jordgrav 473	Svartmalt	ved venstre kne
Lekytos	Sjaktgrav, m/ grabhügel R 475	Svartfigur	ved hodet, fra skulder til skulder
Lekytos	Sjaktgrav, m/ grabhügel R 475	Svartfigur	ved hodet, fra skulder til skulder
Lekytos	Sjaktgrav, m/ grabhügel R 475	Svartfigur	ved hodet, fra skulder til skulder
Lekytos	Sjaktgrav, m/ grabhügel R 475	Svartfigur	ved hodet, fra skulder til skulder
Lekytos	Sjaktgrav, m/ grabhügel R 475	Svartfigur	ved hodet, fra skulder til skulder
Lekytos	Sjaktgrav, m/ grabhügel R 475	Svartfigur	ved hodet, fra skulder til skulder
Lekytos	Sjaktgrav, m/ grabhügel R 475	Svartfigur	ved venstre tå
Lekytos	Sjaktgrav, m/ grabhügel R 475	Svartfigur	ved høyre tå
Kotyle	Barnegrav, sjaktgrav 477	liten	ved venstre side av hodet
Amfora	Barnegrav, sjaktgrav 477	Svartfigur	ved venstre side av hodet
Lekytos	Barnegrav, sjaktgrav 477	Svartfigur	ved høyre hånd
Pyxis	Barnegrav, sjaktgrav 477	m/ lokk	ved venstre tå
Bolle / schüsselchen	Barnegrav, sjaktgrav 477		ved venstre tå
Bolle / schüsselchen	Barnegrav, sjaktgrav 477		ved venstre tå
Bolle / schüsselchen	Barnegrav, sjaktgrav 477		ved venstre tå
Beger	Barnegrav, sjaktgrav 477	liten	ved venstre tå
Kanne	Barnegrav, sjaktgrav 477	Svartfigur	ved høyre fot, hjørne av grop
Kotyle	Barnegrav, sjaktgrav 477		ved høyre fot, hjørne av grop

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 484	brente rester	..
Lekytos	Bestattung 485	Svartfigur	ved høyre underarm
Tallerken	Offerplass 486	Svartfigur m/ prothesis	..
Kjele/ kessel	Offerplass 486	m/ dyreornamentikk	..
Tallerken	Offerplass 486	m/ håndtak	..
Kanne	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 488	Svartmalt	..
Kanne	Barnergrav, leirkar 489	rillet	ved venstre side av hodet
Napf, bolle	Barnergrav, leirkar 489	m/ to håndtak	ved høyre side av hodet
Lekytos	Barnergrav, leirkar 489	Svartfigur	ved venstre tå
Beger	Barnergrav, leirkar 489	ett håndtak, rillet	ved venstre tå
Lokkskål	Barnergrav, leirkar 489	Svartmalt	øst for karet
Lekytos	Barnergrav, leirkar 489	Svartfigur eller blattzweigen	øst for karet
Lekytos	Barnergrav, leirkar 489	Svartfigur eller blattzweigen	øst for karet
Lekytos	Barnergrav, leirkar 489	Svartfigur eller blattzweigen	øst for karet
Lekytos	Barnergrav, leirkar 489	Svartfigur eller blattzweigen	øst for karet
Lekytos	Barnergrav, leirkar 489	Svartfigur eller blattzweigen	øst for karet
Lekytos	Barnergrav, leirkar 489	Svartfigur eller blattzweigen	øst for karet
Kanne	Barnergrav, leirkar 489	m/ stempelmønster	øst for karet
Lekytos	Barnergrav, leirkar 489	Hvitmalt	syd for karet
Lekytos	Barnergrav, leirkar 489	Hvitmalt	syd for karet
Kanne	Bestattung 490	leirefarget m/røde striper	ved venstre legg
Kotyle	Barnegrav, leirkar 492	Svartfigur	ved hodet
Lekytos	Bestattung 493	Hvitmalt	ved høyre arm

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Bestattung 493	Hvitmalt	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 493	Hvitmalt	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 493	Hvitmalt	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 493	Hvitmalt	ved høyre hånd
Lekytos	Bestattung 493	Svartmalt	ved høyre hånd
Lekytos	Bestattung 493	Svartmalt	ved høyre hånd
Lekytos	Bestattung 493	Hvitmalt, skår	ved høyre arm og mellom kne?
Lekytos	Bestattung 495	m/ palmett dekor eller blattzweigen	mellom venstre overarm og bryst
Lekytos	Bestattung 495	m/ palmett dekor eller blattzweigen	ved venstre overarm
Lekytos	Bestattung 495	m/ palmett dekor eller blattzweigen	ved venstre overarm
Lekytos	Bestattung 495	m/ palmett dekor eller blattzweigen	ved venstre side av bekken
Lekytos	Bestattung 495	m/ palmett dekor eller blattzweigen	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 495	m/ palmett dekor eller blattzweigen	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 495	m/ palmett dekor eller blattzweigen	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 495	m/ palmett dekor eller blattzweigen	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 495	m/ palmett dekor eller blattzweigen	ved høyre arm
Lekytos	Gravkammer, grabhügel U 496	Rødfigur m/ palmett dekor	ved høyre lår
Blattzweiglekytos	Gravkammer 497		..
Guttus	Bestattung 499	Rødfigur	ved venstre tå
Napf, bolle	Bestattung 499		ved venstre tå
Oljelampe	Bestattung 499	m/ lokk, leire	ved venstre tå
Beger	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 500	svart og hvitt rutemønster	..
Pyxis	Barnegrav, leirkar 512	Svartmalt m/lokk	ved fotenden

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Barnegrav, leirkar 512	Svartmalt	ved fotenden
Kanne	Barnegrav, leirkar 512		ved høyre side av kroppen
Lekytos	Barnegrav, leirkar 513	Svartfigur m/ palmett dekor	vest for karet
"Sippy kopp"	Barnegrav, leirkar 513		vest for karet
Kotyle	Barnegrav, leirkar 513		vest for karet
Lekytos	Bestattung 514	m/ blattzweig dekor	..
Lekytos	Bestattung 514	Hvitmalt	..
Bolle / schälchen	Bestattung 515	Svartmalt m/ to håndtak	ved fotenden
Lekytos	Bestattung 516	Hvitmalt	ved høyre arm
Lekytos	Bestattung 516	Hvitmalt	ved venstre arm
Lekytos	Bestattung 517	Hvitmalt	ved venstre skulder
Lekytos	Bestattung 518	Svartmalt	ved armene
Lekytos	Bestattung 518	Svartmalt	ved armene
Salvekar	Bestattung 520	lydisk	ved venstre side av hodet
Salvekar	Bestattung 520	lydisk	ved venstre side av hodet
Lekytos	Bestattung 520	Svartfigur	mellom venstre arm og bryst
Lekytos	Bestattung 520	Svartfigur	mellom venstre arm og bryst
Lekytos	Bestattung 520	Svartfigur	mellom høyre albue og bryst
Lekytos	Bestattung 520	Svartfigur	ved høyre lår
Lekytos	Bestattung 520	Svartfigur	ved høyre legg
Lekytos	Bestattung 520	Svartfigur	mellom knærne
Lekytos	Bestattung 520	Svartfigur	ved ventre kne
Lekytos	Bestattung 520	Svartfigur	ved høyre kne

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Bestattung 520	Svartfigur	ved høyre kne
Fuss-schale	Bestattung 520	Svartmalt	ved høyre side av bekken
Kotyle	Bestattung 520	Svartmalt	ved høyre fot
Pyxis	Bestattung 520	leirfarget, uten lokk	ved venstre lår
Fuss-schale	Bestattung 520	Svartmalt	ved venstre lår
Blattzweiklekytos	Barnegrav, leirkar 523		vest for karet
Blattzweiklekytos	Barnegrav, leirkar 523		vest for karet
Blattzweiklekytos	Barnegrav, leirkar 523		vest for karet
Kotyle	Bestattung 524	Svartmalt	ved høyre overarm
Beger	Bestattung 524	rillet	ved hodeenden
Hydra	Bestattung 524	skår	ved hodeenden
Lekytos	Bestattung 525	m/ blattweig dekor	ved høyre underarm
Lekytos	Bestattung 525	Hvitmalt	ved venste underarm
Lekytos	Barnegrav, amfora 526	m/ blattweig dekor	..
Lekytos	Barnegrav, amfora 526	m/ rutemønster	..
Bolle / schälchen	Barnegrav, amfora 526	m/ avbrekt håndtak	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 527	m/ blattweig dekor	ved venstre bein
Näpfchen	Bestattung 528	Svartmalt	ved venstre side av hodet
Pyxis	Bestattung 528	Svartmalt m/ masse	ved venstre side av hodet
Pyxis	Bestattung 528	Svartmalt	ved venstre side av hodet
Lekytos	Bestattung 528	m/ blattweig dekor	ved venstre side av hodet
Kantharos, drikkekar	Bestattung 528	Svartmalt	ved venstre side av hodet
Kotyle	Bestattung 528	Svartmalt	ved venstre side av hodet

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Napf, bolle	Bestattung 529	Svartmalt	ved venstre lår
Napf, bolle	Bestattung 529	Svartmalt	ved venstre lår
Lekytos	Barnegrav, amfora 531	Hvitmalt	..
Lekytos	Bestattung 533	m/ blattzweig dekor	mellom venstre arm og bryst
Lekytos	Bestattung 533	m/ blattzweig dekor	ved høyre albue
Lekytos	Bestattung 533	m/ palmett dekor	ved høyre kne
Lekytos	Bestattung 535	Hvitmalt	ved høyre lår
Lekytos	Barnegrav, leirkar 536	m/ blattzweig dekor	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 536	m/ blattzweig dekor	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 536	m/ reliefbånd	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 538	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 538	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 538	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 538	Svartfigur	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 538	Svartfigur	..
Lokkskål	Kremasjonsgrav 541		..
Kanne	Kremasjonsgrav 541	leirfarget	..
Kanne	Kremasjonsgrav 541	Svartmalt	..
Pyxis	Kremasjonsgrav 541	Rødfigur	..
Näpfchen	Bestattung 542		..
Näpfchen	Bestattung 542		..
Lekytos	Bestattung 543	m/ blattzweig dekor, skår	ved høyre side av hodet
Lekytos	Bestattung 543	m/ palmett dekor, skår	ved venstre side av hodet

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 545	m/ blattzweig dekor	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 545	m/ blattzweig dekor	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 545	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 545	Hvitmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 545	Svartmalt, pæreformet	..
Lekytos	Bestattung 546	Svartfigur, skår	ved høyre side av hodet
Lekytos	Bestattung 546	Svartfigur, skår	ved venstre side av hodet
Lekytos	Bestattung 547-552	liten m/ palmett dekor	materiale i gr 550
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 553	Svartmalt, uten lokk	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 553	Svartfigur	..
Kanne	Barnegrav, leirkar 553	Svartmalt	..
Tallerken	Bestattung 558-562	Svartmalt	gr.559
Skål / henkelschüssel	Bestattung 558-565	Svartfigur	gr.559
Blattzweiklekytos	Bestattung 558-565		gr.562
Lekytos	Bestattung 558-565	Svartfigur	gr. 565, ved høyre side av hodet
Lekytos	Bestattung 558-565	Svartfigur	gr. 565, ved venstre side av hodet
Lokkskål	Barnegrav, amfora 566	Svartmalt	..
Kotyle	Barnegrav, amfora 566		..
Lekytos	Barnegrav, amfora 566	m/ korrugering	..
Lokkskål	Barnegrav, amfora 567	Svartmalt m/ muschel	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 568	m/ blattzweig dekor	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 568	m/ blattzweig dekor	..
Skål / henkelschüssel	Gravkammer 570	Svartmalt	ved høyre siden av kroppen

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Gravkammer 570	m/ palmett dekor	ved høyre siden av kroppen
Blattzweiklekytos	Barnegrav, bestattung 571-575		gr.572, leirkar
Bolle / schälchen	Barnegrav, bestattung 571-575	Svartmalt, skår	gr. 573, amfora
Lekytos	Bestattung 580	m/ palmett dekor	..
Blattzweiklekytos	Bestattung 580		ved høyre side av hodet
Blattzweiklekytos	Bestattung 580		ved venstre side av hodet
Blattzweiklekytos	Bestattung 581		
Blattzweiklekytos	Bestattung 581		
Blattzweiklekytos	Bestattung 581		
Lekytos	Bestattung 581	Hvitmalt	..
Lekytos	Bestattung 583	Hvitmalt	ved høyre hånd
Lekytos	Bestattung 583	Hvitmalt	ved venstre hånd
Blattzweiklekytos	Bestattung 585-593		gr. 585, ved venstre underarm
Blattzweiklekytos	Bestattung 585-593		gr. 587, ved venste fot
Pyxis	Bestattung 585-593	alabast, ødelagt, fylt m/ astragaloi	gr. 593, ved venstre fot
Kanne	Bestattung 585-593	ødelagt	gr. 593, ved venstre fot
Kanne	Bestattung 585-593	Rødfigur	gr. 593, ved venstre fot
Kotyle	Barnegrav, bestattung 595, 596	Svartmalt	gr. 595, ved hoderestene
Lekytos	Barnegrav, bestattung 595, 596	pæreformet	gr. 596, ved føttne
Lekytos	Barnegrav, bestattung 595, 596	m/ palmett dekor, pæreformet	gr. 596, mot kanten på graven
Lekytos	Gravkammer 597	Rødfigur m/ palmett dekor	ved høyre håndledd
"Sippy kopp"	Barnegrav, leirkar 599	Svarttmalt	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 599	Svartmalt	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Lekytos	Barnegrav, leirkar 599	Rødfigur, pæreformet	..
Lokkskål	Barnegrav, leirkar 599	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 599	Svartmalt	..
Lekytos	Barnegrav, leirkar 600	Hvitmalt	..
Lekytos	Bestattung 601	Svartmalt m/ korrugering	ved venstre hånd
Blattzweiklekytos	Bestattung 601		ved venstre fot
Lekytos	Bestattung 602	Svartmalt, pæreformet	ved venstre lår
Lekytos	Bestattung 603	pæreformet	ved høyre skulder
Lekytos	Bestattung 604	m/ blattzweig dekor	ved venstre bein
Beger	Bestattung 604	Svartmalt, ruglete	ved venstre bein
Beger	Barnegrav, leirkar 605	leirfarget	ved karet
Blattzweiklekytos	Bestattung 606		mellom venstre hånd og bekken
Lebes	Barnegrav, leirkar 609	leirfarget	nordvest for kar
Napf, bolle	Barnegrav, leirkar 609	Svartmalt	nordvest for kar
Blattzweiklekytos	Barnegrav, leirkar 609		nordvest for kar
Lekytos	Bestattung 610	m/ blattzweig dekor	ved høyre albue
Lekytos	Bestattung 610	m/ palmett dekor	ved venstre albue?
Gefässe (krater?)	Bestattung 612	m/ korrugering	..
Gefässe (krater?)	Bestattung 612	m/ korrugering	..
Gefässe (krater?)	Bestattung 612	m/ korrugering	..
Salvekar	Sjaktgrav, offerinne ε, grabbau u, 613	lydisk	ved høyre side av hodet
Pyxis	Sjaktgrav, offerinne ε, grabbau u, 613	korintisk	ved venstre side av hodet
Lekytos	Sjaktgrav, offerinne ε, grabbau u, 613	Svartmalt	ved venstre fot

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Bolle / schälchen	Sjaktgrav, offerinne ε, grabbau u, 613	Svartmalt	ved venstre fot
Kanne	Sjaktgrav, offerinne ε, grabbau u, 613	håndlaget	ved høyre fot
Lekytos	Gravkammer 614	Rødfigur, pæreformet	..
Lekytos	Gravkammer 615	Svartmalt, pæreformet	..
Napf, bolle	Barnegrav, gravkammer 619	Svartmalt m/ ett håndtak	ved hodeenden
Lekytos	Barnegrav, gravkammer 619	Svatmalt	ved fotenden
Beger	Barnegrav, gravkammer 619	Rødfigur	ved fotenden
Lekytos	Barnegrav, leirkar 620	Svartmalt, pæreformet	..
Blattweiglekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen		..
Beger	Barnegrav, leirkar 622	leirfarget m/ ett håndtak	øst for karet
Kotyle	Barnegrav, leirkar 622	Svartmalt	øst for karet
Kotyle	Barnegrav, leirkar 622	Svartmalt	sør for karet
Napf, bolle	Kremasjonsgrav ohne zugrinne 625	Svartmalt	..
Lekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinne 625	Svartmalt, pæreformet	..
Blattweiglekytos	Kremasjonsgrav ohne zugrinne 625		..
Lekytos	Gravkammer 626	Rødfigur m/ palmett dekor	..
Lekytos	Gravkammer 626	Rødfigur m/ palmett dekor	..
Blattweiglekytos	Bestattung 630		ved høyre arm
Blattweiglekytos	Bestattung 630		ved høyre arm
Blattweiglekytos	Bestattung 630		ved venstre arm
Blattweiglekytos	Bestattung 630		ved venstre arm
Blattweiglekytos	Bestattung 630		mellom venstre arm og kropp
Lekytos	Bestattung 630	Rødfigur	mellom venstre arm og kropp

METALLGJENSTANDER

Jernstykke	Jordgrav 6	tre deler	ved høyre lår
Spiker	Jordgrav 9	bronse	mellom knærne
Strigilis	Jordgrav 78	bronse	ved venstre fot
Figur, person (voodoo?)	Gravkammer 148	bly, bundet hendene bak ryggen	?
Katadesmos	Gravkammer 148	bly	?
Katadesmos	Gravkammer 148	bly	?
Bronserester	Jordgrav 208	bronse	på brystet
Speil	Sjaktgrav 242, gravhaug K	bronse	under pyxis
Jernstykke	Sjaktgrav 243	m/ treskaft	..
Speil	Kremasjonsgrav 247	bronse, forbrent	ved venstre side av kroppen
Lokk	Kremasjonsgrav 247	bronse m/ ring (spiegelkapsel?)	i fylling
Spiker	Grav 256	bronse	ved høyre fot i hjørnet
Spiker	Grav 256	bronse	ved høyre fot i hjørnet
Jernkasse (skrin?)	Grav 256	0.035x0.045m grunnflate 0.01 mhøy	ved siden av høre albue på kroppen
Strigilis	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262	jern	mellom beina
Spiker	?	bronse, spikerhodet	..
Strigilis	Sjaktgrav, porossarkofag 275	bronse	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Strigilis	Sjaktgrav, porossarkofag 275	bronse	..
Synål	Sjaktgrav, porossarkofag 275	bronse	..
Bronserester	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 305		..
Håndspindel	Bestattung 335	bronse / jern?	..
Håndspindel	Bestattung 335	bronse / jern?	..
Håndspindel	Bestattung 335	bronse / jern?	..
Håndspindel	Bestattung 335	bronse / jern?	..
Håndspindel	Bestattung 335	bronse / jern?	..
Strigilis	Barnegrav, leirkar 350		..
Strigilis	Gravkammer 362	jern	..
Håndspindel	Bestattung 386		..
Nagle	Bestattung 388	jern	..
Nagle	Bestattung 400	bronse	..
Nagle	Bestattung 401	bronse	..
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Nagle	Bestattung 420	jern	ved fotenden
Katadesmos	Bestattung 429	bly, sammenrullet	ved høyre hånd
Strigilis	Bestattung , marmorsarkofag 431	jern, knust	ved høyre hånd
Katadesmos	Bestattung 438	bly, sammenrullet	ved venstre hånd
Rør	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen	bronse	..
Büchschen	Bestattung 467	bronse	ved høre hånd
Nagle	Sjaktgrav 472	bronse	mellom beina
Bolle	Sjaktgrav 472	bronse m/ omphalos	ved venstre kne
Strigilis	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 482	jern	..
Strigilis	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 482	jern	..
Rester	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 482	bronse	..
Nål	Gravkammer 497	bronse	..
Strigilis	Bestattung 521	bronse	ved venstre lår
Speil	Kremasjonsgrav 541	bronse, rester	..
Plate	Bestattung 581	bronse, rester	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Håndspindel	Bestattung 603		ved høyre albue
Strigilis	Bestattung 610	bronse	mellom høyre hånd og bekken
Rester	Gravkammer 626	bronse	..
Strigilis	Bestattung 630	jern	ved høyre hånd

PRYDGJENSTANDER

Knapp	Jordgrav 20	bronse	mellom hode og venstre skulder
Knapp	Jordgrav 20	bronse	ved fotenden
Knapp	Jordgrav 20	bronse	ved fotenden
Ring	Barnegrav, leirkar 39	bronse	..
Anheng	Barnegrav, leirkar 39	bronse	..
Perle	Barnegrav, leirkar 39	glass	ved fotenden
Knapp	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51	bronse	ved høyre side av hodet
Knapp	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51	bronse	ved høyre tå
Knapp	Jordgrav 59	bronse, mulig flere enn en	i gravfylling, grav mulig forstyrret av grav 60
Knapp	Barnegrav, jordgrav 63	bronse	ved venstre kne
Knapp	Barnegrav, jordgrav 63	bronse,	ved høyre kne
Knapp	Bestattung 93	bronse, hul, halvkuleformet	ved venstre skulder
Ørering	Amfora 149	bronse, del av	..
Perle	Amfora 149	glass	..
Perle	Amfora 149	glass	..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Ring	Barnegrav, amfora 179	bein	..
Ring	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	bronse, biter av ringer	ved høyre side av hodet
Knapp	Sjaktgrav 242, gravhaug K	bronse, halvkuleformet	på lekythos ved venstre side av hode
Knapp	Grav 246	bronse, halvkuleformet	sydvestlig langside
Knapp	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262	rav, halvkuleform	ved venstre fot
Knapp	Sjaktgrav, marmorsarkofag 262	rav, halvkuleform	ved venstre fot
Ring	Bestattung 400	leire	usikker på om dette er prydgjenstand
Ring	Bestattung 400	leire	usikker på om dette er prydgjenstand
Ring	Bestattung 400	leire	usikker på om dette er prydgjenstand
Ring	Bestattung 400	leire	usikker på om dette er prydgjenstand
Ring	Bestattung 400	leire	
Ring	Bestattung 400	jern	
Ring	Bestattung 400	jern	
Knapp	Bestattung 420	bronse	ved venstre side av kroppen
Sandal	Bestattung , marmorsarkofag 431	skinn, rester	ved beina
Sandal	Bestattung , marmorsarkofag 431	skinn, rester	ved beina
Ring	Kremasjonsgrav 448	sammenpresset m/ ringformet anheng	..
Ring	Barnegrav, jordgrav 452	bronse	på brystet
Ring	Barnegrav, jordgrav 452	bronse	på brystet
Ring	Sjaktgrav 472	bronse	ved høyre side av bekken
Ring	Sjaktgrav 472	bronse	ved høyre side av bekken
Armebånd	Sjaktgrav 472	bronse	på bekken
Ring	Bestattung 585-593	bronse	ved fotenden

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Ring	Gravkammer 623	jern	ved venstre hånd

VÅPEN

Spear butt /Lanzenshuh	Sjaktgrav 2	jern, m/ rester av skaft i tre	ved venstre fotende
Pilspiss	Barnegrav, jordgrav 63	bronse	ved høyre kne
Pilspiss	Barnegrav, jordgrav 63	bronse	ved høyre kne
Pilspiss	Barnegrav, jordgrav 63	bronse	ved høyre kne
Pilspiss	Barnegrav, jordgrav 63	bronse	ved høyre kne
Pilspiss	Kremasjonsgrav 143	bronse	..
Pilspiss	Kremasjonsgrav 143	bronse	..
Pilspiss	Kremasjonsgrav 143	bronse	..
Kniv	Sjaktgrav 243	med skaft	mellom beina, under bekken
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue
Pilspiss	Bestattung 495	bronse	ved venstre albue

STEINMATERIALER

Ravsteinplate	Sjaktgrav 2	rund	ved venstre fotende
Ravsteinstavle	Sjaktgrav 2		ved venstre fotende
Ravsteinstavle	Sjaktgrav 5	rund	på nivå med hodeskallen
Ravsteinstavle	Sjaktgrav 5	firkanet	på nivå med hodeskallen
Alabastron	Barnegrav, leirkar 195	alabast	ved venstre hånd
Alabastron	Sjaktgrav 234	alabast	ved venstre overarm
Alabastron	Sjaktgrav 234	alabast	ved venstre skulder
Alabastron	Sjaktgrav 242 (gravhaug K)	alabast	mellom hodet og vegg
Kuler	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	stein ?	ved venste hånd
Kuler	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	stein ?	ved venste hånd

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Kuler	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	stein ?	ved venste hånd
Kuler	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	stein ?	ved venste hånd
Alabastron	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	alabast, bare munnen	på venstre side av graven nær kulene
Alabastron	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	alabast	ved høre hånd til albue, ved høyre skulder
Alabastron	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	alabast	ved høre hånd til albue, ved høyre skulder
Alabastron	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	alabast	ved høre hånd til albue, ved høyre skulder
Alabastron	Grav 264	alabast	ved karet
Alabastron	Grav 265	alabast	ved karet
Alabastron	Sjaktgrav 278	alabast	..
Alabastron	Sjaktgrav 278	alabast	..
Alabastron	Sjaktgrav 282	alabast	..
Alabastron	Sjaktgrav, porossarkofag 321	alabast, fragmenter	..
Alabastron	Gravkammer 362	alabast	..
Stele	Bestattung 438	marmor, uregelmessig hugget	i gravfylling, over skjelettets høyre bryst
Alabastron	Sjaktgrav, grabbau S 478	alabast, avnaget	ved venstre skulder, hjørne av grav
Alabastron	Barnegrav, leirkar 523	alabast, rester	ved venstre tå
Alabastron	Gravkammer 626	alabast, rester	..

GLASS

Alabastron	Sjaktgrav 5	knust	ved østelige hjørne
Amphoricus	Jordgrav 2	blå-gult glass	ved venstre fot

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Alabastron	Barnegrav, leirkar 39	glass	ved fotenden
Alabastron	Barnegrav, leirkar 42	svart, glass	ved høyre side av hodet
Alabastron	Barnegrav, leirkar 57	svart, glass	vestsiden av leirkar
Flaske	Barnegrav, leirkar 177	blått glass	..
Alabastron	Bestattung 423	regner med glass, svart	ved fotenden
Amfora	Sjaktgrav 472	glass, lukket m, bronserosett, hetteglass	
Amfora	Barnegrav, leirkar 523	glass	ved venstre tå

ANDRE GJENSTANDER

Rørformet beingjenstand	Sjaktgrav 5	knust	ved østlige hjørne
Figurin, kvinne	Sjaktgrav 10	leire	mellom hode og høyre skulder
Figurin, kvinne	Sjaktgrav 10	leire	mellom hode og høyre skulder
Figurin, kvinne	Sjaktgrav 10	leire, m/ offerbord	lå under bårens hode
Kurv	Sjaktgrav 10	m/ bøyd håndtak	ved høyre side av hodet
Figurin, person	Jordgrav 2	sittende + ved siden av en liten lekylt	ved fotenden
Figur, fugl	Jordgrav 2	leire	ved føttene
Figurin, barn	Barnegrav, leirkar 13	leire, sittende på huk	ved føttene
Figurin, sirene	Barnegrav, leirkar 13	leire	ved føttene
Figurin, hund	Barnegrav, leirkar 13	leire	ved føttene
Figurin, person	Barnegrav, leirkar 13	leire, sittende	midt på kroppen
Figurin, kvinne	Barnegrav, leirkar 13	leire, sittende	ved hodeenden
Knokkel	Barnegrav, leirkar 39	av fugl	ved fotenden

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Figurin	Barnegrav, leirkar 42	leire	ved høyre side av hodet
Astragalo	Barnegrav, amfora 44		mulig i lokkskålen
Astragalo	Barnegrav, amfora 44		mulig i lokkskålen
Astragalo	Barnegrav, amfora 44		mulig i lokkskålen
Tonei /leireegg	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51	rødt	i kremasjonsfylling, offerplass β
Kull	Kremasjonsgrav 50 & bestattung 51		i kremasjonsfylling, offerplass β
Figurin	Barnegrav, leirkar 55	leire	ved venstre side av kroppen
Figurin, kvinne	Jordgrav 59		i gravfylling, grav mulig forstyrret av grav 60
Figurin, kvinne	Jordgrav 59		i gravfylling, grav mulig forstyrret av grav 60
Figurin, gutt	Barnegrav, jordgrav 63	leire, sittende på huk	ved høyre arm
Figurin, villsvin	Barnegrav, jordgrav 63		ved høyre arm
Figurin, kvinne	Jordgrav 73	leire, liggende	mulig tilhørende den kuttete graven 72
Figurin, person	Jordgrav 73	leire	mulig tilhørende den kuttete graven 73
Figur, krakk	Jordgrav 73	leire	mulig tilhørende den kuttete graven 74
Figurin, person	Barnegrav, leitungsrohr 75	leire, sittende	utsiden av "lukkeplaten"/Verschulssplatte
Astragalo	Barnegrav, amfora 81		..
Astragalo	Barnegrav, amfora 81		..
Astragalo	Barnegrav, amfora 81		..
Astragalo	Barnegrav, amfora 81		..
Astragalo	Barnegrav, amfora 81		..
Figurin, person	Barnegrav, leirkar 87	leire, sittende	ved fotenden
Protome	Barnegrav, leirkar 87	leire	ved fotenden
Figurin, fugl	Barnegrav, leirkar 87	leire	ved fotenden

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Astragaloï	Barnegrav, leirkar 95		ved hodeenden
Figurin, hest	Barnegrav, amfora 108	leire	ved vestre side av kroppen
Fingurin	Jordgrav, barnegrav, leirkar 161	leire	øst for leirkar
Figurin	Barnegrav, leirkar 195	leire, stående	ved høyre bein
Figurin	Barnegrav, leirkar 195	leire, stående	mellom beina
Masse?	Barnegrav, leirkar 195	svart, formløs	ved høyre kne
Figurin	Leirkar 213	rester	..
Figurin, menneskefot	Jordgrav 217	leire	ved ventre overarm
Figurin	Barnegrav, leirkar 223	leire, sittende	ved venstre side av hodet
Figurin	Barnegrav, trekiste 232	leire, sittende	ved venstre fot
Figurin, kvinne	Barnegrav, trekiste 232	leire, sittende	ved venstre fot
Figurin, kvinne	Barnegrav, trekiste 232	leire, sittende	ved venstre fot
Astragaloï	Barnegrav, trekiste 232		ved venstre fot
Astragaloï	Barnegrav, trekiste 232		ved venstre fot
Astragaloï	Barnegrav, trekiste 232		ved venstre fot
Astragaloï	Barnegrav, trekiste 232		ved venstre fot
Astragaloï	Barnegrav, trekiste 232		mellom føttene
Astragaloï	Barnegrav, trekiste 232		mellom føttene
Astragaloï	Barnegrav, trekiste 232		mellom føttene
Astragaloï	Barnegrav, trekiste 232		mellom føttene
Masse?	Sjaktgrav 234	fet	østkanten av graven
Masse?	Sjaktgrav 235	svartaktig, fet	mellom hodet og det nordlige hjørne

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Masse?	Skjaktgrav 242, gravhaug K	formløs, fet	under lekytos ved venstre side av hodet
Masse?	Grav 256	formløs 0.03m tykk fettmasse	ved venstre bein
Beinrygg	Sjaktgrav 260		i fylling, nordøstre hjørnet
Underarm	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	leire	ved hodet
Underarm	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	leire	ved høyre hånd
Underarm	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	leire	ved venstre hånd
Underarm	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	leire	ved venstre hånd
Fingurin, kvinne	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	leire,overkropp, uten arm, iført chiton	ved venstre kne
Masse?	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	svart, fet	under leirfiguren, ved venstre kne
Bladgull	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261		under knærne og bellom beina
Stauett	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	elfenbein, deler godt bevart (se mer i bok)	under knærne og bellom beina
gjenstand	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	kjegleformet, hvitaktig	ved høyre side av hodet
gjenstand	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	kjegleformet, hvitaktig	ved høyre side av hodet
Figurin	Sjaktgrav, marmorsarkofag 261	leire, sittende, nesten oppløst	i hodeenden
Figurin, dyr	Bestattung 265		..
Figurin, dyr	Bestattung 266		..
Tonei /leireegg	Sjaktgrav, porosarkofag 275	umalt	..
Tonei /leireegg	Sjaktgrav, porosarkofag 275	umalt	..
Figurin, fugl	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Figurin, hare	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloï	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloï	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloï	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Astragaloi	Sjaktgrav, porosarkofag 275		..
Stukk	Sjaktgrav, porosarkofag 275	porrøst	..
Stukk	Sjaktgrav 285	fettaktig masse	..
Bein	Sjaktgrav 289	dekorert	..
Astragaloi	Barnegrav, jordgrop 298		..
Astragaloi	Barnegrav, jordgrop 298		..
Tre	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 311	rester	..
Fläschchen (hetteglass)	Kremasjonsgrav 337		..
Kuler / Kügelchen	Barnegrav, leirkar 350	hvit	..
Astragaloi	Barnegrav, leirkar 350		..
Muscheln	Bestattung 400		..
Masse?	Bestattung 400	fettaktig masse	..
Masse?	Bestattung 413	fettaktig masse	mellom tå og grav

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Figurin, gris	Barnegrav, leirkar 422	leire	..
Figurin	Barnegrav, leirkar 422	leire, sittende	..
Beinrester	Barnegrav, leirkar 422	sylidrisk	..
Beinrester	Barnegrav, leirkar 433		ved fotenden
Figurin, kvinne	Barnegrav, leirkar 440	leire, stående	..
Figurin, kvinne	Barnegrav, leirkar 440	leire, stående	..
Forbrent tre	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 445		..
Beinsiegel	Barnegrav, pithos 449	rund	..
Beinsiegel	Barnegrav, pithos 449	rund	..
Beinsiegel	Barnegrav, pithos 449	rund	..
Skarabäen, bille	Barnegrav, pithos 449		..
Skarabäen, bille	Barnegrav, pithos 449		..
Masse?	Barnegrav, jordgrav 452	fettarttig, grønn	ved venstre fot
Forbrent tre	Brandschüttung, gravbygning 461	trebit med jernbeslag	
Astragaloi	Barnegrav, jordgrav 470		ved venstre hånd
Astragaloi	Barnegrav, jordgrav 470		ved venstre hånd
Astragaloi	Barnegrav, jordgrav 470		ved venstre hånd
Astragaloi	Barnegrav, jordgrav 470		ved venstre hånd
Astragaloi	Barnegrav, jordgrav 470		ved venstre hånd
Astragaloi	Barnegrav, jordgrav 470		ved venstre hånd
Figurin	Sjaktgrav 472	leire, sittende	ved venstre side av bekken
Figurin	Sjaktgrav 472	leire, sittende, liten	mellom beina
Masse?	Sjaktgrav 472	fettarttig	mot knærne

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
Astragaloï	Barnegrav, jordgrav 473		ved høyre fot
Astragaloï	Barnegrav, jordgrav 473		ved høyre fot
Masse?	Sjaktgrav, m/ grabhügel R 475	fettaktig masse	ved høyre skulder
Astragaloï	Barnegrav, sjaktgrav 477		ved venstre tå
Astragaloï	Barnegrav, sjaktgrav 477		ved venstre tå
Astragaloï	Barnegrav, sjaktgrav 477		ved venstre tå
Masse?	Sjaktgrav, grabbau S 478	fettaktig masse	ved vestre hånd
Masse?	Sjaktgrav, grabbau S 478	fettaktig masse	ved høyre overarm
Figurin, gutt	Bestattung 499	sittende på huk	ved venstre tå
Masse?	Gravkammer 570	fetaktig	..
Tre	Bestattung 601	rester av trekiste	ved høyre hånd
Astragaloï	Bestattung 604		ved venstre kne

INGEN GRAVGAVER

Sjaktgrav 7	skjelettet kan bare gjenkjennes i spor
Sjaktgrav 9	..
Sjaktgrav 11	skjelett dårlig bevart
Jordgrav 7	knust skjelett i ryngleie
Barnegrav, amfora 21	knust svartmalt amfora med rester av barneskjelett
Leirkar 22	oval leirkar uten skjelett
Jordgrav 23	knust skjelett

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
	Bestattung 25		knust skjelett, beina utstrakt, hender langs siden
	Schädel 26		knust hodeskalle, mulig tilknytning til grv 24 ?
	Barnegrav, amfora 30		liten amfora med barneskjeletter
	Amfora 31		amfora uten topp og skjelettrest
	Barnegrav, amfora 35		amfora med barneskjelett
	Barnegrav, leirkar 36		knust oval leirkar med lokk, rester av barneskjelett
	Schädel 37		knust hodeskalle, trolig gravd opp for fylling (11-6 årh.)
	Barnegrav, amfora 56		amfora med skjelettrest
	Leirkar 58		fragment av ovalt leirkar
	Barnegrav, amfora 65		amfora med skjelettrest
	Leirkar 69		fragment av ovalt leirkar
	Bestattung 70		uten skjelett
	Besattung 88		..
	Schädel 89		ved foten av gr 83 rester av hodeskalle
	Kremasjonsgrav 100		..
	Bestattung 103		ca 5cm under overflate skjelett i ryngleie
	Barnegrav, amfora 104		knust amfora med skjelett rest
	Barnegrav, amfora 109		e fragmenter av to amforaer med skjelettrest
	Kremasjonsgrav 110		på bunn 1-2cm kullag, over lag med hvit beinaske
	Barnegrav, amfora 115		fragmenter av amfora med skjelettrest
	Barnegrav, amfora 119		amfora med skjelettrest
	Jordgrav 120		amfora fragmenter, ingen skjelett
	Barnegrav, leirkar 121		oval leirkar med skjelett rest

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
	Gravkammer 122		?
	Jordgrav 128		skåret inn i gr126, nedre del avskåret av sjaktgrav 130
	Kremajsonsgrav 136		uåpnet
	Amfora 138		amfora i gravfylling, uten skjelett
	Kremasjongrav 141		m/ drenerings kanal
	Kremasjonsgrav 144		?
	Barnegrav, leirkar 150		oval leirkar rødmalt med rester av skjelett
	Barnegrav, jordgrav 152		jordgrav med rester av skjelett
	Barnegrav, leirkar 153		firkantet leirkar med rester av skjelett
	Brandhelle /brandschüttung 154		..
	Jorgrav, barnegrav, leirkar 158		firkantet leirkar
	Kokekar/ kochetopf, grop 159		kokekar med amfora skår og beinaske
	Kokekar/ kochetopf, grop 160		kokekar dekket av amfora med beinaske
	Barnegrav, amfora 166,167		to amforaer e med rester av to skjelett
	Kremasjonsgraver 168- 172		fem kremasjonsgraver
	Jordgrav 175		med skjelett, (sålangt eksponert)
	Leirkar 178		knust oval leirkar
	Kremasjonsgrav 185		fin aske og kullrester
	Amfora 198		amfora uten innhold
	Jordgrav 201		skjelett i ryngleie
	Jordgrav 202		1,15m langt overkropp og hode avskåret av gr 250
	Gravkammer 215		skjelett i ryngleie, inkluderer rester fra 218
	Kremasjonsgrav 222		tynt lag aske og kull i bunnen

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
	Kremasjonsgrav 226		?
	Kremasjonsgrav 228		tynt lag aske og kull i bunnen
	Kremasjonsgrav 231		beinaske og kull
	Kremasjonsgrav 233		dreneringskanal, sparsomme branrester
	Jordgrav 237		uten skjelett og brannrester
	Sjaktgrav 238		trekiste m/ skjelett i ryggeleie
	Barnegrav, amfora 240		amfora med skjelettresten
	Jordgrav 244		uregelmessig grav m/ rester av skjelett
	Bestattung 248		1,2m skjelett i ryggeleie, utstrakte bein
	Grav 255		uten skjelett og brannrester, antatt cenotaf
	Jordgrav 258		rester av skjelett, beina utstrekt, armene langs siden
	Sjaktgrav, marmorsarkofag 263		romersk akvedukt under sarkofag
	Kremasjonsgrav 266		
	Kremasjonsgrav 268		
	Grav 271-272		
	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 274		..
	Kremasjonsgrav 280		..
	Gravgrop, vest ende 281		..
	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 284		..
	Gravgrop 286		..
	Sjaktgrav 287		..
	Gravgrop 288		..
	Bestattung 301		..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
	Kremasjonsgrav 302		..
	Barnegrav, leirkar 303		..
	Bestattung 306		infor mistet, kanskje barnegrav
	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 307		
	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 312		..
	Barnegrav, amfora 314		..
	Bestattung 316		skjelett i ryngleie
	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 318		..
	Kremasjonsgrav 319		..
	Bestattung 325		info mistet
	Bestattung 326		skjelett i ryngleie, utstrakt
	Barnegrav, amfora 332		..
	Bestattung 333		..
	Barnegrav, leirkar 334		..
	Bestattung 336		..
	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 338		..
	Barnegrav, amfora 339		..
	Barnegrav, amfora 340		..
	Bestattung 341		skjelett i ryngleie
	Bestattung 342		..
	Barnegrav, amfora 343		..
	Barnegrav, gravkammer 344		info mistet
	Barnegrav, amfora 345		..

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
	Bestattung 346		..
	Bestattung 347		..
	Barnegrav, amfora 348		..
	Bestattung 349		..
	Bestattung 352		skjelett i ryggleie
	Barnegrav, amfora 356		..
	Bestattung 357		skjelett i ryggleie
	Bestattung 359		skjelett i ryggleie
	Gravkammer 360		skjelett i ryggleie
	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 367		..
	Bestattung 368		info mistet
	Bestattung 369		skjelett i ryggleie
	Bestattung 371		..
	Bestattung 373		skjelett i ryggleie
	Bestattung 376		..
	Bestattung 377		info mistet
	Bestattung 378-380		skjelett i ryggleie
	Bestattung 381		skjelett i ryggleie
	Kremasjonsgrav 387		..
	Bestattung 389		skjelett i ryggleie
	Bestattung 390		info mistet
	Barnegrav, leirkar 391		..
	Bestattung 395		skjelett i ryggleie

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
	Grav 396		info mistet
	Bestattung 397		skjelett i ryngleie
	Barnegrav, amfora 398		..
	Barnegrav, amfora 399		i to amforaer
	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 401		..
	Bestattung 402		..
	Bestattung 404		skjelett i ryngleie
	Barnegrav, amfora 405		..
	Bestattung 406		skjelett i ryngleie
	Barnegrav, amfora 407		info mistet
	Bestattung 416		skjelett i ryngleie
	Gravkammer 425		skjelett i ryngleie
	Bestattung 426		skjelett i ryngleie
	Bestattung 428		skjelett i ryngleie
	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 434		beinaske og aske
	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 436		beinaske og trekull
	Gravkammer 439		skjelett i ryngleie
	Barnegrav, amfora 441		..
	Offerplass 451		..
	Barnegrav, jordgrav 457		ødelagt grav
	Kremasjonsgrav, drenering,		ødelagt grav, rødarktig illag?
	Kremasjonsgrav 462		kull og aske rester
	Kremasjonsgrav 463		skjelettresten

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
	Kremasjonsgrav 464		trekull og beinaske
	Kremasjonsgrav 465		trekull og brent bein
	Barnegrav, amfora 466		amfora med skjelettrestre
	Barnegrav, amfora 469		..
	Bestattung pithos 471		pithos m/ bevart skjeltett
	Kremasjongrav ohne zugrinnen 479		trekull og beinaske
	Kremasjonsgrav, drenering 480		trekull og beinaske
	Barnegrav, amfora 481		skjelettrestre
	Barnegrav, amfora 487		skjelettrestre
	Bestattung 491		skjelett i ryngleie
	Bestattung 494		skjelett i ryngleie
	Gravkammer 501		lekytrestre
	Barnegrav, amfora 502		amfora
	Barnegrav, amfora 503		..
	Brandgrop 504		..
	Barnegrav, amfora 505- 506		..
	Barnegrav, jordgrav 507		skjelettrestre
	Sjaktgrav 508		skjelett i ryngleie
	Bestattung 509		trekiste
	Barnegrav, leirkar 510		skjelettrestre
	Kremasjonsgrav, drenering 511		..
	Barnegrav, leirkar 530		..
	Bestattung 531		skjelett i ryngleie

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
		Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 534	trekull og aske rester
		Kremasjonsgrav, drenering 537	trekull
		Kremasjonsgrav, drenering 539	trekull
		Kremasjonsgrav, drenering 540	..
		Barnegrav, sjaktgrav 544	skjelett i ryngleie,
		Bestattung 554	skjelett i ryngleie
		Bestattung 555	..
		Bestattung 556	bare deler av skallen bevart
		Bestattung 557	..
		Kremasjonsgrav, drenering 569	trekull og beinaske
		Bestattung 571, 576-579	..
		Barnegrav, bestattung 572-575	gr. 574 & 575
		Bestattung 582	skjelett i ryngleie
		Bestattung 584	skjelett i ryngleie
		Barnegrav, amfora 607, 607a	..
		Bestattung 608	..
		Barnegrav, amfora 611	..
		Bestattung 616, 617 rester	..
		Gravkammer 624	skjelett i ryngleie
		Bestattung 627-629 rester	..
		Bestattung 301	
		Kremasjonsgrav 302	
		Barnegrav, leirkar 303	

Gjenstander

Graver

Beskrivelse

Plassering

Barnegrav, leirkar 304

Bestattung 306

Kremasjonsgrav 307

UNNTAK

Leirkar 203

Sjaktgrav 227

Skår
brent stein/ regner med

Sjaktgrav- kremasjonsgrav 229

Sjaktgrav- kremasjonsgrav 229

Hånd

Sjaktgrav- kremasjonsgrav 229

stukk

Sjaktgrav- kremasjonsgrav 229

stelefragmenter

Sjaktgrav 230

marmorskulptur

Sjaktgrav 231

Skår

Sjaktgrav 232

kull, trekull skår

Brandschüttung ? 460

Svartfigur

tallrikt

marmor, brent, arkaisk

porøst, forbrent

blå og røde biter

arkaisk

Svartfigur

firkantet leirkar, ikke undersøkt

i fylling

i fylling

i fylling under blokker

i fylling under blokker

i fylling

i fylling

i fylling

Skår

Kremasjonsgrav ohne zugrinnen 471

skår, bolle og lignende ...

Kremasjonsgrav 474

Bestattung 522

Skål, to håndtak, lydsk

Sjaktgrav, offerinne ε, grabbau u, 613

forbrent

forbrente skår

..

ikke undersøkt

Gjenstander	Graver	Beskrivelse	Plassering
	Barnegrav, amfora 355	Materiale m/ gr 327	gått tapt info
	Barnegrav, amfora 447	Materiale m/ gr 458	
	Barnegrav, leirkar ovalt 374		ikke nevnt noe om gravmateriale
	Sjakgrav 277	Gått tapt	
	Sjakgrav 279	Gått tapt	
	Sjaktgrav, rektangulær 283	Gått tapt	
	Barnegrav, leirkar ovalt 290	Gått tapt	
	Jordgrav 291	Gått tapt	
	Sjaktgrav 292	Gått tapt	
	Grav 294	Gått tapt	
	Grav 295	Gått tapt	
	Grav 296	Gått tapt	
	Grav 297	Gått tapt	
	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 305	Gått tapt	
	Kremasjonsgrav uten zugrinnen 309	Gått tapt	
	Gravrest 310	ingen info	
		gått tap	
	Kremasjonsgrav ohne zugrinnen	ingen info	